

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostili. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Dobrodo«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojškimi pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD 1
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533362-535723
ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLV. št. 224 (13.455)

Trst, petek, 29. septembra 1989

Po sprejetju dopolnil k novi slovenski ustavi

Jug še vedno napada Slovenijo na udaru pa tudi zvezna vlada

V Srbiji in Črni gori se nadaljujejo protestni mitingi - Zadrega srbskega vodstva, ker Slovenija ni klonila - Markovićevo vlado čaka težka preizkušnja

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Glavno mesto Slovenije je še vedno v ozračju velike, zgodovinske zmage in resnega preobrata. Toda za praznovanja ni časa, že se govori o zelo konkretnih stvareh, ki jih bo treba spremeniti v slovenskem političnem in gospodarskem življenju. Ni dovolj govoriti o demokraciji, treba jo je vsak dan konkretno ustvarjati. Slovenska skupščina razpolaga z načelno pravno normo, ki se mora presnovati v konkretne volilne in druge zakone.

V Beogradu pa se bijejo različne tendence. Iz jugoslovanske prestolnice namreč prihajajo povsem različne, nasprotujoče si vesti. Po eni strani kar mrgoli z obsodbami, vesti o večjih in manjših mitingih, na katerih zahtevajo orožje in posredovanje JLA proti nepokornim Slovincem, po drugi strani pa bo prav danes zvezna skupščina razpravljala o Markoviću, njegovi vladi in antiinflacijskem programu.

Začnimo pri mitingih. Osrednji je bil v Novem Sadu, nekaj podobnega na Kosovem polju, pa telegrami vojvodinskega vodstva, vodstva Kosova itd. Vsi so ubrani na enako oster, žaljiv in vnaprej prefabriciran ton: Slovenci so razbijali Jugoslavije, treba jih je disciplinirati in če bo treba - tudi z orožjem, torej z intervencijo JLA.

Toda slovenska vodstva prejemajo hkrati brzojavke, pozdrave in sporočila povsem drugačne

vsebine, odkrito podporo ne samo iz Slovenije, temveč še zlasti iz Dalmacije in drugih hrvaških mest, pa tudi iz Črne gore, Bosne, Makedonije in celo (bolj redke sicer) iz SR Srbije.

V Novem Sadu se je na večjem osrednjem mitingu zbralo po vesteh Tanjuga okrog 30.000 ljudi. Zbrali so se na temelju sklepa sindikalne organizacije, kar pomeni, da so zapustili delo, da so jih prepeljavali s tovarniškimi prevoznimi sredstvi, predvsem pa je shod potekal v normalnem delovnem času, kar je že ena izmed glavnih značilnosti mitingaških predstav.

Toda hkrati je bila odprta v zvezni skupščini povsem drugačna, recimo normalna, pravna pot. Najprej je srbski delegat zahteval, da se s slovenskimi ustavnimi popravki ukvarja zvezno ustavno sodišče in ugotovi, ali so v nasprotju z zvezno ustavo. Za ta predlog je glasovalo 118 delegatov, 5 jih je bilo proti, 18 pa se jih je vzdržalo. Nato je slovenski delegat Marjan Rožič zahteval, da mora ustavno sodišče ugotoviti ustavnost vseh republiških in pokrajinskih ustav. Njegov predlog je odobrilo 97 delegatov, 21 jih je bilo proti, 19 pa se jih je vzdržalo. Tudi ta predlog je bil sprejet in bo ustavno zvezno sodišče obravnavalo vse ustave republik in pokrajin. Seveda bo njegovo mnenje samo posvetovalno, toda to pomeni normalno, legitimno pot sprejemanja republiških ustav. Nato sledita dve mož-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Čestitke Sloveniji

Spoštovani Miran Potrč
Predsednik skupščine SRS

Slovenska skupnost izraža veselje in priznanje ob dokončnem sprejetju amandmajev in se pridružuje željam in delu za suverenost, samobitnost in demokratičnost Slovenije. To je bistvenega pomena tudi za naš obstoj v zamejstvu. Vam osebno čestitam za dosledno in pogumno zadržanje.

Deželni tajnik Ivo Jevnikar

Podobno čestitko je Slovenska skupnost poslala tudi predsedniku predsedstva SRS Janezu Stanovniku

□ □ □

Iskreno čestitam celotni Zvezi socialistične mladine Slovenije in zlasti vašim delegatom v skupščini za trezno in pošteno opravljeno delo pri sestavljanju in odobritvi ustavnih sprememb, ki predstavljajo ključni element demokratičnega razvoja Slovenije, kot suverene socialistične republike v skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Mladinski odbor SKGZ

Vlada bo danes odobrila novi finančni zakon

S klestenjem in novimi davki naj bi dobili 130 milijard lir

Brzjavka Andreottiju

Predsedniku ministrskega sveta Giulio Andreottiju

Zaskrbljeni ob širjenju glasov in vesti, da finančni zakon predvideva občutno zmanjšanje že pred časom predvidenih proračunskih nakazil v korist italijanske manjšine v Jugoslaviji in slovenske v Italiji, Vas pozivamo, da posežete in preprečite to možnost in s tem zagotovite našima skupnostima sredstva in primerne pogoje, ki so neobhodni za ohranitev naše identitete in kulture.

Silvano Sau - Predsednik Unije Italijanov za Istro in Reko
Klavdij Palčić - Predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze

DUŠAN KALC

RIM — Za gospodarski manever, to je za finančni zakon 1990 in spremne zakonske ukrepe, je vse pripravljeno. Andreottijeva vlada ga bo danes odobrila. Včeraj popoldne je bila v Palači Chigi v ta namen zadnja medministrska seja, na kateri so preverjali še zadnje podrobnosti v zvezi s celotno gospodarsko operacijo. Pred tem se je o vladnem gospodarskem manevru izleklo še vodstvo KD, ki je v celoti podprlo Andreottijeve namene.

Njegov namen pa je zbrati 130 tisoč milijard, delno z novimi dohodki v obliki davkov na razne usluge, delno v obliki klestenja izdatkov prav tako na razne usluge. Z novimi davki naj bi se v državne blagajne steklo po predvidenih okrog 12 tisoč milijard lir. Od tega kar dva tisoč milijard lir od obdavčitve ekološko škodljivih storitev. Kakšnih štiri tisoč milijard naj bi

prineslo zvišanje vozniškega davka ter davka na bencin in gorilno olje. Predvideni so tudi poviški električnih tarif, cene letalskih prevozov ter televizijske takse. Izdatke pa bodo rezali predvsem na področju zdravstva (2.500 milijard), za potrebe vojske pa bodo rezali le 900 milijard.

Poglavje zase je rezanje finančnih dotacij deželam. Ministra za proračun Cirino Pomicino in za dežele Macca-nico sta včeraj orisala predstavnikom dežel vladni gospodarski načrt ter povedala, da bodo deželam dodelili pač 3 tisoč milijard lir manj, ki naj bi jih delno dobili nazaj z močno obdavčitvijo lastništva avtomobilov. Ministra sta tudi povedala, da bodo najbolj oškodovane dežele s posebnim statutom (za okrog 2 tisoč milijard lir). Cirino Pomicino je to odločitev opravičil rekoč, da želijo s tem ukrepom odpraviti prevelike razlike, ki so doslej bile med navadnimi deželami ter deželami s posebnim statutom. Skratka slednjim

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Umrli je Ferdinando Marcos

NA 12. STRANI

Gorbačov odstranil Ščerbickega

NA 2. STRANI

Po novih izjavah o nesreči na DC-9 pri Ustici

Vlada ne bo dopustila novih prezrtih resnic

RIM — Letalska tragedija pri Ustici še naprej buri duhove. Preiskovalni sodnik Bucarelli in javni tožilec Santacroce sta včeraj zaslila še tri podčastnike, ki so bili 27. junija 1980 zvečer v službi pri radarskem centru v Licoli. Vsi trije so ponovili verzijo, ki so jo dali že pred tremi leti, in sicer, da niso na radarskem ekranu zabeležili nič nenavadnega. Videli so sicer sled potniškega letala DC-9, ki se je počasi pomikalo proti Palermu, nato pa je izginilo z ekrana, ker ga je pač prekrila senca hriba Eponea. Kar zadeva drugo letalsko sled, ki je imela v kodeksu številko 56 in ki je menda odgovarjala letalu, na katerem naj bi se prav tedaj peljal libijski predsednik Gheddafi, pa so podčastniki izjavili, da s tem niso bili neposredno seznanjeni in torej niso o tem nič vedeli.

Čprav niso včerajšnja zaslila privedla do nobene bistvene novosti, podpolkovnik Gerardo Abate (na sliki) je namreč ponovil staro verzijo, da niso opazili ničesar, pase razburjenje političnih krogov in širše javnosti ob neverjetnih razodetjih v zvezi z letalsko nesre-

čo pred devetimi leti ni niti malo poglelo. Ravno nasprotno; postaja vse glasnejše in močnejše. Vsi se še naprej vztrajno sprašujejo, kdo je v zvezi s tragedijo doslej lagal in zakaj. V Montecitorioju je bilo vzdrušje včeraj zelo napeto. Slišati je bilo najrazličnejše glasove in najbolj neverjetne hipoteze. Včeraj se je še kar na glas sušljalo, da je glavna tarča škandala, ki je tako nepričakovano izbruhnil z izjavo letalskega podčastnika, sam predsednik republike Cossiga, ki bi ga nekateri radi predčasno spodili s Kvirinala. Cossiga je bil namreč predsednik vlade, socialist Lagorio pa obrambni minister, ko se je pripetila letalska nesreča. Andreotti je sinoci izrazil Cossigi vso solidarnost.

Precejšnjo odmevnost pa je imel včeraj tudi poseg sedanjega obrambnega ministra Martinazzolija v obrambni komisiji poslanske zbornice. V bistvu ni povedal nič novega. Dejal je, da ve pač samo tisto, kar so že povedali časopisi. Poudaril je tudi, da se popolnoma strinja

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Ciril Ribičič z deželno KPI o slovenskih amandmajih

LJUBLJANA — Kot poroča jugoslovanska tiskovna agencija Tanjug, se je v okviru sodelovanja med komunisti Slovenije in Furlanije-Julijske krajine član predsedstva CK ZKS Ciril Ribičič včeraj pogovarjal s predstavniki KPI iz FJK. Kdo je zastopal deželno KPI, Tanjug ne poroča.

V pogovoru so obravnavali trenutni položaj v Jugoslaviji po sprejetju amandmajev k ustavi SR Slovenije. Tako Ribičič kot predstavniki KPI naj bi na srečanju poudarili, da predstavljajo ustavne spremembe v Sloveniji le nadaljevanje demokratizacije političnega in gospodarskega življenja v Jugoslaviji, kar naj bi bil obenem tudi pogoj za izhod Jugoslavije iz težke gospodarske in družbene krize. V zvezi s tem je bilo še rečeno, da ta kriza zavira enakopravno in plodno sodelovanje, še posebej pa naj bi omejevala možnosti za čim večjo zaščito in razvoj manjšin na obeh straneh meje.

Predstavniki KPI so na pogovoru izrazili tudi vso podporo vsem prizadevanjem za demokratizacijo Slovenije in Jugoslavije, istočasno pa naj bi italijanski gostje Cirila Ribičiča tudi seznanili, da ta prizadevanja uživajo podporo najširše italijanske javnosti. Ob koncu pogovorov pa so skupaj s svojim gostiteljem tudi pozitivno ocenili nedavno srečanje med ministrskima predsednikoma Italije in Jugoslavije Giulia Andreottija ter Anteja Markovića.

Sodnik Ayala moral v Rim na zagovor

RIM — V dvorani Bachelet, kjer ima svoj sedež preiskovalna komisija višjega sodnega sveta, so včeraj zaslišali tudi namestnika palermškega državnega pravdnika Giuseppeja Ayalo. Palermski sodnik, ki je član tudi protimafijskega poola, je sam prosil kolege, naj ga zaslišijo, saj je hotel demantirati nekatere izjave sodnika Di Pise.

Di Pisa je namreč večkrat izjavil, da je bil Ayala oseba, ki jo je sodnik Falcone pošiljal na okope, ko je moral kdo udariti po kolegih. Di Pisa je seveda izjavil, da ga je Ayala namenoma obtožil, da je avtor anonimnih pisem, ker mu je hotel uničiti kariero.

Poleg tega pa je Di Pisa omenil preiskovalcem Višjega sodnega sveta, da si je sodnik Ayala sposodil pri neki sicilski banki stotine milijonov lir, ki jih seveda ni še vrnil. Ayala je dokazal, da si je dejansko izposodil 230 milijonov lir, ker si je kupil hišo in vikend, in izrazil prepričanje, da to še ni razlog za sklicevanje na »člen št. 2«, po katerem naj bi moral zaradi izgubljenega ugleda zapustiti Palermo.

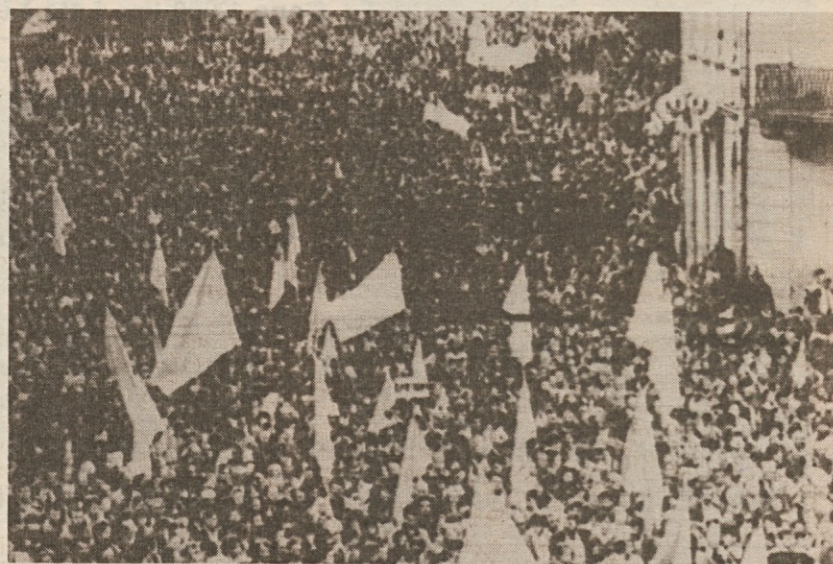
Zamenjan dosedanji sekretar ukrajinske komunistične partije, »brežnjevjan« Ščerbički Nenapovedan obisk Mihaila Gorbačova v Kijevu Na čelu ukrajinskih komunistov sedaj Ivaško

KIJEV — Sovjetski partijski in državni voditelj Mihail Gorbačov je včeraj dopoldne nepričakovano dopotoval v Kijev, kjer je sodeloval na zasedanju centralnega komiteja ukrajinske partije. O obisku poroča sovjetska tiskovna agencija Tass, ki pa drugih podrobnosti ne navaja. Tass še sporoča, da se je Gorbačov že zvečer vrnil v Moskvo.

Vendar pa je obisk Gorbačova v Ukrajini po mnenju mnogih opazovalec povezan z »odstranitvijo« dosedanjega sekretarja ukrajinske partije Ščerbičkega, ki je bil znan zaradi svoje privržnosti politiki Leonida Brežnjeva. Gorbačov naj bi tudi neposredno sodeloval pri formiranju novega partijskega vodstva v tej sovjetski republiki, ki jo razjedajo tudi številna druga neresena vprašanja, med katerimi ni na zadnjem mestu vprašanje pripadnikov grško-katoliške veroizpovedi (uniatov). Tem neresenim vprašanjem dosedanje partijsko vodstvo po mnenju osrednjih sovjetskih oblasti očitno ni bilo kos. Ščerbički je bil pred dobrim tednom že izključen iz politbiroja KPSZ,

v katerem je sedel neprekinjeno od leta 1971 dalje, zdaj pa je »dočakal« dokončno upokožitev. Ščerbički je star 72 let, na čelu ukrajinskih komunistov je bil od leta 1972, njegov ugled pa se je začel majati s črnobiloško tragedijo, ko je ukrajinsko partijsko vodstvo kar enajst dni čakalo, preden je svet obvestilo o jedrski katastrofi.

Že včeraj je centralni komite ukrajinske partije za novega generalnega sekretarja imenoval Vladimirja Ivaška, ki je star 57 let, v partijske vrste pa je vstopil dokaj pozno in šele po 40. letu starosti začel politično kariero. Po poklicu je rudarski inženir, leta 1969 pa si je pridobil tudi naslov doktorja znanosti. Bil je tudi profesor na fakulteti za rudarstvo, po letu 1970 pa je prevzel različne partijske dolžnosti. Od leta 1978 je bil v ukrajinski partiji zadolžen za ideološka vprašanja, njegova kariera pa se je izredno pospešila s prihodom Mihaila Gorbačova in je tako decembra lani postal drugi človek v ukrajinski partiji, da bi nato končno zasedel tudi mesto prvega sekretarja.

Pred dobrimi desetimi dnevi je v manifestacijah v Lvovu sodelovalo več deset tisoč uniatov (Telefoto AP)

nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani

● Jug še vedno napada

nosti: ali spreminjanja republiških ustav, ali spreminjanja zvezne ustave. S tem pa so vse opcije v Jugoslaviji odprte in so dani pogoji za miren in konstruktiven razgovor.

Danes bo zasedala zvezna skupščina, kateri bo poročal predsednik zvezne vlade Ante Marković o vladni politiki in še zlasti o gospodarskem položaju in protinflacijskih ukrepih. To je paket ukrepov, ki so ekonomsko usmerjeni, ki omejujejo kredite, zahtevajo plačevanje dolgov, predvsem pa vnašajo red v finančni in bančni sistem. Za temi na videz nedolžnimi izrazi pa se skrivajo nevarnosti, saj bodo ukrepi resno prizadeli vsa tista podjetja, ki ustvarjajo izgube. Med drugim ne bodo smela poviševati plač, če ne ustvarjajo dohodka, to pa je v razmeh tako strahotno visoke inflacije do kraja nepopularen ukrep.

Vendar Marković in vlada vztrajajo in zahtevajo zaupnico, sicer hočejo odstopiti. Srbski delegati so že napovedali boj Markovičevemu programu in sedaj so spet tri opcije: 1. Marković vztraja, z morebitnimi, še vedno razumnimi popravki uspe in vladni program se prične izvajati, z njim se postopno zdravi gospodarski organizem, inflacija plahni, toda prihaja do socialnih tenzij; 2. Markoviča vržejo, kar pomeni popoln zastoj gospodarstva, prekinitev dotoka sredstev iz tujine in romunske perspektive; 3. Možen pa je tudi tako nizek kompromis, da bi bilo bolje, da takoj odstopi.

O tem se bo torej odločalo danes in jutri. Ni pa jasno, v kakem ozračju bodo sklepali zvezni poslanci. Ali bo v Beogradu mirno, ali bo miting, na katerem se bosta prepletala socialna beda in nacionalistični protest proti bogati in izdajalski Sloveniji?

O razpoloženju v srbskem vodstvu prihajajo različne vesti, ki najbrž kažejo določeno zadržano in neodločnost. Verjetno so pričakovali, da se bodo slovenski predstavniki pod zruženim pristiskom partije, predsedstva države in zvezne skupščine uklonili, da bodo v vseh teh organih popolnoma osam-

ljeni, kot so bili v enem primeru na seji zveznega državnega predsedstva.

To se ni zgodilo. Predvsem je slovensko vodstvo na vseh ravneh vztrajalo, slovenska skupščina je dostojanstveno, mirno in trezno sprejela ustavne spremembe, nobene, niti najmanjše provokacije ni bilo. V ozračju, v razpoloženju ljudi v Beogradu - pravijo - da je prišlo do preobrata. Zaskrbljeni so za usodo Jugoslavije, toda ni ogorčenosti, jeze ali celo užaljenega narodnega ponosa. Po tej verziji naj bi srbsko vodstvo ukazalo svojim »jurišnikom«, da naj dajo mir, ker so z zadnjimi izgrezi že preveč škodovali. Predvsem pa je JLA prvič glasovala na partijskem plenumu skupaj s srbsko partijo, in tega drugače nenaravnega zavezništva nočejo z nepremišljenimi koraki oslabiti.

Po drugi strani pa se napad nadaljuje, najbolj oster miting je bil v Črni gori, včeraj pa se je poplava shodov, protestnih telegramov, sprejemanja stališč, obtožb in zmerjanj nadaljevala. Običajno je to bila napoved najhujših zaostreitev in torej dvojnega napada na SR Slovenijo in na Markovičovo vlado.

Obe varianti in oba izhoda sta možna, vsaj delen odgovor pa bomo izvedeli že danes ali jutri.

● S klestenjem

se je po mnenju vlade godilo preveč dobro. Da bi potolažili »posebne« dežele, sta vladna predstavnik napovedala pogajanja za rešitev vseh njihovih problemov. V ta okvir sodi tudi zmanjšanje postavke za našo in italijansko manjšino.

Reakcija deželnih predstavnikov je bila zelo negativna. Zavrnili so gospodarski manevar vlade. Najbolj razburjeni pa so bili predstavniki dežel s posebnim statutom in med njimi v prvi vrsti predsednik Furlanije-Juljske krajine Biasutti, ki je izjavil: »Če bo šel skozi ta vladni ukrep, bo prišlo do kršenja ustave, ki predvideva jasne pristojnosti za dežele s posebnim statutom. Pripravljeni smo, da mobiliziramo vse politične sile naše dežele in da se obrnemo tudi na ustavno sodišče v

obrambo vsega tistega, kar smo dosegli v teh letih.«

● Ustica

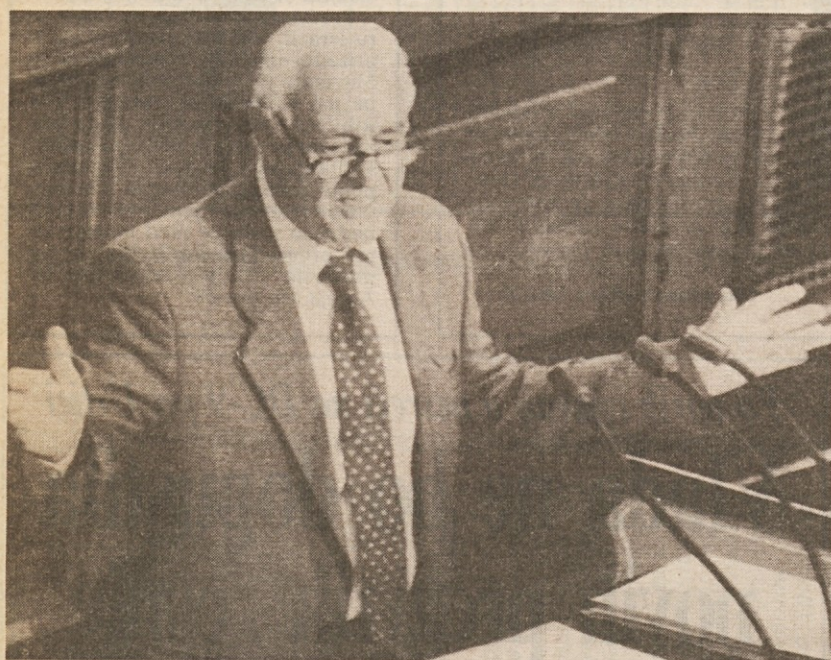
z vladnim predsednikom Andreottijem, ko zagotavlja, da vlada ne bo krila nikogar in da bo (oziroma je že) vpregla vse sile, da bo razkrila resnico. Minister Martinazzoli si torej neizmerno želi resnice, vendar zavrača vsakršno skušnjava po prenatrjenih sodbah.

Podrobnejše poročilo bo Martinazzoli imel v parlamentu v tork. Medtem bo sodstvo potegnilo prve zaključke svoje preiskave in luči novih elementov. Vprašanje je, kaj bo medtem konkretnega storila vlada. Andreotti je, kot znano, zagotovil, da ne bo pasivno čakal na zaključke sodne preiskave in da bo dal nalog ministrstvu za zunanje zadeve, za obrambo in za prevoze, da poglobijo vso zadevo. Andreottijeva vlada je skratka zagotovila, da ne bo krila nikogar.

S tem, kar sta doslej dejala minister Martinazzoli in ministrski predsednik Andreotti, se opozicijske sile seveda ne zadovoljujejo. Kaj pa naj Andreotti drugega reče, kot to, kar je rekel, meni predsednik komunistični senatorjev Pecchioli. Njegove izjave, dodaja Pecchioli, se v ničemer ne razlikujejo od izjav, ki smo jih vseh teh devet let slišali od raznih ministrov in predsednikov. Kje pa je bil sam Andreotti vseh teh devet let? Pecchioli nadalje ugotavlja, da se je v teh letih zvrstilo osem ministrskih predsednikov, trije zunanji ministri, pet obrambnih ministrov, štirje vrhovni poveljniki vojske, trije vrhovni poveljniki letalstva, trije poveljniki SISMI in štirje poveljniki SISDE. So mar bili vsi tepci? Ne, odgovarja komunistični senator, v njihovih vrstah so nedvomno bili takšni, ki so lagali, vedoč, da se lažejo. Vlada mora zato odstaviti vse tiste bodisi vojaške, bodisi politične predstavnike, ki so sodelovali v tej kolosalni prevari.

Ostre so bile tudi reakcije drugih strank. Demoproletarski poslanec Cipriani je med drugim zahteval, naj parlamentarna komisija za pokole pokliče na zaslišanje libijskega veleposlanika v Rimu.

D. K.

Grški parlament je včeraj sprejel izsledke vladne preiskovalne komisije, ki je izrazila prepričanje, da je bil bivši premier Andreas Papandreu vpleten v afero kretske banke. Prav zaradi tega so se parlamentarci odločili, da bodo nekdanjemu predsedniku vlade odvzeli imuniteto, zato bo moral 70-letni politik kmalu pred sodnike.

Preiskovalna komisija naj bi menda ugotovila, da je Papandreu prejel od kretske banke več kot šest milijonov dolarjev v zameno za podporo, ki jo je nudil predsedniku banke. Poleg tega pa naj bi bivši premier tolo priporočal kretsko banko nekaterim javnim ustanovam, ki so svoj denar vložile prav v stečajno banko.

Poleg Papandreua bo moral na zagovor tudi član njegove nekdanje vlade Agamemnon Koutsogiorgas (na sliki AP). Tudi njega je v svojem »mea culpa« omenil bančnik Koskotas, ki trenutno sedi v nekem ameriškem zaporu. Prav zaradi tega je Koutsogiorgas zahteval od parlamenta, naj nikar slepo ne verjame človeku, ki se skuša rešiti z blatenjem bivših prijateljev.

BEOGRAD — Sprejetje dopolnil k ustavi SR Slovenije je ena izmed aktualnih tem svetovnega tiska in drugih sredstev javnega obveščanja. Poročevalci iz Beograda in Ljubljane vztrajajo, da gre za spopad med dvema političnima opcijama. Francoski radio na primer poroča, da so dopolnila le »povod« za spopad in da nobena izmed opcij, ne slovenska in ne srbska, »ne izhaja predvsem iz jugoslovanskih interesov, če tudi v Srbiji veliko govorijo in skrbijo za Jugoslavijo in njeno enotnost, glede pripravljenosti za dejanske demokratične reforme pa ima gotovo prednost Slovenija«.

Britanski radio BBC primerja sedanji položaj z lanskoletnimi napori SR Srbije, ko se je trudila za ustavno enakopravnost z ostalimi jugoslovanskimi republikami. »Pred letom dni je Jugoslavija v pričakovanju opazovala, kako se je milijon Srbov pripravljalo na pohod v Beograd. Jugoslovane so želeli prepričati, da je treba podpreti srbske zahteve v zvezi s Kosovom pa naj še tako motijo obstoječe zvezne načrte,« pravi komentator, ki poudarja, da so svoj cilj dosegli. Zvezno vodstvo je dojelo, da nič ne more zaustaviti Srbov, zato je Srbiji dovolilo nadzor nad Kosovom.

»Nekaj podobnega se zdaj dogaja v Sloveniji. Slovenci ne želijo, da bi z njimi upravljalo zvezno vodstvo v Beogradu, v katerem prevladujejo Srbi. Menijo namreč, da bo na skorajšnjem partijskem kongresu nekakšna prosrbska koalicija, ki bo imela večino glasov, prevladala in zato se upirajo vse močnejšemu centralizmu. To imenujejo asimetrična Jugoslavija.«

Varšavska tribuna Ludu pravtako poroča o slovenskih dopolnilih, »med katerimi je tudi pravica do oceptivne. S tem je parlament v Ljubljani zavrnil opozorila federalnih oblasti. Očitno pa ne gre samo za Slovenijo. Ni se moč izogniti vtisu, da gre za oster spopad med nasprotujočima si načina mišljenja o politični prihodnosti Jugoslavije. Privrženci stališč ZK Slo-

Medijske reakcije v Evropi na dogajanja v Sloveniji

venije si prizadevajo za demokratizacijo medrepubliških odnosov in skušajo obvladati centralistične težnje. Kritiki tega stališča pa obtožujejo slovenske oblasti, da gre za sebičnost, ki je nevarna za vso Jugoslavijo, saj lahko okrne ustavno ureditev države, federacijo nadomesti s konfederacijo in celo pripelje do razpada.«

Sovjetski časopis Izvestija je objavil članek z naslovom »Nevarnost za federacijo«. »Mnogi v Jugoslaviji menijo, da bo sprejetje predlaganih sprememb dejansko pripeljalo do razpada federativne socialistične države, do razhoda prijateljske zveze narodov in narodnosti, ki živijo v SFRJ,« piše Izvestija. »Dramatična seja CK je dejansko pripeljala do razcepa ZKJ. Slovenski komunisti so odločno branili svoje mnenje in dokazovali, da dopolnila niso v nasprotju z ustavo, z načeli demokratičnega centralizma in da ne prinašajo razpada države.«

Slovenija ima sedaj pravno možnost, da se odcepi od Jugoslavije. To je bistvo poročil madžarskih glasil ob dogodkih v zvezi z našimi dopolnili. Radio Kosuth dodaja, da »Beograd več ne more odločati o uvedbi izrednih ukrepov v Sloveniji v mirnem času«. Maratonsko sejo CK ZKJ je radio predstavil kot nov spopad Slovenije in Srbije, sklepe srečanja pa so sprejeli pod pritiskom srbske linije. Objavili so tudi intervju s predsednikom skupščinskega odbora Slovenije za ustavno vprašanja, s Tonetom Jerovškom. Ta je poudaril, da ne gre za spor med narodoma, ampak med njunima vodstvom. »Res je, da gre

za dva koncepta razvoja. Mi smo prepričani, da je treba krepiti samostojnost republik znotraj jugoslovanske skupnosti, enakopravnih narodov, nekateri pa menijo, da je centralizem nujno potreben.«

Francoski časopisi pišejo, da so sprejemanje slovenskih dopolnil spremljali »dramatični sestanki v Beogradu« in da so kolektivno vodstvo države CK partije in jugoslovanska skupščina slovenski skupščini predlagali naj preloži sprejetje spornih dopolnil. Liberation piše, da je slovenski partijski voditelj Kučan »na sestanku CK ostal v manjšini in da slovenski komunisti niso upoštevali opozoril najvišjega partijskega foruma, četudi bi to teoretično morali storiti v skladu z načeli demokratičnega centralizma«. Francoski časopisi pojasnjujejo slovensko ustavo kot »preventivni ukrep proti centralistični ofenzivi, ki jo pričakujejo v prihodnjem letu ob spremembah ustave Jugoslavije«. Francoski tisk je enotnega mnenja, da med severom in jugom Jugoslavije »zeva prepad«, pri čemer lahko Slovenija računa le na podporo Hrvaške zaradi neprestanih sporov s sosednjo Srbijo.

Zahodnonemški časopisi menijo, da je z novo nastalim sporom boj za obstanek Jugoslavije vstopil v novo, še bolj zapleteno obdobje. Frankfurter Rundschau meni, da »slovenska dopolnila sicer ne predstavljajo razpada Jugoslavije, da pa je federacija z njimi prav gotovo oslajena«. Liberalni Münchenski časopisi Süddeutsche Zeitung piše, da »obstoje Jugoslavije, kot enotne države vprašljiv, če njeni narodi ne bodo na-

šli načina, ki bi bolj ustrežal različnim stopnjam razvitosti njenih republik«. Gospodarski dnevnik Handelsblatt poudarja, da »nova ustava Slovenije ogroža skupno državo in da bodo morali v bodoče vse zvezne zakone najprej uskladiti s slovensko ustavo, če naj bodo v Sloveniji pravomočni«. V članku z naslovom Slovenija: prvi korak k razbitju Jugoslavije? se bonnski Die Welt sprašuje ali se bodo »navidežno nespremenljive evropske poveljne meje spremenile«, kar je postalo možno odkar je skupščina SR Slovenije sprejela ustavne spremembe. Mednarodni spori v Jugoslaviji so po mnenju novinarja »še en dokaz zgodovinskega neuspeha komunističnega sistema«.

Zahodnoberlinski Tageszeitung ocenjuje, da v Sloveniji »ne obstaja iridenta, ki se želi ločiti od Beograda, tako kot trdi srbska propaganda, da pa je prisotno mnenje, da je treba v prihodnosti več pričakovati od nadnacionalnega povezovanja v Zahodni Evropi, kot pa od jugo-federacije«. Tudi v Sloveniji pa je prisoten šovinizem, saj so »maloštevilnim Italijanom in Madžarom dali manjšinske pravice, številne Bosance in Albance pa obravnavajo le kot »goste«.

Madridski El Pais piše, da je Slovenija izglasovala pravico do oceptivne in da bo »v času nadzirala oborožene sile na lastnem ozemlju, končno pa bo celo prevladala nad federalnimi odločitvami, ki ogrožajo interese slovenskega naroda«.

Časopis Diario 16 piše: »V državi je slišati govorice, da so nekatere vojaške enote v popolni pripravljenosti za intervencijo. Položaj spominja na tistega iz leta 1971, ko je bil Tito še živ in ko je Hrvaška zahtevala vstop v ZN in lastne oborožene sile.«

Dopisnik ABC primerja »primer Slovenije« s kosovsko krizo vendar dodaja: »V primeru Slovenije je problem veliko težji: Slovenija je najbogatejša in najbolj zahodna republika.«

V Jugoslaviji

Italijanske učilnice se polnijo

KOPER — Če so se še pred kakimi sedmimi ali osmimi leti v šolah z italijanskim učnim jezikom bali, da jih bodo morali začeti zapirati (ker ni bilo učencev), je zdaj položaj povsem drugačen. Šole narodnosti so iz leta v leto bolj polne, tako da počasi že prihaja do težav in zapletov.

V prvih razredih šol narodnosti na Koprskem je bilo npr. od vseh vpisanih kar 40% otrok, ki so obiskovali šole s slovenskim ali hrvaškim učnim jezikom. To seveda povzroča težave že zato, ker znanje italijanščine teh šolarjev ni zmeraj zadovoljivo. Zato so strokovni delavci, ki skrbijo za šolstvo narodnosti, predlagali, da bodo imeli pri vpisu v srednje šole z italijanskim učnim jezikom prednost otroci, ki so obiskovali že osnovne šole v italijanščini. Pripadniki narodnosti tudi menijo, da bi morali nekako dopolniti mrežo srednjih šol, saj je za izobraževanje otrok narodnosti v srednjih šolah predvidenih vsega 9 od skupno 41 možnosti izobraževanja za različne poklice.

V republiki Hrvaški je letos v vrtcih italijanske narodnosti vpisanih 561 otrok, kar je 19,4% več kot pred petimi leti. V devetnajstih osnovnih šolah narodnosti je 1.778 učencev ali 59% več kot pred petimi leti. V štirih srednjih šolah narodnosti je bilo v sosedni republiki 813 dijakov, kar je tudi 59% več kot pred petimi leti. V celoti se je število otrok v šolah z italijanskim učnim jezikom v republiki Hrvaški povečalo za 50% in jih je zdaj skupaj 3.152.

V treh obalnih občinah sta v vrtcih narodnosti 302 predšolska otroka, v osnovnih šolah 486 (6,5% več kot lani), v srednjih šolah 208 (10,6% več). To pomeni, da bodo v nekaterih šolah postopoma že začeli čutiti prostorsko stisko in težave zaradi pomanjkanja učiteljev, na kar se bodo morali kmalu začeti ustrezno pripravljati. Tak vpis v šole narodnosti pomeni, da postajajo te šole strokovno vse bolj podkovane, predvsem pa je to najboljši odraz položaja italijanske narodnosti v Jugoslaviji.

BORIS ŠULIGOJ

Začel se bo jutri in trajal do nedelje, 8. oktobra

Podjetja iz dežele FJK na velesejmu v Gradcu

Blagovna izmenjava med državama neprestano narašča

GRADEC — Jutri bodo odprli jesensko izvedbo mednarodnega velesejma v Gradcu, ki bo trajala do nedelje, 8. oktobra, in ki jo povprečno obišče 370.000 ljudi. Na sejmu bodo prvič sodelovala tudi nekatera podjetja iz Furlanije-Juljske krajine, ki so se doslej udeleževala samo spomladanske izvedbe. Njihove razstave bodo v paviljonu št. 12, kjer bodo navzoči tudi razstavljalci iz dežele Veneto pa tudi iz drugih držav, kakor na primer iz Jugoslavije, Madžarske, Zvezne republike Nemčije in Peruja. Podjetja iz dežele FJK bodo predstavila izdelke urarske obrti, oblačila za moškega in žensko, usnjeno galanterijo, raznovrstne tkanine in modne artikle. Kljub nedavnemu sporu okoli tovornih prevozov po cesti med Italijo in Avstrijo postaja slednja vse pomembnejši trgovinski partner. V obdobju 1987-1988 se je avstrijski izvoz v Italijo povečal s 3.549,2 na 3.991,3 milijarde lir, italijanski izvoz v Avstrijo pa s 3.867,4 na 4.030 milijard lir. Glede trgovine Avstrija-FJK razpolagamo samo s podatki za razdobje 1986-1987: avstrijski izvoz v Furlanijo-Juljsko krajino se je tedaj zmanjšal z 222,7 na 198,6 milijarde lir, medtem ko se je izvoz iz FJK v Avstrijo povečal s 114,2 na 115,3 milijarde lir.

Poleg že nakazanih mu pet milijard

Deželnemu skladu za civilno zaščito še ena milijarda lir

TRST — Deželni odbor FJK je včeraj na predlog pristojnega odbornika Giovannija Di Benedetta sprejel sklep o izdajanju dodatnega nakazila v znesku ene milijarde lir Deželnemu skladu za civilno zaščito. Ta sredstva gre torej prističi k 5 milijardam lir, ki so bile proračunsko že namenjeni temu skladu. Kakor je znano, je uprava Furlanije-Juljske krajine ustanovila ta instrument v smislu lastnega zakona št. 64 iz leta 1986, s čimer je bila tudi prva dežela v Italiji, ki je uvedla to izjemno pomembno službo.

O stanju v SFRJ po odobritvi slovenske ustave

Polemika v deželni skupščini

TRST — Zdajšnje dogajanje v Jugoslaviji je posredno izzvalo polemiko v deželni skupščini FJK. Svetovalska skupina Zelene liste sporoča, da je predsednik skupščine Solimbergo "cenzuriral" tiskovno noto načelnika skupine Wehrenfenniga z vsebino interpelacije predsedniku deželne vlade Biasuttiju v zvezi z razmerami v Jugoslaviji spričo odobritve dopolnil k slovenski ustavi. Wehrenfennig je izrazil zaskrbljenost nad možnostjo "avtoritarne zasuka" v sosedni državi in pozval Biasuttija, naj pri rimski vladi poizve, če in kakšne pobude je sprejela v podporo demokratizaciji v sosedni republiki. Solimbergo naj bi sporočilo ZL "blokiral", ne da bi o tem obvestil podpisnika, češ da gre za neumestno vmešavanje v jugoslovanske notranje zadeve. Wehrenfennig pravi, da je deželni odbornik Carbone istega dne izdal podobno noto o Sloveniji, in se vprašuje, ali načelo o nevmešavanju velja samo za svetovalce, ne pa tudi za deželni odbor?

Deželni sklad za civilno zaščito ima samostojno upravo, vanj pa se stekajo tako sredstva iz deželnega proračuna kot sredstva, ki jih država namenja za razne nujne posege, pa še sredstva iz morebitnih drugih virov. Sklad naj bi upravljali tako da bi za možne nujne primere uporabljali samo del njegovih sredstev, to pa zato, ker bi bilo treba denar v prvi vrsti izkoriščati v preventivne namene - se pravi za spodbujanje in financiranje raziskav, študij, načrtov in pobud, katerih glavni cilj je postopoma odpraviti sleherno možnost rizičnih pojavov.

MANJŠINSKI MOZAIK

Razgledi po manjšinski teoriji in praksi

Piše: Pavel Stranj

Inovacija v tradiciji

Nedavno, od 14. do 16. septembra, je bil med Vidmom in Villo Manin v Passarianu mednarodni posvet na temo "Inovacija v tradiciji, problemi in predlogi manjšinskih jezikovnih skupnosti", ki ga je organiziral Evropski urad za manj razširjene jezike. Zastavljeni argument je nedvomno zahteven in zanimiv, organizacija posveta je bila tudi širokopotezno zastavljena, a morda je ravno ta širokopoteznost bolj škodovala, kot pa koristila učinkovitosti pobude. Poleg skupnih zasedanj je delo posveta predvidelo tudi tri študijske smeri, a to ni bilo dovolj, da bi se preprečila precejšnja razpršenost obravnavanih tem in stopenjih njihove poglobljenosti.

Nehvaležno in nelahko vlogo, da vtisne skupni pečat zelo različnim izkustvom in pogledom udeležencev iz številnih evropskih dežel, je dobil profesor rimske univerze Luigi M. Lombardi Satriani, ki je razvil uvodno poročilo. Avtor je znan antropolog italijanske šole, ki se tudi v svojih citatih naslanja na avtoriteto velikega italijanskega raziskovalca in teoretika kultur Ernesta de Martino. Iz njegove analize naj bi izhajalo, da je kultura, človeška kultura, predvsem preganjanje nevarnosti izginotja neke skupnosti. To naj bi bilo res tako za stare kot za nove skupnosti, tudi za manjšinske. Ker se te nahajajo pod večjim pritiskom okolja, je treba vlogo njihovih kultur še bolj spoznavati in razumeti.

Ena glavnih značilnosti in šibkosti manjšinske kulture je potreba po obrambi pred omalovaževanjem in pogostim zaničevanjem, ki ga izraža odnos večinske skupnosti. Običajni odgovor manjšine je, da na "kompleks večvrednosti" večincev odgovarja z lastnim nadvrednotenjem. Na take napade se seveda lahko odgovarja tudi z znanstvenimi argumenti, katerih ne manjka, v prid enakosti med posameznimi človeškimi skupinami. Še bolj pomembna bi bila etična utemeljitev enakosti in enakopravnosti. Vsekakor je pomembno že to, da je s porazom nacizma bil dokončno premagan tudi poskus, da bi se znanstveno utemeljevalo prevlado neke skupnosti nad drugimi na biološki ravni.

Govornik je precej jasno očital družbenim in človeškim vedam, da se pred temi vprašanji pogostoma skrijejo za "znanstveno nevtralnost", v nekakšni nekritični relativizem. Taka stališča namreč dopuščajo tudi potrditev mnenja, da se lahko mirno prehaja iz ene kulture v drugo; po besedah nekega drugega raziskovalca, kot da bi se vedno prepozno) ponovno zavzela za takojšnje ocenjevanje in izplačilo nadomestila za škodo, ki jo povzroča divjad. V primeru, če to ni mogoče, je treba nadomestila revalorizirati. Spet so opozorili, da letos odstrel divjih prašičev v tem predelu ni omejen in ga je zato treba še povečati. Ker pogoni na te parkljarje niso poceni, bodo morale lovcevske družine za vsako uplenjeno žival plačati ustrezno odstrelnino ali pa odstopiti del plena. Glede na posebne naravne okoliščine predlagajo, da bi republika za ta predel spremenila tudi predpis o lovopustu za vodeče svinje, izboljšali pa naj bi tudi pravilnik o ocenjevanju škode in se tako izognili dolgotrajnim in dragim odškodninskim sporom. Ker so nekatere lovске družine, kakršna je npr. LD Žabnik iz Obrova, že povsem izčrpale svoje odškodninske sklade, jim bosta morali pri poravnavi obveznosti pomagati tudi območna in republiška lovška zveza. Predvsem pa bo za učinkovitejše obvladovanje te nadloge potrebno še tesnejše in strpnnejše, zlasti pa bolj okoliščinam in potrebam prilagojeno sodelovanje prizadetih prebivalcev, lovcev, kmetijskih organizacij, gozdarjev in drugih pristojnih služb.

Delegacija MF k Andreottiju

Divjad pustoši kraška in brkinska polja

VIDEM — Predstavništvo furlanskega gibanja MF bo odpotovalo jutri v Rim, kjer se bo sestalo z ministrskim predsednikom Giuliom Andreottijem. To je sporočil včeraj deželni tajnik krščanskodemokratske stranke Bruno Longo po srečanju z delegacijo Movimenta Friuli. »Predstavniki slednjega so ob priliki evropskih volitev javno napovedali, da bodo podprli "kandidata" Andreottija,« je pripomnil deželni voditelj KD Longo in nadaljeval: »Predsednik ministrskega sveta bo zdaj izpolnil obljubo, ki jo je dal med volilno kampanjo, in v Palači Chigi sprejel zastopnike "furlanskega avtonomizma", da bi imel z njimi koristno izmenjavo mnenj.«

Mila kazen za tihotapce

REKA — Posadka italijanskega gliserja "Gabbiano II", ki so ga prestregli minulo nedeljo nedaleč od otoka Visa in v njem odkrili večjo količino pritiho-tapljenih cigaret, je bila obsojena na plačilo nenavadno nizke globe. Poveljnik Antonio Campanilli (53 let) iz Neaplja in mornarji Natalino Ballarini (40) iz Ferrare, Germano Bentivogli (49) iz Ravenne ter Giordano Severi (50) iz Forlija so plačali vsak po 250 milijonov dinarjev - kar znese skupno kakšnih 40 milijonov lir - in seveda poravnali sodne stroške. Kazen je mila zato, ker niso vpleteni v nobeno pravo tihotapsko mrežo in ker niso nikdar imeli opravka s pravico.

SEŽANA — Divjad je kraškim in brkinskim kmetom že od nekdaj povzročala skoraj toliko preglavic kot slabo vreme in druge naravne nevšečnosti. Posebno zadnja desetletja se zaradi zaraščanja kmetijskih zemljišč stalež divjadi skokovito povečuje, čemur lovci in druge pristojne službe očitno niso ustrezno in pravočasno prilagodile ukrepov za zmanjšanje pritiska živali na polja. Zato za njo posebno letos ostaja takšno opustošenje, da ima v najbolj prizadetih predelih razsežnosti prave naravne katastrofe.

Letos so od januarja do konca avgusta od Brestovice na Krasu do Obrova v Brkinih naračunali (in skoraj v celoti izplačali) že več kot 422 milijonov dinarjev škode, kar je šestkrat več kot lani vse leto. Ker je konec avgusta začel pridelek komaj zoreti, se kmetje seveda bojijo, da se bo ta znesek do konca jeseni še nekajkrat povečal. Hkrati bodo dejanski stroški, ki jih povzroča divjad, precej večji tudi od končne ugotovljene in povrnjene neposredne škode na poljih, saj bo treba na koncu vanje vračunati tudi denar, ki so ga lovci in drugi porabili za nakup in postavitev električnih pastirjev, za ureditev in vzdrževanje krmišč ter za druge preventivne akcije.

Sežanski izvršni svet in občinska skupščina sta se zato pred dnevi v dogovoru z lovci (četudi po mnenju prizadetih

še vedno prepozno) ponovno zavzela za takojšnje ocenjevanje in izplačilo nadomestila za škodo, ki jo povzroča divjad. V primeru, če to ni mogoče, je treba nadomestila revalorizirati. Spet so opozorili, da letos odstrel divjih prašičev v tem predelu ni omejen in ga je zato treba še povečati. Ker pogoni na te parkljarje niso poceni, bodo morale lovcevske družine za vsako uplenjeno žival plačati ustrezno odstrelnino ali pa odstopiti del plena. Glede na posebne naravne okoliščine predlagajo, da bi republika za ta predel spremenila tudi predpis o lovopustu za vodeče svinje, izboljšali pa naj bi tudi pravilnik o ocenjevanju škode in se tako izognili dolgotrajnim in dragim odškodninskim sporom. Ker so nekatere lovске družine, kakršna je npr. LD Žabnik iz Obrova, že povsem izčrpale svoje odškodninske sklade, jim bosta morali pri poravnavi obveznosti pomagati tudi območna in republiška lovška zveza. Predvsem pa bo za učinkovitejše obvladovanje te nadloge potrebno še tesnejše in strpnnejše, zlasti pa bolj okoliščinam in potrebam prilagojeno sodelovanje prizadetih prebivalcev, lovcev, kmetijskih organizacij, gozdarjev in drugih pristojnih služb.

JANEZ ODAR

usnje in krzna

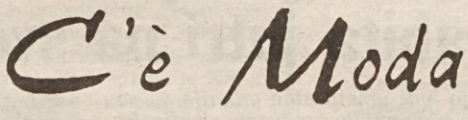
BARBAROSSA

za vaše žepe

TRST

Ul. S. Caterina 8

Tel. 631470

C'e Moda

Ul. Udine 30 (vogal Ul. Tasso)

TRST - Tel. 413619

Prva trgovina

STOCK-HOUSE

v Trstu

OBLAČILA CASUAL

IN PLETENINE

PO UGODNIH CENAH

La Pelle

Trg Scorcola 3

Tel. 363316

TRST

KOŽUHI nove modne kolekcije

in vedno nova izbira modelov

RAZSTAVLJAMO NA FLASH-MODA

MARR

to je MODA V USNJU

GORICA - Ul. Carducci 46

»Spazio« od 6. do 10. oktobra na Tržaškem velesejmu Salon znanosti in tehnologije stopa obogaten v šesto leto

Na Tržaškem velesejmu hitijo s pripravi na salon znanosti in tehnologije Spazio, ki bo javnosti na ogled od 6. do 10. oktobra. To razstavno prireditve, ki bo letos dosegla že šesto izvedbo, so včeraj v velesejemskem kongresnem središču predstavili predsednik velesejemске ustanove Gianni Marchio, njen glavni tajnik Giorgio Tamaro, ravnatelj Studia Phi iz Trsta Elio Soverchi in predstavnik podjetja Delta Expò iz Milana Piero Piazzano.

Kot že v prejšnjih izvedbah bo salon Spazio 6 obsegal tri dele, in sicer sektor raziskovanja, sektor umetnosti in sektor visoke tehnologije HI-TECH. V okviru prvega sektorja se bodo predstavili najpomembnejši tržaški znanstveni centri in ustanove, od Centra za raziskave pri Padričah do Univerze v Trstu, od Geofizikalnega do Astronomskega observatorija, od Laboratorija za morsko biologijo do Mednarodnega centra za teoretsko fiziko v Miramaru. Poleg njih pa bodo sodelovale tudi nekatere raziskovalne ustanove iz Jugoslavije, med temi zavoda Jožef Stefan iz Ljubljane in Rudjer Bošković iz Zagreba, pa še razna trgovska podjetja, ki delujejo na področju znanstvenega raziskovanja. Ta del salona je uredilo podjetje Delta Expò, ki pripravlja tudi salon raziskovanja v Milanu.

Sektor umetnosti bo kot ponavadi posvečen uporabljanju najnovejših tehnologij v umetniškem ustvarjanju. Tako bo na ogled kakih 60 hologramov, v glavnem angleških avtorjev, in video posnetkov, ki prikazujejo design v avtomobilski industriji, točneje prve osnutke modernih avtomobilov, ki so jih izdelali s pomočjo računalnika. V ta okvir sodi tudi razstava o Antarktiki, ki jo, kot znano, raziskuje tudi tržaški Geofizikalni observatorij s svojo ladjo Exploro.

Sektor visoke tehnologije bo uredila Tržaška trgovinska zbornica in bo prikazoval najpomembnejše dosežke, ki jih na tem področju dosegajo tržaška podjetja in tvrdke.

Poleg navedenih treh sektorjev pa bo v okviru salona Spazio 6 na ogled tudi razstava »Znanstveni imaginarij«, ki je sicer postala stalna na Tržaškem

velesejmu. Ta razstava je pravzaprav že zdavnaj prerasla meje prireditve Trouver Trieste, s katero se je Trst svoj čas predstavil Parizu, saj se iz nje razvija muzej znanosti novega tipa, ki skuša na nove načine približati znanstveno problematiko širšemu občinstvu.

Ob razstavah bo v okviru salona Spazio 6 stekla dokaj bogata konferenčna dejavnost. Letos bo poseben podarek namenjen projektu za tržaški sinhrotron. Družba Sincrotrone Trieste bo v dopoldanskih urah vseh delavnikov, v katerih bo salon odprt, prirejela predavanja o tržaškem sinhrotronu za dijake zadnjih dveh letnikov višjih srednjih šol. V torek, 10. oktobra, bo za slovenske dijake v slovenščini predaval fizik Mark Pleško z Zavoda Jožef Stefan iz Ljubljane, ki zdaj sodeluje pri družbi Sincrotrone Trieste. Omenimo naj še, da bosta v ponedeljek, 9. oktobra, s pričetkom ob 17. uri vodja načrtovalcev sinhrotrona Puglisi in znanstveni ravnatelj družbe Sincrotrone Trieste Fonda posebej predavala šolnikom.

Poleg tega naj še pristavimo, da bodo v soboto, 7. oktobra, ob 10.30 slovesno podelili prvo nagrado »Trst za

znanost«, ki jo je ustanovila tržaška sekcija združenja Junior Chamber Italiana. Nagrada je poimenovana po francoskem fiziku Alfredu Kastlerju in z njo nameravajo izraziti priznanje osebnosti, ki bi se posebno izkazale v posredovanju znanosti mladim. Istega dne, se pravi v soboto, 7. oktobra, bo Studio Phi s pričetkom ob 17. uri priredil okroglo mizo na temo »Visoke tehnologije v umetnosti«. V nedeljo, 8. oktobra, bo z začetkom ob 9. uri na sporedu posvet na temo »Primerne informacije in komunikacije za države v razvoju: prenos tehnologije za kompleksne zgradbe in za komunikacijske mreže«, ki ga bo priredil Raziskovalni in načrtovalni center za sodelovanje in razvoj. Istega dne bo ob 16. uri na sporedu srečanje o delovanju astrofilov v Furlaniji-Juljski krajini.

Salon bo v soboto in nedeljo odprt od 9. do 20. ure, v ostalih dneh pa od 9. do 13. ure ter od 15. do 20. ure. Polna vstopnina bo stala 6 tisoč lir, polovična 3 tisoč, razstavljalci ter šolniki in šolarji pa bodo za vstop odšteli 2 tisoč lir.

Na sliki (foto Magajna) predsednik velesejemске ustanove Marchio s sodelavci na predstavitvi salona.

Svetovalsko vprašanje Perellija občinskemu odboru Peljati se z avtom s Krasa v Trst je vsak dan težje in bolj zamudno

Peljati se z avtomobilom s Krasa v mesto je vedno težje in bolj zamudno, v zadnjem času pa se je položaj še poslabšal. Zaradi nekaterih del, ki so jih začeli še poleti in zaradi katerih so morali nekatere odseke celo zapreti za promet, je dostop v mesto po Furlanski cesti in še bolj po Ul. Commerciale postal že prava pustolovščina. Ob prometnih konicah, ko se ljudje odpravljajo v službo ali se vračajo domov, se na teh pomembnih prometnicah ustvarjajo kilometrske vrste avtomobilov, kaos pa zavлада tudi po bližnjih ulicah. S tem je seveda kompromitirana tudi kakovost življenja stanovalcev prizadetih območij, ki zaradi hrupa in izpušnih plinov sploh ne morejo več preživetati stanovanj.

Na te probleme je v svetovalskem vprašanju občinskemu odboru opozoril občinski svetovalac PSI Perelli, ki sprašuje, kaj nameravajo pristojni organi storiti, da bi odgovorili na upravičene proteste avtomobilistov in stanovalcev. Po Perellijevem mnenju bi se položaj lahko vsaj nekoliko izboljšal z bolj smotno uporabo mestnih redarjev in z ustrežnejšo ureditvijo semaforjev. Vsekakor pa bi bilo treba že pred začetkom del na pomembnih prometnicah preučiti vse možne ukrepe, da bi bili občani čim manj prizadeti.

Na sliki (foto Križmančič) dela pri svetilniku na Furlanski cesti, ki hudo ovirajo promet in povzročajo voznikom kup nevšečnosti.

Mauro Gialuz je zapustil sindikat

Generalni svet deželnega sindikata CGIL je na nedavnem zasedanju sprejel odstop svojega člana Maura Gialuza z vseh mest, ki jih je zasedal znotraj deželne sindikalne zveze. Kot smo že pred časom poročali, je razlog tega odstopa v dejstvu, da Gialuz tudi formalno prevzema dolžnost najvišje odgovornosti pri tržaški Enotni družbi pristaniških delavcev.

Mauro Gialuz je bil član deželnega tajništva CGIL od leta 1983, medtem ko je bil pred tem generalni sekretar tržaške Nove delavske zbornice CGIL.

Na zasedanju generalnega sveta je deželni tajnik CGIL Graziano Pasqual tudi v imenu vseh članov sveta izrazil Gialuzu zahvalo za prispevek, ki ga je v vseh teh letih dal za izgradnjo in vodenje sindikata v Furlaniji-Juljski krajini, še zlasti z ozirom na izredno težko fazo, ki jo je preživljala sindikalna enotnost in tudi odnos med sindikatom in delavci, čemur se pridružuje še zelo zapleten socialni, politični in kulturni položaj v naši deželi.

pismo uredništvu - pismo uredništvu

Poštena stališča športnika in vzgojitelja mladih rodov

Dragi urednik!

Dne 26. avgusta t. l. je Primorski dnevnik med Pismi uredništvu priobčil grob napad Eveline Pahor (članice SPDT) na mojo osebo kot »športnika, planinca in vzgojitelja« v zvezi z »bednim stališčem«, katero naj bi zavzel v članku, ki je bil priobčen v PD na prvi strani 7. avgusta 1985 (sama v svojem pismu ni navedla ne naslova članka ne datuma izida). Čeprav na mojo ustno zahtevo, da se mi zaradi javnega, žaljivega in povsem neosnovanega napada tudi javno opraviči tega ni storila, se z njo ne bom spuščal v nadaljnjo polemiko. Človeku, ki ne zna brati ali pa to zna in se za svojo zmoto noče opravičiti, ni pomoči.

V zvezi s tem pa postavljam tebi naslednje vprašanje: ali je moralna in poklicna dolžnost uredništva, da ob tako grobem napadu (zaradi članka, ki je bil napisan in priobčen v skladu z uredniško odločitvijo pred več leti) vsaj preveri njegovo vsebino in resničnost, da terja od pisca pisma vsaj navedbo datuma in spornega besedila ali pa je mogoče v Primorskem dnevniku priobčiti kakršnokoli laž, naslovljeno od kogarkoli na kogarkoli?

BOJAN PAVLETIČ

Profesor Bojan Pavletič ima pravi Napak smo ravnali, da nismo skrbno prebrali pisma bralke Eveline Pahor, preden smo ga objavili 26. avgusta letos. Njena trditev o »bednem stališču, ki nikakor ni bilo vredno športnika, planinca in vzgojitelja« ne bi smela soditi v naš dnevnik. V prihodnje bomo pazili, da se kaj podobnega ne ponovi. S tem pa nikakor nečemo preprečiti bralcem, da bi se oglašili in pojasnili svoja stališča, vendar ne na tak način, da žalijo druge, tudi s tem, da zamočijo kje in kdaj naj bi se bil kdo »pregrešil«.

V roke smo vzeli Primorski dnevnik z dne 7. avgusta 1985. Prof. Bojan Pavletič je tistega dne, po našem naročilu prispeval članek, ki ga danes v celoti ponovno objavljamo. Mnenja smo, da v njem ni prav nič bednega. Profesorju Bojanu Pavletiču pa hočemo s tem dati priznanje za njegovo dolgoletno delo v korist slovenske šole in slovenskega športa.

Kar zadeva nas same, pa s takšno polemiko ne bomo nadaljevali.

Vsebinska Pavletičevega članka z naslovom »Ob današnjem slavu na Triglavu« je naslednja:

»Fenomen ljubiteljstva gorskega sveta je eden izmed tistih, ki značaj slovenskega naroda izrazito opredeljuje. Zato nikakor ni zgolj slučaj, da ima Slovenija v svojem republiškem grbu prav svojo najvišjo goro, Triglav, ta simbolj samobitnosti in boja našega naroda skozi stoletja prav od časov, ko mu je nadel ime svojega najvišjega božanstva.

Današnje slavje na vrhu Triglava, s katerim bo počaščen spomin na 90-letnico postavitve najvišje ležeče stavbe v Sloveniji in Jugoslaviji, na postavitve Aljaževega stolpa, ima zato še poseben pomen. Morda se današnjim rodovom zdi boj dovškega župnika Aljaža nekoliko donkihotski, zlasti ker je naša novejša zgodovina sama pometla z vsemi stoletnimi prizadevanji za germanizacijo naše domovine in bi vsekakor to storila tudi, če bi triglavski župnik mirno molil v svojem župnišču in se ne bi pahal po katastrih in sodiščih za nakup vrha Triglava in trudil s postavitvijo stolpa na njem.

Toda, če že praktičen razvoj dogodkov kaže tudi na tako možnost, je v dejanju župnika Aljaža ob prelomu stoletja vendar mnogo simbolike, iz katere lahko potegnemo nauk tudi za nas. Njegovo dejanje ni sledilo trenutnim političnim logikam tedanjega okolja v državi, v kateri smo živeli tudi Slovenci. Bilo je upor proti krivici kot taki, bil je to korak ranjene duše naroda, ki se je zavedal sebe, svojih pravic, ki je hotel postati v svoji hiši svoj gospodar. V to hišo pa je že tedaj vidno sodil tudi vrh Triglava.

Stolp, s katerim je Aljaž slovensko obeležil naš najvišji vrh, stoji še danes in zgovorno priča o tem, da se je krivici in nasilju vredno in se mu moramo upreti, tudi če je navidez tak upor brezupen.

Morna nam je Jakob Aljaž zapustil na razbradani, skalnati triglavski vršni pred devetimi desetletji nauk tudi za današnji čas.«

Na pobudo sekcije KPI Gramsci

Danes v Škedenju zborovanje o javni rabi slovenščine

Škedenjska sekcija KPI Antonio Gramsci prireja danes na svojem sedežu v Škedenju (Ul. S. Lorenzo in Selva 4) javno zborovanje na temo »Beseda svetovalcu - samo da ni Slovenec«. Na zborovanju bo tekla beseda o znanih dogodkih in rajonskem svetu za Škedenj in Čarbole, kjer je večina v brk občinskemu pravilniku o delovanju rajonskih svetov doslej onemogočila svetovalcu slovenske narodnosti Igorju Pavletiču, da bi govoril v svojem materinem jeziku. Srečanja, na katerega je vabljen širša javnost, se bo udeležila tudi občinska svetovalka KPI in članica stranknega pokrajinskega vodstva Anamarija Kalc. Zborovanje se bo začelo ob 17.30.

Tržaška federacija KPI se je v zvezi s škedenjskimi dogodki, kot znano, obrnila tudi na sodišče in prijavila grobo kršitev občinskega pravilnika s strani odgovornih občinskih teles. Pessato in Kalčeva sta se glede tega srečala tudi z županom Richettijem, istočasno pa sta tudi zahtevala, da se o tej aferi neposredno izreče občinski svet.

V Dolini seja občinskega sveta

Danes ob 18.30 se bo v Dolini sestal krajevni občinski svet, kateremu bo župan Edvin Švab uvodoma poročal o raznih občinskih zadevah in odgovarjal na morebitna vprašanja svetovalcev, nato pa bo skupščina ratificirala sklepe občinskega odbora. Na dnevnem redu je tudi razprava o deželnih določilih glede pravice do študija, o podrobnostnem načrtu za krajinsko zaščito Glinščice, o obnovi dolinske telovadnice in o gradnji občinske knjižnice. Na koncu pa bo tekla beseda tudi o resoluciji glede pravic slovenske manjšine.

Demetrij Cej in Jasna Merku vabita jutri na svoji razstavi

Z jesenjo spet oživljajo tudi umetnostne galerije, ki so poleti v glavnem dremale in ponujale predvsem skupinske razstave svojih varovancev. Tako bodo jutri ponovno odprli tudi razstavno sezono Kraške galerije v Repnu, kjer bodo postavili na ogled novejša dela priljubljenega tržaškega slikarja Demetrija Ceja, ki je zadnji obsežnejši pregled svojih stvaritev ponudil v galeriji Tržaške knjižarne. Cej bo po nekaj letih s svojimi vesoljskimi in zemeljskimi krajinami ponovno napolnil stene Kraške galerije in pokazal, kam ga je pripeljalo njegovo slikarsko iskanje. Razstavo bodo jutri odprli ob 20. uri, ogledati pa si jo bo mogoče vsak dan od 11. ure do 12.30 in od 14. do 18. ure.

Jutri pa bo v Trstu »praznovala« tudi mlajša slovenska ustvarjalka, in sicer Jasna Merku, ki bo v kulturnem centru Voltaire na Trgu S. Giovanni 3 razstavila svoje lutke in keramične izdelke. Merkujeva, ki se je prvič predstavila občinstvu z grafiko in se je nato posvečala tudi keramiki, je v zadnjih letih preusmerila svojo pozornost predvsem na izdelovanje lutk. Pri njihovi izdelavi pa ustvarjalka mojstrsko uporablja prvine, ki se jih je priučila s prvima dvema, tako da je z lutkami žela že vsestranska priznanja. Razstavo bodo odprli ob 18. uri, na ogled pa bo do 13. oktobra z naslednjim urnikom: od ponedeljka do petka od 16. ure do 19.30.

Na sliki ena izmed umetniških lutk Jasne Merku.

Jutri odprejo tradicionalno razstavo gob

V občinski umetnostni galeriji v palači Costanzi na Trgu Unità bodo jutri ob 17.30 odprli 14. razstavo kraških gob, ki jo prireja tržaška skupina gobarskega združenja Bresadola v sodelovanju z Mestnim naravoslovnim muzejem in pod pokroviteljstvom Občine Trst. Razstava bo z brezplačnim vstopom na ogled do vključno 4. oktobra, za vodene in skupinske obiske pa se interesenti lahko prijavijo med 9. in 13. uro na telefon 301821.

V okviru gobarske razstave pa bo tudi letos posebna mini razstava za šole, ki ima namen približati mlade svetu gob in jih seznaniti z vlogo, ki jo ti gozdni sadeži igrajo v naravi. Mini razstava bo imela didaktično-divulgativni značaj in bo na ogled v konferenčni dvorani Mestnega naravoslovnega muzeja (Ul. Ciamician 2) od 2. do 7. oktobra med 8.30 in 21.30. Razstavo bodo spremljali ogledi diapozitivov, ilustrativne lekcije in vodni obiski, za katere se lahko skupine in šole prijavijo na že omenjeno telefonsko številko 301821.

Za predčasne občinske volitve Na miljski glasovnici enajst simbolov strank

Na predčasnih občinskih volitvah v Miljah bo sodelovalo enajst strank in političnih gibanj. Prvi na glasovnici bo simbol Liste Frausin, zadnja pa bo Krščanska demokracija. Poleg predstavnikov teh dveh strank se bodo za mandate v občinski skupščini potegovali še kartel PSI-PSDI, PLI, PRI, Slovenska skupnost, Lista za Milje (krajevni melonarji, ki so sklenili zavezništvo z independentisti G. Marchesica), MSI ter tri kandidatne liste zelenih gibanj, in sicer »Zeleni v Miljah«, zeleni s simbolom marjetice in Zelena alternativna lista. Simbole in kandidatne liste je na sinočni seji overovil pristojni občinski volilni odbor, zadnja beseda, čeprav gre zgolj za formalnost, pa pripada pristojnemu volilnemu uradu tržaškega sodišča.

Slovenska skupnost bo svojo kandidatno listo predstavila na jutrišnji tiskovni konferenci, na kateri bo stranka tudi javno utemeljila razloge, ki so pravzaprav privedli do tega nepričakovane političnega koraka. Na listi s simbolom lipove vejice bo dvaindvajset kandidatov. Med njimi je tudi Mario Vatovec, ki je bil dolgo let aktivist v miljski sekciji PSI. Predložitev liste SSK je dala povod za polemiko med SSK in tržaško federacijo KPI, ki po mnenju SSK nosi politično odgovornost, da ni prišlo do sporazuma in do vključitve Danila Šavrona kot zastopnika SSK v Listo Frausin. Pokrajinski tajnik KPI Costa nam je včeraj dejal, da je polemika SSK po njegovem povsem iz trte izvita, tudi zato, ker so se miljski komunisti, kot pričajo povojni dogodki, vedno dosledno zavzemali za čimbolj reprezentativno zastopstvo slovenskih predstavnikov v krajevnem občinskem svetu, in to na Listi Frausin, ki je imela vedno za sogovornika Društvo Slovencev miljske občine. »Slovenska skupnost se je glede tega vprašanja zbudila zelo pozno, ko je bila kandidatna lista v bistvu že oblikovana. Od pokrajinskega tajništva KPI je zahtevala, da na vsak način zajamči izvolitev Šavrona v občinski svet. To ne sodi v pristojnosti KPI, ampak kvečjemu Liste Frausin, logično pa je, da pripada zadnja beseda volilcem, ki s svojimi preferencami izvolijo

občinske svetovalce. Bojim se, da se za predložitvijo liste SSK,« nam je še povedal Costa, »skriva poskus razbitja miljskih Slovencev in tudi širše demokratske fronte, ki si je doslej prizadevala za uveljavitev manjšinskih pravic. Lista Frausin je ustvarila pogoje, da v miljski občini slovensko prebivalstvo kljub pomanjkanju ustreznega zaščitnega zakona uživa pomembne pravice.«

Volilna kampanja je torej praktično že v polnem teku. Jutri bo prišel v Milje evropski poslanec PSI in nekdanji beneški župan Nereo Laroni, ki bo gost krožka »Frontiera duemila«, ki združuje predvsem pristaše zunanjega ministra De Michelisa. Laroni, ki je bil pred kratkim izvoljen za podpredsednika komisije Evropskega parlamenta za odnose z Jugoslavijo, bo govoril na javnem zborovanju ob 17.30 v miljskem hotelu Lido, in sicer o kočljivem vprašanju mamil. Laronija bosta spremljala deželni svetovalec Tersar, ki na deželni ravni pripada De Michelisovi komponenti, in miljski kandidat Ulcigrai, ki je bil svojčas tudi tajnik občinske sekcije Craxijeve stranke, katera pa je sedaj v rokah večinske Carbonejeve skupine, ki ji pripada tudi novi občinski sekretar Di Candia.

Občinski tajnik KPI Vallon je medtem včeraj polemiko odgovoril na tiskovno konferenco kartela PSI-PSDI, na kateri so voditelji teh dveh strank obtožili komuniste in Listo Frausin, da so zelo slabo vodili občinsko upravo. Po Vallonovem mnenju to ni najboljša pot za odkrito politično soočanje, »tudi zato, ker se bojimo, da se za podobnimi napadi in bistvu skriva poskus oblikovanja petstranske koalicijske, ki bi po zgledu Trsta kmalu privedla upravo do paralize in do uveljavljanja škodljive politike razdeljevanja stolčkov in oblasti«. Prav povojna dogajanja v Miljah - podčrtuje Vallon - jasno pričajo, da so levičarske in napredne uprave zelo različne od uprav, ki slonijo na petstranskem političnem zavezništvu, ki ga »v naši miljski stvarnosti res nihče ne pogreša«.

S. T.

Zaradi pomanjkanja in slabe porazdelitve osebja Bolničarsko osebje otroške bolnišnice Burlo Garofolo bo jutri protestiralo

Pogled na notranji park otroške bolnišnice

(Foto Križmančič)

Bolničarsko osebje otroške bolnišnice Burlo Garofolo, ki je sicer že več mesecev v sindikalni pripravljenosti, bo jutri stopilo na cesto, da bi protestiralo proti pomanjkanju osebja in slabi porazdelitvi le-tega po oddelkih, kar botruje slabi organizaciji dela in poslabšanju osnovnih zdravstvenih storitev. Zaradi občutljivosti svojega poklica pa bolničarji ne bodo stavkali, ker bi sicer lahko škodovali tudi svoje male paciente. Zato so se odločili za alternativno protestno obliko. Kot so storili že junija njihovi kolegi iz vseh tržaških javnih zdravstvenih struktur, bo delegacija bolničarjev postavila na Goldonijevem trgu od 9. do 13. ure

stojnico, pri kateri bo razdeljevala letake in skušala obvestiti občane o svojih hudih delovnih razmerah.

Jutrišnjo protestno akcijo prireja sindikat CGIL, katerega člani so v prejšnjih dneh razdeljevali po bolnišnici letake, da bi pritegnili na svojo stran tudi paciente oziroma njihove starše, ki so poleg osebja samega najbolj prizadeti.

Verjetno najbolj pereče vprašanje zdravstvenega sektorja je trenutno prav pomanjkanje bolničarjev, ki prizadeva pravzaprav vse javne zdravstvene strukture. Tudi v otroški bolnišnici Burlo Garofolo manjka trenut-

no okrog 150 bolničarjev. Medtem ko bi v bolnišnici morala delati točno 1002 bolničarja, jih je v resnici samo 850. Razen tega - pravijo na sindikatu CGIL - pa je ta preskromna delovna sila zelo slabo porazdeljena, tako da so nekateri oddelki nekriti, v drugih pa mora osebje delati v utrujajočih izmenah, kar zelo negativno vpliva tudi na njihovo delo s pacienti.

Na porodniškem oddelku, ki je med drugim naseljen v več nadstropjih, kar že samo po sebi znatno otežuje delo, so bolničarjem morali na primer pri-skočiti na pomoč nespecializirani socio-zdravstveni pomočniki, ki pa seveda ne morejo nadomestiti bolničarjev. Na oddelku za otroke z možganskimi poškodbami (o katerem še ni znano, če bo sploh ostal v pristojnosti otroške bolnišnice ali če si ga bo prevzela v breme Občina Trst) so manjkajoče bolničarje nadomestili z otroškimi nadzornicami, kljub temu da starost pacientov v večini primerov presega starost, za katero so te nadzornice usposobljene. Prav tako pa je dramatično pomanjkanje osebja v jasliah, na oddelku za anestezijo in oživljanje (kar znatno podaljša čakalno dobo na poseg), na oddelku za presajevanje kostnega mozga, na nevroshiatričnem oddelku, kjer za otroke skrbijo otroške negovalke, ki pa niso usposobljene za delo z bolnimi otroki itd. Mero pa je po mnenju osebja presegla odločitev uprave, da na ginekološkem oddelku zaposli nove zdravnike, pa čeprav imajo tam samo dva poklicna in tri splošne bolničarje.

Po drugi strani pa smo v nekaterih oddelkih priča preveliki »naseljenosti« osebja. Sindikalni predstavniki bolničarjev so že večkrat predložili upravi svoje probleme in zahtevali korenito reorganizacijo dela, uprava pa je bila doslej gluha za njihove zahteve. Upravitelj bolnišnice so sicer izdelali nov plan za nameščanje osebja, ki pa po mnenju sindikata ne bo rešil nobenega od omenjenih problemov, saj - pravijo na CGIL - se upravitelj pri načrtovanju ozirajo preveč na osebno korist nekaterih, ne jemljejo pa v poštev celotne organizacije.

Tudi med tukajšnjimi Slovenci podpora ustavnim amandmajem

Amandmaji k slovenski ustavo so - tako kot v Sloveniji - tudi med Slovenci v Italiji naleteli na soglasno podporo. Tudi iz tukajšnjega zornega kota so pomenili ne le korak k suverenosti in demokratizaciji, ampak tudi element uveljavitve slovenskega naroda kot celote tako v jugoslovanski skupnosti narodov in narodnosti kot tudi v širši evropski areni.

Ta soglasna podpora slovenske skupnosti v Italiji pravkar sprejetim amandmajem izhaja med drugim iz kratke oddaje ljubljanskega TV Dnevnika, katerega tržaški dopisnik Igor Gruden je posredoval ocene in vtise nekaterih političnih in kulturnih predstavnikov v zamejstvu. »Za Slovence v zamejstvu so suverenost, samobitnost in demokratičnost Slovenije bistvenega pomena,« je dejal deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar. »Zato smo z zanimanjem, pa tudi s skrbjo, a vendar s ponosom sledili prizadevanjem naših ljudi v matici in doslednemu zadržanju ustavnih komisije, delegatov in politikov.« Po Jevnikarjevem mnenju je to tudi dejanje, ki »dviga ugled tega našega zamejskega dela slovenskega naroda.«

»Ko sem preko ljubljanske televizije spremljal odobritev amandmajev,« je dejal slovenski komunistični senator Stojan Spetič, »sta me zajela isto navdušenje in vznemirjenost,

kot je verjetno prevečala delegate slovenske skupščine. Kot član italijanskega parlamenta seveda tam nisem mogel glasovati, toda, ko bi mogel, bi amandmaje podprl z obema rokama.« Tudi po njegovem mnenju amandmaji povečujejo ugled slovenskega naroda, »in upajmo, da bo del tega ugleda pomagal tudi Slovincem za mejo.«

Zadovoljstvo zaradi sprejetih amandmajev, ki »potrjujejo voljo vseh Slovencev po suverenosti«, je izrazil predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Klavdij Palčič. »To odpira nove možnosti za celoten slovenski narod, še posebej za Slovence, ki živijo v SR Sloveniji, pa tudi za bodoči razvoj odnosov med narodi in narodnostmi v Jugoslaviji.« Po Palčičevi oceni pomeni to dejanje »vir dobre volje za resno nadaljevanje dela, brez vsake evforije, ampak kot nekaj normalnega za razmere, v katerih je zavest o demokraciji dosegla tisto raven, ki je nujna za življenje v današnjem svetu.«

Za pesnika Marka Kravosa je sprejetje amandmajev »rezultat nekega vrenja, nekega mošta, ki je dozoreval kakšna štiri leta in je s to listino postal vino. Upam, da bo to vino potešilo žejo in razvedrilo slovenska lica, a hkrati postalo projekt za ostali del Jugoslavije in usmerjalo neko kreativno prisotnost Slovencev v Evropi.«

Ghersina (PR) o ustavnih amandmajih

»Slovenski parlament je odprl pot velikemu demokratičnemu preokretu cele Jugoslavije, in ne samo Slovenije,« je komentiral ustavne amandmaje v Sloveniji član federalnega sveta Radikalne stranke Paolo Ghersina. Po njegovem mora temu dejanju slediti demokratična reforma v Sloveniji, ki naj velja kot model za vso Jugoslavijo. V nasprotnem primeru bi se namreč dejanje slovenskega parlamenta zredciralo samo na zahtevo po »nacionalni neodvisnosti«, ki bi bila povsem neustrezna in anahronistična.

Enotnost slovenskega parlamenta po Ghersinovem mnenju ni nujno pozitiven element, glede na znane razlike znotraj ZKS. Zato je treba nujno stopiti na pot demokratičnega odpiranja, začeti s pripravo novih volitev.

■ **Mestna godba Giuseppe Verdi** bo v nedeljo s slavnostnim koncertom v gledališču Verdi proslavila svojo 70-letnico. Pod vodstvom mojstra Lidiana Azzoparda bo izvajala dela Verdija, Mussorgskega, Puccinija, Orffa in Wagnerja.

Da ne bi bili zgolj parkirišče za malčke

CGIL začel zbirati podpise za reformo otroških vrtcev

Sindikat CGIL za šolski sektor je ob podpori vsedržavnega sindikata CGIL začel zbirati podpise za zakonski osnutek, ki naj bi reformiral otroške vrtce. Vprašanje je zelo kompleksno, vendar treba se ga je lotiti, saj je po splošnem mnenju ustroj otroških vrtcev neustrezen za potrebe sodobne družbe.

Sindikat CGIL je prepričan, da bi reforma vrtcev morala v prvi vrsti izboljšati kakovost programov, ki naj bi bili specifični za starostno dobo od 3 do 6 let. Za otroke, ki obiskujejo zadnji letnik vrtca in so torej na tem, da vstopijo v osnovno šolo, pa bi programi morali biti tako izoblikovani, da jih primerno pripravijo za šolski pouk.

V predlogu CGIL je nadalje zahteva, naj bo tedenski urnik prilagojen potrebam družine in torej elastičen, tako da obsega od 30 do 40 ur, po potrebi tudi ob sobotah. Vrtci so sedaj neke vrste parkirišča, postati pa bi morali kraj, kjer se otroci učijo, igrajo in vzgajajo.

Ker so otroški vrtci institucija, v katero je zaobjeto tudi precejšnje število osebja, je CGIL v svoj zakonski predlog nadalje zapisal, da je treba poskrbeti za njegovo ustrezno pripravo in za ustanovitve organa, ki naj usklajuje njegovo didaktično izobraževanje. Ravno tako naj bi nova zakonodaja predvidela prisotnost psiho-pedagogo in pomoč za otroke s težavami. V tem okviru naj bi tudi pomožno osebje imelo specifično pripravo, saj zahteva delo z otroki določen pristop.

Zakonski predlog nadalje predvideva večjo soudeležbo staršev, saj so otroški vrtci javna institucija in je v korist vseh - tako otrok in staršev kot osebja - da delujejo zadovoljivo. Postati bi torej morali prostor, kjer je vsem otrokom zajamčena formativna enakost, istočasno pa naj bi bile ovrednotene razlike posameznikov.

Literarni natečaj »Miljski lev«

Ljudska Univerza v Trstu in Občina Milje sta razpisali 30. natečaj za literarno nagrado »Miljski lev«. Kot običajno sta predvideni dve sekciji: v prvi lahko sodelujejo le prebivalci iz dežele Furlanije-Juljske krajine, v drugi pa miljski učenci in dijaki.

V okviru prve sekcije sta predvideni nagradi (v višini milijona lir) za najboljšo lirčno in pripovedno stvaritev ter objava nagrajenih del v reviji »Borgolauru«. Mladi pa se bodo morali izkazati s pisno nalogo v italijanskem jeziku na temo, ki jo bo določila komisija.

Rok za predložitev literarnih del zapade 30. novembra.

■ **Univerzitetni študenti**, ki bi se radi vpisali v prvi letnik fakultete za biologijo Univerze Trst, morajo to storiti v teku prvega tedna v oktobru, kajti prva obvezna predavanja za izpit iz laboratorijske tehnike se bodo začela že 10. oktobra. Uradna slovesnost ob novem akademskem letu bo za to fakulteto 11. oktobra v dvorani v Ul. Valerio, kjer bo spregovoril prof. Luigi Nimis.

† Zapustil nas je

Sveto Žerjal

Pogreb bo jutri, 30. t. m., ob 11.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v trebensko cerkev.

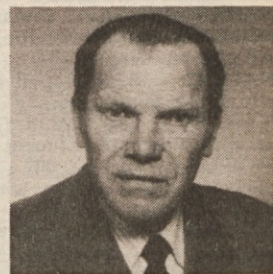
Žalostno vest naznanjajo

SVOJCI

Trebnje, 29. septembra 1989

† Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustil naš dragi stric

Vladimir Guštin

Pogreb bo jutri, 30. t. m., ob 12.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na Repentabor.

Žalostno vest sporočajo: svakinja Jušta, nečak Radko z ženo Magdo, nečakinja Nevenka z možem Mariom ter Pamela in Jessico.

Repentabor, 29. septembra 1989
(Pogrebno podjetje Zimolo)

KPI pozitivno ocenjuje ustavne amandmaje

Tržaški komunisti v Ljubljani na pogovoru s predstavniki ZKS

Delegacija tržaške federacije KPI se je včeraj mudila v Ljubljani na pogovorih s predstavniki Zveze komunistov Slovenije. Na pogovorih, ki so potekali v odkritem in prijateljskem ozračju, so se lotili najbolj aktualnih tem delovanja obeh partij, pri čemer so seveda posvetili posebno pozornost pravkar odobrenim ustavnim amandmajem s strani slovenskega parlamenta, govor pa je bil tudi o nekaterih nedavnih pobudah tržaških komunistov in o polemikah, ki so jih te pobude vzbudile. Tržaško odposlanstvo so sestavljali tajnik tržaške KPI Nico Costa, senator Stojan Spetič, predsednik slovenske deželne komisije KPI Miloš Budin in odgovoren pokrajinske komisije za mednarodna vprašanja Ravel Kodrič, njihovi sogovorniki pa so bili podpredsednik Centralnega komiteja ZKS Ciril Ribičič, predsednik ljubljanskega Mestnega komiteja ZKS Iztok Winkler in odgovoren za mednarodne odnose pri slovenskem CK Vojko Venišnik.

Tržaška komunistična delegacija - kot beremo v tiskovnem komunikatu, ki ga je o srečanju objavil tiskovni urad tržaške federacije KPI - je podčrtala pomen in podporo KPI prenovitvenemu procesu, v katerem igrajo slovenski komunisti vlogo protagonistov in ki je privedel do pomembnih izbir pri sprejemanju amandmajev k ustavi SR Slovenije v smeri uveljavljanja novih pravil demokracije in političnega pluralizma.

Na srečanju so tudi poudarili, da sta obe politični strani v tem trenutku angažirani, pa čeprav v različnih in avtonomnih oblikah in poteh, v skupnem naporu po redefiniranju lastne vloge in odnosa do preteklosti in zgodovinskih prigod. Ob zaključku srečanja - je še rečeno v tiskovni noti - je bil poudarjen tudi pomen občanskega soočanja in sodelovanja med obema partijama ter je bil izoblikovan program pobud, ki bodo stekle že v prihodnjih tednih.

Pred začetkom šolskega leta

Uspel triglavski izlet poklicnega zavoda Stefan

Udeleženci tradicionalnega izleta DPZIO Jožef Stefan na vrhu Triglava

Državni poklicni zavod Jožef Stefan je kot vsako leto tudi letos pred začetkom novega šolskega leta priredil za svoje dijake in prijatelje tradicionalni izlet v slovenske Julijce.

Na letošnjem izletu, ki se je začel v nedeljo, 10., in je trajal do torka, 12. septembra, je 35 dijakov, profesorjev in spremljevalcev - članov SPDT prehodilo klasično triglavsko turo. Z avtobusom smo se pripeljali v dolino Vrat, kjer smo izstopili pri Aljaževem domu. Postanek za vpis v spominsko knjigo, trenutek za nekaj spominskih posnetkov ob spomeniku padlim partizanom gornikom in že smo strumno zastavili korak v strmino. Pot nas je vodila čez Prag. Po skupinah smo se prebijali skozi ovire, pred večerom pa smo dospeli na Kredarico, kjer smo tudi prenočili. Vreme je bilo vse dni kljub neugodni napovedi lepo in primerno za hojo.

Drugo jutro nas je pot po prenočitvi na Kredarici vodila mimo koč Planike na Mali Triglav in končno na sam vrh Triglava. Sonce nas je prijetno grelo, pogled z vrha Triglava pa je bil čudovit. Občudovali smo okoliške vrhove, Razor, Škrlatico in druge, ki so bili obširani s sončnimi žarki. Običajno skupinsko slikanje, krst »novočencev Triglavcev« in žigosanje razglednic je spremljalo podvig - žal pa je bila spominska knjiga že polna, tako da se nismo mogli vpisati.

Po spustu z vrha mimo Planike nas je čakala še dolga pot proti Doliču, Hribaricam, pod Zelnarico, po dolini Triglavskih jezer. Svojo utrujenost smo lahko za spoznanje premagali ob krajšem počitku in okrepčilu v koči ob Triglavskem jezeru.

Zadnje prenočišče pa nas je čakalo v koči na Planini Jezero, kamor smo prispeli po stezi čez Štapce. Ta dan je bil najbolj utrudljiv, saj smo hodili od osme ure zjutraj do sedme večer.

Tretjega dne smo s Planine krenili proti koči na Vogarju mimo razgledne točke, od koder je lep razgled na Bohinjsko jezero. Končno smo preko Hu-

dičevega mostu nad Mostnico prišli do vasi Stara Fužina. Tu je bilo našega pešačenja konec. Z avtobusom smo se pripeljali v Bohinjsko Bistrico, od koder nas je vlak popeljal skozi večkilometrski predor v Baško Grapo, nato v Soško Dolino in preko Krasa v Sežano, kjer nas je čakal avtobus.

Vsak izmed udeležencev je vzpon doživljal na svojstven način, vse pa je ta izlet nedvomno obogatil z novimi spoznanji in izkušnjami.

Kam pa prihodnje šolsko leto? Naš ravnatelj inž. Rudež ima o tem že vabljivo zamisel: »Verjetno se bomo povzpeli na vzhodne ali zahodne Julijce, vendar smo v teh letih osvojili skoraj vse najslikovitije slovenske vrhove, saj smo bili že petkrat na Triglavu, povzpeli pa smo se tudi na Kanin, Žrd, Višarje, Lovce, Viš, Kamniško sedlo, Ojstrico, Planjavo, Storžič, Mojstrovko, Prisojnik, Razor itd. Osebo si želim, da bi prihodnjič doživeli kaj posebne- ga (čeprav finančno težko izvedljive- ga), kot bi lahko bil na primer večdnevni obisk prečudovite narave in gora v Narodnem parku Durmitor v Črni gori.«

BORIS ARTAČ

V torek na Opčinah aktiv slovenskih komunistov

V torek, 3. oktobra (in ne 10. oktobra, kot je bilo pomotoma objavljeno v včerajšnji številki dnevnika), se bo ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah sestal aktiv slovenskih komunistov. Na dnevnem redu ima razpravo o pobudi z dne 6. avgusta, o političnem položaju in perspektivah in o nalogah ter predlogih KPI. Uvodno poročilo bo podal Miloš Budin.

gledališča

ROSSETTI
Gledališka sezona 1989/90 - Tržaški Teatro Stabile sporoča, da so v teku vpisovanja novih abonmajev in potrjevanja starih pri osrednji blagajni v Pasaži Prot-ti.

VERDI
Simfonična sezona gledališča Verdi 1989/90 - Pri blagajni gledališča so v teku vpisovanja novih in potrjevanja starih abonmajev.

Simfonična sezona 1989/90 - Danes, 29. t. m., ob 20.30 (red B) bo ponovitev koncerta ciklusa posvečenega Čajkovskemu. Dirigent Vassilij Sinaiskij, pianist Francois-Joel Thiollier.

Ponovitev jutri, 30. t. m., ob 18.00 (red S).

Vstopnice so na razpolago pri blagajni gledališča.

TEATRO CRISTALLO - LA CONTRADA

Gledališka sezona 1989/90 - Pri osrednji blagajni v pasaži Protti in pri blagajni gledališča so v teku vpisovanja novih in potrditve starih abonmajev.

koncerti

Repentabsrka cerkev
V nedeljo, 1. oktobra, ob 18. uri bo v okviru glasbenih popoldnevov stare in sodobne glasbe nastopil poljski BOR-NUS CONSORT.

šolske vesti

Slovensko stalno gledališče - Baletna šola

Nova sezona baletne šole se prične v ponedeljek, 2. oktobra. Vpisovanje in informacije na upravi SSG, Ul. Petronio 4, tel. 734265, vsak delavnik od 10. do 14. uri. Sestanek s starši ter novimi in starimi gójenci bo v vadbenih prostorih Kulturnega doma istega dne ob 16. uri.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

ABONMA 1989-90

Friedrich Schiller: SPLETKE IN LJUBEZEN, Marij Čuk: LEPO JE V NAŠI DOMOVINI BITI, Tennessee Williams: TETOVRANA ROŽA, Ivan Cankar: JAKOB RUDA, Natalia Ginzburg: INTERVJU, Paul Claudel: MARIJINO OZNANJENJE (MGL Ljubljana), Dušan Jovanovič: ZID, JEZERO (Drama SNG Ljubljana).

Dosedanji abonenti lahko obnovijo abonma do sobote, 30. t. m., od 10. do 14. ure po tel. 734265, pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4.

Vpisovanje novih abonentov od 2. oktobra dalje.

razstave

V TK Galeriji - Ul. sv. Frančiška 20 - je na ogled antološka razstava arhitekta VIKTORJA SULČIČA.

V pritličnih prostorih Tržaške kreditne banke - Ul. Filzi 10 - so na ogled akvareli MARJANA MIKLAVCA.

Na Gradu sv. Justa je na ogled razstava slikarja WILLIEMA KLEINA. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 20. ure.

V občinski galeriji je še danes, 29. t. m., na ogled razstava slikarja CLAUDIA SIVINIJA.

V galeriji S. Michele je še jutri, 30. t. m. odprta razstava del FRANCA VALUSSIA.

V galeriji Tribbio je do 13. oktobra odprta razstava slikarja LIVIA MOŽINE.

V galeriji Tommaseo - Ul. del Monte 2/1 - je do 18. oktobra odprta antološka razstava slikarja LUCIANA CATTANIE.

V galeriji Cartesius bo jutri, 30. t. m., ob 18. uri otvoritev razstave umetnice ELETTE METALLINO.

V centru VOLTAIRE - Trg S. Giovanni 3 - bo jutri, 30. t. m., ob 18. uri otvoritev razstave JASNE MERKU. Razstava bo odprta do 13. oktobra in sicer od ponedeljka do petka od 16.00 do 19.30.

izleti

Društvo naravoslovcev in tehnikov Tone Penko prireja v nedeljo, 8. oktobra, strokovno vodeni izlet po socerbskem Krasu (Socerb z ogledom jame, Beka, Ocizla z ogledom naravnega mostu in povratek na Socerb). Odhod ob 8. uri izpred sodne palače v Trstu, oziroma ob 8.30 izpred menjalnice na jugoslovanski strani na Pesku. Prevoz z lastnimi sredstvi.

Taborniki Rodu Modrega Vala iz Trsta in Gorice vabijo člane na jesenski izlet na Vremščico in v Škocjanske jame. Dobimo se v nedeljo, 1. oktobra, ob 8.30 v Senožečah.

SPDT vabi v nedeljo, 1. oktobra, na tradicionalni pohod na Slavnik. Vodi in informacije nudi M. Milič, tel. 229258. Zbirališče ob 8. uri pri spomeniku NOB pri cerkvi v Bazovici.

čestitke

Danes praznuje rojstni dan naš dragi tata BORIS. Vse naj naj mu želijo žena Zmaga ter hčerki Barbara in Martina.

V Prebenugu sta kar dva slavljenca: včeraj je praznovalo MARKO svoj 11. rojstni dan, v nedeljo pa bo imela PETRA 13 let. Da bi bila vedno pridna, vesela in ubogljiva jima iz srca želijo mama in očka.

včeraj-danes

Danes, PETEK, 29. septembra 1989
STOJAN

Sonce vzide ob 6.01 in zatone ob 17.50 - Dolžina dneva 11.49 - Luna vzide ob 5.30 in zatone ob 17.21.

Jutri, SOBOTA, 30. septembra 1989
JAKICA

PLIMOVANJE DANES: ob 2.44 najnižje -44 cm, ob 9.02 najvišje 51 cm, ob 15.19 najnižje -44 cm, ob 21.14 najvišje 34 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 14,4 stopinje, zračni tlak 1011 mb rahlo raste, veter 24 km na uro vzhodnik-severovzhodnik, burja s sunki do 65 km na uro, vlaga 60-odstotna, nebo oblačno, morje razgibano, temperatura morja 20,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Daniele Andreuzzi, Carlo Bigaglia, Antonio Papadia.

UMRLI SO: 83-letna Valeria Terzoni, 80-letni Orlando Sagliani, 87-letna Maria Bussanich, 86-letni Ignazio Giugovaz, 61-letni Luciano Weffort, 86-letna Anna Devescovi, 59-letna Aurora Saver.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 25., do sobote, 30. septembra 1989

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Ul. Dante 7, Istrska ulica 18, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Trg Gioberti 8 (Sv. Ivan).

NABREŽINA (tel. 200466), MILJE - Maz-zinijev dvorec 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Ul. Dante 7, Istrska ulica 18, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Trg Gioberti 8 (Sv. Ivan), Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11.

NABREŽINA (tel. 200466), MILJE - Maz-zinijev dvorec 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11. **NABREŽINA** (tel. 200466), MILJE - Maz-zinijev dvorec 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

mali oglasi

PRODAM zaboj čebulic narciz po ugodni ceni. Tel. na št. 281920 ob uri obdov.

ODDAJAM v najem dvosobna stanovanja v Metajni na Pagu blizu plaže. Tel. (003851) 429133 v večernih urah.

ZAPOSILITEV v Milanu dobi inženir elektrotehnike z znanjem slovenskega jezika, za delo prodaje elektronskih komponentov v Jugoslaviji. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Drevored XXIV Maggio 1, 34170 GORICA, pod šifro »INZENIR«.

PRODAM samičko z rodovnikom šampionov pasme staffortshire, izredno inteligentni in bojeviti psi ter ljubitelji otrok. Tel. 229289 (Bernarda).

MLADA gospa sprejme službo kot hišna pomočnica. Tel. (003867) 87121.

NA OPČINAH iščemo prostor primeren za skladišče. Tel. 228390.

PRODAJAMO tovornjak tipa fiat 650/N skupne nosilnosti 5.000 kg v dobrem stanju. Edini lastnik. Tel. na št. 225548.

TROBENTO za začetnike in klaviaturo Bontempi prodam po ugodni ceni. Tel. v večernih urah na št. 753938.

PRODAM 180-litrski hrastov sod in 600-litrsko smrekovo posodo v dobrem stanju. Tel. v večernih urah na št. 825845.

PRODAM stroj za čiščenje na vodni curek (idropultrice) tecnopompe 150 atmosfer. Tel. (0481) 884182 v večernih urah.

PRODAM fiat panda 45 letnik '81 v dobrem stanju. Tel. v večernih urah na št. 568509.

PRODAM A 112 letnik '75 v dobrem stanju. Cena ugodna, tudi po dogovoru. Tel. 228252.

PRODAM trgovino v središču mesta. Tel. na št. 731226 (urnik trgovin).

ZADNJA odkritja firme SHISEIDO za nego kože in las so v prodaji tudi na Opčinah »KOZMETIKA 90«.

IŠČEMO guvernantke in otroške varuške za stalno službo, večše, s priporočili in z znanjem italijansčine za delo v Trstu, v Padovi in v Firencah. Za informacije telefonirati na št. (040) 69364.

PRODAM campagnolo benzina letnik '81 odlično ohranjena. Tel. 211552 (urnik trgovin).

GOSTILNA na Krasu išče natakarja/ico s prakso. Tel. na št. 200151.

prispevki

Ob 45-letnici junaške smrti Gorazda Modrijana se ga z ljubeznijo spominjajo Bojana, Savica in Alex ter darujejo 100.000 lir za Dijaško matico.

Tatjana in Josip Panjek darujeta 50.000 lir za zbor Fantje izpod Grmade in 50.000 lir za ŽPZ iz Devina.

Namesto cvetja na grob Sava Spacala darujeta Daša in Vito Svetina 100.000 lir za Dijaško matico.

V spomin na Vido Čok daruje družina Gunnella 20.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

Ob 10. obletnici smrti Justa Krevatina daruje žena Marija 50.000 lir za Zadrugo Ban in 30.000 za cerkvico v Banih.

V spomin na prijateljico Vido Čok Simčič daruje Milka 10.000 lir za cerkev sv. Trojice na Katinari.

V spomin na Vido Čok Simčič daruje družina A. Batič 10.000 lir za cerkev sv. Trojice na Katinari in 10.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

Namesto cvetja na grob Vilka Smotlaka daruje družina Šuber 10.000 lir za KD Primorsko.

V spomin na dragega Vilka Smotlaka darujeta Albina in Miro Mauri 20.000 lir za KD Primorsko.

V spomin na prijatelja Vilka Smotlaka daruje družina Mosina 10.000 lir za KD Primorsko, 15.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Dolina, Mačkolje, Prebened in 15.000 lir za sekcijo KPI občine Dolina.

V spomin na dragega Vilka Smotlaka darujeta Alojzija, Giorgio in Sandro 25.000 lir za KD Primorsko in 25.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Dolina, Mačkolje, Prebened.

V spomin na prijatelja Vilka Smotlaka daruje Cvetko Smotlak 30.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Dolina, Mačkolje, Prebened in 70.000 lir za KD Primorsko.

V spomin na Vido Čok por. Simčič darujeta Amalija in Mirko Kjuder 30.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

V spomin na Josipa Sosiča darujeta Irene in Albin Danieli (Kontovel) 50.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Mirola Lukšo darujeta Liči in Alojz Kapun 20.000 lir za FC Primorje.

Namesto cvetja na grob Guerrina Savija darujeta Ilde in Bogdan 20.000 lir za Dekliški zbor Vesna.

V spomin na Marja Malalana daruje Ivanka Drejeva 30.000 lir za Bazoviški dom.

Namesto cvetja na grob nedavno umrlih Silvije Gregori-Ferluga, Mile Škerlavaj vd. Milič in Marja Malalana darujeta Ana in Svetko Grgič 50.000 lir za Sklada Mitja Čuk.

DRUŠTVO SLOVENCEV MILJSKE OBČINE MILJE
ZBOR JADRAN

Vabita vse Slovence miljske občine na posvet ob obnovitvi kulturno-društvenega delovanja ob 15- obletnici ustanovitve, ki bo **danes, 29. t. m., ob 20. uri** v Slovenskem centru v Miljah.

kino

ARISTON - 17.00, 22.15 **Palombella rosa**, r. in i. Nanni Moretti.
EXCELSIOR - 18.00, 22.15 **Arma letale 2**, r. Richard Donner, i. Danny Glover.
EXCELSIOR AZZURRA - 17.15, 21.45 **Storia di ragazzi e di ragazze**.
NAZIONALE I - 16.30, 22.15 **Leviathan**.
NAZIONALE II - 16.30, 22.15 **Indio**, i. F. Quinn, M. Marvin Hagler.
NAZIONALE III - 16.20, 22.10 **Il vizio preferito di mia moglie**, porn., □□
NAZIONALE IV - 16.30, 22.15 **Great Balls Of Fire (Vampate di fuoco)**.
GRATTACIELO - 17.15, 22.00 **007 - Vendetta privata**, pust., r. John Glen, i. Timothy Dalton, Carey Lowell.
MIGNON - 16.30, 22.15 **Poliziotto a quattro zampe**, kom., i. James Belushi.
EDEN - 16.00, 22.00 **Teresa, la furia del sesso 4**, porn., □□

CAPITOL - 16.30, 22.00 **Alibi seducente**.
LUMIERE FICE - 16.00, 22.15 **El Dorado**, r. Carlos Saura, i. Omero Antonutti.
ALCIONE - 17.00, 22.15 **Black Comedy**, r. Atom Egoyan.
RADIO - 15.30, 21.30 **Sensi bollenti**, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razne prireditve

SKD Slavec organizira jutri, 30. t. m., in v nedeljo, 1. oktobra, praznik ob 95-letnici ustanovitve društva. Program: v soboto ob 15. uri odprtje kioskov in od 19. ure dalje ples z ansamblom Pomlad. V nedeljo ob 10. uri odprtje kioskov, ob 16. uri nastop MPZ V. Vodnik, MePZ Primorsko, otroške folklorne skupine Trebče, MPZ F. Venturini, MePZ Slavec in pihalnega orkestra Breg, od 19. ure dalje ples z ansamblom Pomlad. Delovali bodo dobro založeni kioski. Vabljeni.

V **Domu Jakoba Ukmarija v Šklednju** bo jutri, 30. t. m., ob 20. uri Aljoša Žerjal predvajal svoje filme. V glavnem bodo na sporedu izvirni škedenjski motivi.

SKD Tabor - Prosvetni dom Opčine
Openski glasbeni večeri
V petek, 6. oktobra 1989, ob 20. uri ob 300-letnici Slave Vojvodine Kranjske koncert VESELJE IN ZALOST S PESMIJO SKOZI VALVAZORJEVO SLAVO. Izvaja MePZ LIPA ZELENELA JE (nekdanji člani APZ T. Tomšič), dirigent J. HABJANIČ, recitacije MILENA GRM in ALEŠ VALIČ, režiser ALEŠ JAN. Vabljeni!

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	
Ameriški dolar	1370,300	1357.—	
Nemška marka	725,020	722.—	
Francoski frank	214,070	211.—	
Holandski florint ...	642,120	637.—	
Belgijski frank	34,536	34.—	
Funt šterling	2198,850	2170.—	
Irski šterling	1931,800	1900.—	
Danska krona	186,280	183.—	
Grška drahma	8,280	7,80	
Kanadski dolar	1160,200	1110.—	

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

Prve nagrade natečaja Prix Italia

PERUGIA - Na nagradi »Prix Italia«, ki jo letos prirejajo že 41. in ka teri sodelujejo radijske in televizijske postaje iz več kot 40 držav, so včeraj podelili prve nagrade. Kot najboljšo televizijsko oddajo na področju glasbe so proglasili delo, ki ga je Leslie Megahey pripravil za angleško BBC na osnovi Bartokove glasbe. Posebna nagrade Dežele Umbria prav tako za televizijsko oddajo na glasbeno temo pa so dodelili delu karmen japonskega režiserja Akira Sugiura.

Na radijskem področju je v sekciji glasbenih odaj zmagala avstralska postaja ABC, posebno nagrado pa so dodelili finski Yleisradio.

Končno so včeraj dodelili nagrade televizijskim in radijskim program na temo varstva naravce. Med televizijskimi deli so proglasili za najboljše dokumentarno oddajo Tragedija Arktike, ki obravnava onesnaženje Barentsovega morja in ki so jo za švedsko postajo STV pripravili Henrik Ekman, Bo Ladin in Hans Ostbon. Oddaja se je po mnenju ocenjevalcev odlikovala zaradi izredne slike, smotrne uporabe televizijske tehnologije in neposrednosti sporočila. Med pohvaljenimi odajami pa je bil dokumentarec italijanske Rai Tanka in krhka atmosfera. Med radijskimi oddajami so kot najboljšo na naravovarstveno temo proglasili ameriško Danes tukaj, jutri tukaj.

Zmagovalce Prix Italia pa bodo proglasili v soboto zjutraj.

Uriah Heep v ponedeljek v Ljubljani

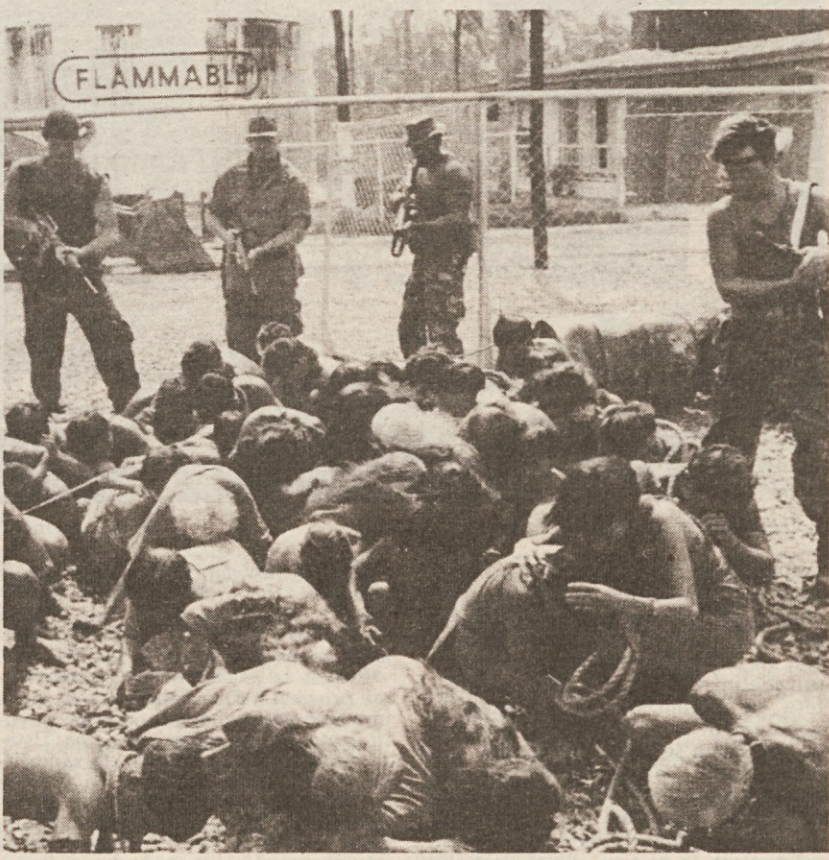
LJUBLJANA - Rockovska jesen v Ljubljani se nadaljuje v znamenju legend. Le nekaj dni po koncertu skupine Black Sabbath bo v ponedeljek, 2. oktobra v hali Tivoli gostovala še ena zelo znana skupina, angleško ameriški band Uriah Heep, ki sodi že med »klasične« rock glasbe.

Skupina Uriah Heep velja za predhodnico težkometalnega žanra in izvedenci so jo dolgo časa uvrščali na isto raven kot skupine Led Zeppelin, Deep Purple in Black Sabbath. Doslej je band izdal že 23 albumov - najbolj znani med temi so Demons and Wizards (1972), Wonderworld (1974), abominog(1982), Head First(1983) in Live in Moscow (1987) - in prodal kar 30 milijonov plošč in kaset.

Kitarist Mick Box, ki je še edini član prvotne zasedbe, basist Trevor Bolder, bobnar Lee Kerslake, klaviaturist Phil Lanzon in pevec Bernie Shaw so imeli že vrsto turnej po vseh celinah, med najuspešnejše koncerte pa sodi gostovanje v Sovjetski zvezi leta 1987 in v drugih vzhodnoevropskih državah. V Vzhodnem Berlinu jih je poslušalo na primer okoli 100.000 ljudi. Med svojimi turnejami je skupina že obiskala tudi Ljubljano in sicer leta 1983.

Prireditelja ponedeljkovega koncerta sta Yu Promotions in zavod Tivoli, za vstopnico pa bo treba odšteti dinarsko protivrednost 14 zahodnonemških mark. (IV)

filmske premiere Špekulacije Anthonyja M. Dawsona

Filmska industrija je že pred mnogimi leti zavohala, da je ekologija postala nov neizčrpen vir scenarijev. Človeštvo je namreč odkrilo, da se je pokvarila igrača, s katero se je igralo do danes, slaba vest pa je odlična osnova za uspešne špekulacije. Zato ni čudno, če so se avanture varstva narave lotili številni producenti. Nekateri so pogumno finansirali filme, ki so izražali globoko občuteno prepričanje, da je treba poskrbeti za bodočnost naših otrok, ki se ne bi smeli valjati v ute-

kočinjeni plastiki in smrdljivih odpadnih kanalih, drugi pa so brez večjega truda začeli posnemati pepevkarja Stinga in se opredelili za brezpogojno obrambo amazonskega pragozda.

V skupini filmov, ki se res ne morejo ponašati z delom dramaturga, je tudi *Indio*, ki v tem tednu razsaja v deželnih kinodvoranah. Za produkcijo je poskrbel v bistvu Berlusconi (Reteitalia), ki je omogočil producentu Filmauro, da je uresničitve načrta za film

o brazilskem pragozdu zaupal režiserju Anthonyju M. Dawsonu.

Naj vas priimek nikakor ne zavede, fant je Italijan in bi se moral podpisovati Antonio Margheriti, očitno pa njegovo pravo ime ne gre dobro v prodajo. Se največjega uspeha bo najbrž deležen Francesco Quinn, ki se prav nič ne sramuje italijanskega imena, saj je ponosen na mamo Italijanko.

Quinnov je očetova kopija, revež pa je šele na začetku kariere in je sprejel vlogo, čeprav mu *Indio* ne bo veliko v pomoč. Filmska fabula je namreč zapletena in daje občutek enolončnice, v kateri je morilsko navdihnjeni kuhar pomešal zelenjavo in ostanke.

Filmska čorba je vsekakor enkratna. Na površju plava Daniel Morell (Quinn), ki se lahko ponaša - tako je zmeda popolna - kar s štirimi filmskimi starši. Prav dobro pozna ameriški par, ki ga je posinovil, manj pa pravega očeta in mamo, ki sta oba iz daljnih amazonskih logov. Da bi film pridobil na akciji, se je mladi Daniel izučil za marinca in je zato na platnu kar precej vojaških manevrov, preletavaj helikopterjev, pretepotov in obračunavanj med kolegi.

Tu pa tam se na platnu pojavi tudi kak znan obraz, v glavnem pa gre za vitrino povsem nepomembnih likov, ki se trudijo, da bi zablesteli, a zaman. Pa kako naj bi tudi drugače bilo, ko je filma tako presenetljivo nekomunikativen!

Čemu torej tak film, čemu vlaganje sredstev v projekt, ki je gotovo terjal precejšnje investicije, saj ga niso snemali sredi Sicilije, ampak v bolj odročnih krajih. Vprašanje bi morali najprej zastaviti scenaristoma Francu Bucciariju in Petru Gonzalesu, ki sta poskrbela za pustolovščine Daniela Morella in njegovega dekleta (v vsesplošni zmedi je menda edina prava zastopnica plemen, ki so živeli v pragozdovih), predvsem pa sta sestavila snemalno knjigo, ki ne bo nikoli uvrščena v tekmovalne Amidei, a bo lahko upravičeno tekmovala za naslov »The worst of Reteitalia«.

Sobotno popoldne s P. Cvelbarjem

TRST - Po poletnem premoru se bo Peter Cvelbar od jutri med 16. in 18. uri spet oglasil po Radiu Trst A in sicer v okviru Sobotnega popoldneva. V zabavno kulturni oddaji, v kateri poslušalci lahko sodelujejo prek telefona, tudi letos ne bo izostala lani vpeljana novost za društva in organizacije, ki bodo lahko v živo obveščala poslušalce o prireditvah, predavanjih, itd, skratka o svoji dejavnosti.

Peter Cvelbar je med dvanajstletnim sodelovanjem z radiem v okvir svojih oddaj uvrstil niz kvizov, pri katerih so lahko sodelovali mlajši in starejši. Med najbolj zahtevnimi ugankami, ki jih je zastavil svojim poslušalcem je bila stara ljudska o leseni peči.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.00 Aktualno: Uno mattina
9.40 Nan.: Santa Barbara
10.30 Jutranji dnevnik
10.40 Tutto Chaplin
11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Nan.: Cuori senza età, 12.30 La signora in giallo
13.30 Dnevnik in Srečno potetjel
14.10 Ars elettronica
15.00 La città proibita
16.00 Pippi Calzelunghe
16.30 Risanka: I Gummi
17.00 Nan.: Anna dai capelli rossi
17.55 Aktualno: Iz parlamenta
18.00 Dnevnik - kratke vesti
18.05 Nan.: Santa Barbara
19.10 Nanizanka: E' proibito ballare
19.40 Almanah, vreme in dnevnik
20.30 Film: Amici e nemici (vojni, VB 1979, r. George P. Cosmatos)
22.30 Hitchcock presenta, nato dnevnik
23.00 Glas. odd.: Nočni rock
23.30 Aktualno: Effetto notte
24.00 Nočni dnevnik
0.15 Dok.: Mezzanotte e dintorni
0.35 Speciale Scuola Aperta

RAI 2
6.35 NBC News in risanke
8.10 Film: Il guastafeste (kom., ZDA 1964, r. Theodor E. Flicker)
9.30 Izobraževalna oddaja: Angleščina in francoščina za otroke
10.00 Aspettando mezzogiorno
13.00 Dnevnik, gospodarstvo
13.45 Capitol in Tutti frutti
15.15 Lassie, nato risanke
16.15 Aktualno: Iz parlamenta
16.20 Dnevnik - kratke vesti
16.25 Film: Aggrappato ad un albero, in bilico su un precipizio, a strapiombo sul mare... (kom., Fr. 1973, r. S. Korber)
18.30 Športne vesti
18.45 Nan.: Perry Mason
19.30 Horoskop, vreme, dnevnik, sport
20.30 Nadaljevanka: L'ombra della spia (biografski, 2. in zadnji del)
22.00 Dnevnik - nocoj
22.10 Si fa per ridere
23.00 Dok. oddaja: Cento anni di industria in Italia
23.50 Dnevnik in vreme
0.05 Film: L'arcipelago in fiamme (vojni, ZDA 1943, r. H. Hawks)

RAI 3
12.00 Gledališka predstava: Questa sera si recita a soggetto (Luigi Pirandello, režija Paolo Giuranna)
14.00 Deželne vesti
14.30 Šport: atletika (iz Perugia), 14.45 tenis (iz Palermo)
17.15 Nanizanki: I mostri - Un nonno simpatico..., 17.45 Vita da strega
18.15 Dokumentarna oddaja: Splendore selvaggio
18.45 Športna rubrika: Derby (ured. Aldo Biscardi)
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Dokumentarna oddaja: Pred 20 leti
20.00 Dokumentarna oddaja: Geo Estate (urednika Luigi Villa in Gigi Grillo)
20.30 Aktualno: Telefono giallo (vodi Corrado Augias)
22.00 Dnevnik - nocoj
22.05 Aktualno: Telefono giallo (vodi Corrado Augias, 2. del)
23.15 Nočni dnevnik
23.30 Dokumentarna oddaja: La spinta dell'autunno

RTV Ljubljana 1
10.00 Video strani
10.10 Mozaik. Tednik, 11.00 nadaljevanka Ellis Island (4. del)
11.45 Video strani
16.20 Video strani
16.30 Dnevnik
16.45 Poslovne informacije
16.50 Mozaik. Tednik (pon.)
17.40 Dok.: Hiše na koncu spomina
18.10 Video strani
18.15 Spored za otroke in mlade: Prigishe priljubljenih pravljic - Zlatolaska, 18.30 nanizanka Pika Nogavička (2. del)
19.00 Risanka
19.07 TV Okno
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 Dokumentarna oddaja: Na obali posušenega morja
21.00 Nanizanka: Kriminalna zgodba (ZDA, r. Abel Ferrara, 16. del)
21.50 Dnevnik in vreme
22.00 Inf. oddaja za goste iz tujine
23.30 Film: V imenu ljudstva (dram., ZDA 1982, r. Paul Wendkos, i. Valerie Harper, Ed O'Neill, Gregory Sierra)

TV Koper
13.30 TVD Novice
13.40 Rubrika o mednarodnem nogometu: Monogol-fiera
14.45 Rubrika: Pillole
15.00 Dok.: Campo base
15.30 Rubrika o tenisu (pon.)
17.45 Športna oddaja: Juke Box
18.15 Rubrika: Pillole
18.30 Wrestling
19.00 Odprta meja
19.30 TVD Stičisce
20.00 Nogomet: tekma nemškega prvenstva
21.45 Rubrika o košarki: Sottocanestro
22.40 Nočni boks
23.30 Football: tekma prvenstva NFL
RTV Ljubljana 2
17.00 Poskusni satelitski prenosi
19.00 Domači ansambli: ansambel Slovenija
19.30 Dnevnik
19.55 Premor
20.00 Žarišče
20.35 Koncert: L. Van Beethoven (Simfonija št. 9)
21.50 SP v ritmični gimnastiki (iz Sarajeva)

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, koledarček; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Ekologija; 8.25 Orkestralna glasba; 9.00 Folklor jug. narodov; 9.25 Beležka; 9.30 Revival; 10.00 Tisk; 10.10 Koncertni repertoar; 11.30 Blues; 12.00 Iz filmskega sveta; 12.25 Melodije; 12.40 Corovivo 88; 13.20 V žarišču; 13.30 Glasba po željah; 14.40 Otroški kotiček: črno na belem; 14.30 Od Milj do Devina; 15.00 Glasbena medigra; 15.10 Kulturni dogodki; 15.40 Jazzovski utrip; 16.00 Mi in glasba; 17.10 Roman: Pod svobodnim soncem; 17.25 Mladi val - radio za vas: Nove plošče, domača delavnica, Pesem vetra, zadnja novica; 19.20 Zaključek sporedov.

LJUBLJANA
5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Znanja široka cesta; 8.35 Pesmice na potepu; 9.05 Glasbena matineja; 11.05 Petkovo srečanje; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Domača glasba; 13.30 Do štirinajstih; 14.02 Gremo v kino; 14.40 Radijski Merkurček; 15.15 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Melodije; 17.00 V studiu ob 17.00; 18.05 Vodomet melodij; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Instrumentalni ansambli; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovencem po svetu; 22.00 Zrcalo dneva; 23.05 Literarni nokturno in Nočni program.

RADIO KOPER (slovenski program)
13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Tisk; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.00 Mladi val; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 O glasbi... ob glasbi; 18.30 Glasbene želje; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.45 Koledarček; 6.50 Simfonija zvezd; 7.40 Dobro jutro otroci; 7.50 Razglednica; 8.00 Pripovedujejo; 8.25 Pesem; 8.35 Mi in vi; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Najlepših 7; 10.35 Družina; 11.00 Notranja politika; 11.30 Turizem; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Neposredno; 14.00 Glasba; 14.40 Pesem tedna; 15.00 Popoldne; 15.45 Koncert; 16.00 Puzzle; 16.33 Tednik; 17.00 Bubbling; 17.33 Show business; 18.00 Prijatelj DJ; 18.33 Mi in vi; 19.00 Spomini; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE
7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Zmerek s psihologom; 11.00 Matineja; 12.00 Glasba; 17.45 Okno na Benečijo; 20.00 Glasbena oddaja: Mix Time; 21.00 Nočni val.

CANALE 5
7.30 Nanizanki: Alice, 8.00 Fantasilandia
9.00 Aktualna oddaja: Agenzia matrimoniale
9.30 Aktualna oddaja: Cerco e offro
10.00 Nanizanka: I cinque del 5. piano
10.30 Kvizi: Casa mia, 12.00 Bis, 12.45 Il pranzo è servito, 13.30 Cari genitori, 14.15 Il gioco delle coppie
15.00 Aktualna oddaja: Agenzia matrimoniale
15.30 Aktualna oddaja: Cerco e offro
16.00 Nanizanka: Love Boat - In amore e in guerra
17.00 Kvizi: Doppio slalom, 17.30 Babilonia, 18.00 O.K. il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei 9, 19.45 Tra moglie e marito
20.30 Variete: Finalmente venerdì (vodijo Johnny Dorelli, Heather Parisi, Gloria Guida)
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show Estate
0.45 Nanizanke: Petrocelli, 1.35 Lou Grant, 2.25 Bonanza

RETE 4
8.30 Nanizanki: In casa Lawrence, 9.30 La grande vallata
10.30 Nadaljevanki: Aspettando il domani, 11.20 Così gira il mondo
12.15 Nanizanka: La piccola grande Nell
12.40 Otroška oddaja: Ciao ciao, vmes risanke
13.45 Nadaljevanka: Sentieri
14.45 Nanizanka: California
15.40 Nadaljevanke: Una vita da vivere, 16.30 La valle dei pini, 17.30 Febbre d'amore
18.30 Nanizanki: General Hospital, 19.30 Quincy
20.30 Film: Specchio per le alodole (vojni, ZDA-ZRN, 1978, r. Andrew McLaglen, i. Richard Burton, Robert Mitchum, Curd Jürgens)
22.20 Film: I ragazzi del coro (kom., ZDA 1978, r. Robert Aldrich, i. James Woods, Randy Quaid, Louis Gossett Jr.)
0.40 Nanizanke: Ironside - Enigma tra le ruote, 1.40 Agente speciale - Puzzle, 2.40 Adam 12

ITALIA 1
7.00 Risanke
8.30 Nanizanke: Strega per amore, 9.00 Mork e Mindy, 9.30 Cannon, 10.30 Agenzia Rockford, 11.30 Simon & Simon, 12.30 T.J. Hooker, 13.30 Magnum P.I.
14.35 Glasbena oddaja: DeeJay Television
15.30 Aktualno: So to Speak
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam
16.10 Risanke
18.00 Nanizanke: Arnold, 18.35 A-Team, 19.30 I Robinson
20.00 Risanka: Evviva Palm Town
20.30 Film: Poltergeist II - L'altra dimensione (srh., ZDA 1986, r. Brian Gibson, i. Craig T. Nelson, Jobeth Williams, Heather O'Rourke, Oliver Robins)
22.15 Nanizanka: Valentina
22.45 Rubrika: Calciomania
23.45 Šport: Grand Prix
0.55 Nanizanki: L'uomo da sei milioni di dollari
1.55 DeeJay Television

ODEON
10.45 Nadaljevanki: Signore e padrone, 11.45 Marcia nuziale
12.15 Nanizanka
13.00 Otroški variete: Sugar, vmes risanke
15.30 Nad.: Anche i ricchi piangono, 16.30 Maria
17.30 Nanizanki: Rituals, 18.00 Lottery
19.30 Risanke
20.00 Nan.: Quattro donne in carriera, 20.30 Mister Ed, 21.00 Quinta dimensione
22.15 Rubrika: Forza Italia
24.00 Rubrika o motorjih
0.30 Nanizanka: T and T
TMC
8.30 Dok.: Narava prijateljica
9.00 Nanizanka: Get Smart
9.30 Nad.: Adamo contro Eva
10.15 Nanizanka: Il giudice
10.45 Nad.: Terre sconfinat
11.30 TV donna mattino
12.30 Nad.: Il profumo del potere
13.30 Vesti in sport
14.30 Glasba in risanke: Clip clip
15.30 Kviz: Girogiromondo
16.00 Film: La rivolta (kom., ZDA 1950, r. Richard Brooks, i. Cary Grant)

18.00 Aktualno: TV donna
19.15 Ogledalo življenja
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Nanizanka: Matlock
21.30 Rubrika o nogometu
22.50 Vesti in sport
24.00 Film: L'ultimo pellerossa (vestern, ZDA 1962, r. Arnold Laven, i. Chuck Connors, Kamala Devi)
TELEFRIULI
11.30 Nanizanka: Condo
12.00 Il salotto di Franca
12.30 Nan.: Chopper One
13.00 Dnevnik
13.30 Nanizanka: Strike Force
14.30 Dražba
15.30 Glasbena oddaja: Music box
17.15 Nadaljevanki: La vera storia della signora delle Camelie, 18.00 Cristal
19.00 Dnevnik
19.30 Rubrika: Dan za dnem
20.00 Nanizanka: Il grande teatro del West
20.30 Nadaljevanka: Quarantissimi ruggenti
22.30 Tednik: Tigi 7
23.00 Rubrika o motorjih
23.30 Dnevnik, nato dražba
0.30 Il salotto di Franca
1.00 Vesti: News
TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

Pri uresničevanju pravice do zaposlitve prizadetih Potrebna je kultura solidarnosti

V italijanski stvarnosti, kjer število brezposelnih presega desetino delovne sile, je zagotovitev zaposlitve prizadetim osebam, gotovo težavna stvar, ki že meji na utopijo. Do kdaj bo vključitev handicapiranih v svet dela še utopija, se je glasil naslov deželne konference na to temo, ki se je na pobudo pokrajinske uprave odvijala včeraj v Fogarjevem avditoriju v Gorici. Po uvodnih pozdravih pokrajinskega odbornika za socialno skrbstvo Visintina, predsednika Pokrajine Criscija, župana Scarana in člana upravnega odbora KZE Cislina, so se začela uvodna poročila in posegi predstavnikov javnih ustanov, združenj invalidov, sindikatov, delodajalcev in nasploh družbenih subjektov, ki se neposredno srečujejo s tem problemom.

Nekaterim vsebinskim ugotovitvam se niso izognili niti politiki, ki so pozdravili v uvodnem delu, predvsem deželna odbornika za skrbstvo Paolina Lambertti Mattioli in za zdravstvo Mario Brancati. Lambertti je ocenila dosedanje stvarnost in deželne posege. Bila je mnenja, da je bilo že dosti narejenega na področju poklicnega usposabljanja in zaposlovanja teh šibkejših družbenih oseb, da pa še vedno obstajajo pomanjklivosti in protislovja. Prav dialog med številnimi družbenimi komponentami, kakršen se je vzpostavil na konferenci, naj bi pomagal k poglobljanju informacije, izmenjavi mnenj in oblikovanju ustrežnejše kulture solidarnosti.

O potrebi po kulturi solidarnosti je govoril tudi Brancati, ki je dejal, da je vse lepo in prav, da dežela nudi sredstva za poklicno usposabljanje prizadetih, vendar to ni dovolj: ko mime

Z včerajšnjega deželnega posveta v Gorici

(foto Marinčič)

petletno finančno kritje dežele za usposabljanje na delovnem mestu se navadno handicapirani delavec znajde na cesti. Potrebna je kulturna revolucija, je dejal Brancati, da se zagotovi prizadetim vključitev v delo, brez katere ne morejo biti enakovredni in polnopravni člani družbe, saj podpre in pokojnine še zdaleč ne morejo biti nadomestilo. Delodajalci morajo premostiti zgolj produktivistično logiko in zagotoviti zaposlovanje določenega odstotka prizadetih. Potrebna je večja solidarnost, če pa to ni dovolj, je treba

vzeti v poštev možnosti, kot so razne ugodnosti (na primer podpore iz Goriškega sklada), ki bi jih bili deležni samo delodajalci, ki spoštujejo dolžnost zaposlovanja tudi šibkejših.

Posvet se je nadaljeval s strokovnimi prispevki. Dr. Gaudino s Tržaške univerze je v uvodnem poročilu govoril o pravnih aspektih problema. Ustava, je dejal, jamči pravico do zaposlitve vsem, tudi prizadetim. Ta pravica po ustavi omejuje tudi zasebno iniciativo. Treba je zagotoviti instrumente, da bi se ta določila tudi dejansko izvajala.

Odprt bo še do nedelje, 1. oktobra

Sejem Flash moda od danes spet na goriškem razstavišču

Po včerajšnji "ekskurziji" v Pordeonu - še prej pa v Vidmu in Trstu - se sejem Flash moda danes spet vrača v Gorico. Ker je sejem deželnega značaja, so se prireditelji odločili za podrobnejšo predstavitev tudi v preostalih pokrajinah dežele. Tako se je prirediteljev od ponedeljka do včeraj deloma selila v tri najpomembnejša središča dežele, danes pa se vrača v Gorico. Sejmišče ob ločniškem mostu bodo za občinstvo danes odprli ob 16. uri. Jutri in v nedeljo pa bo obisk sejma možen med 10. in 23. uro.

Program ob koncu tedna predvideva bogat splet prireditev. Tako bo drevi ob 20.30 modni defile pod imenom "Centro in". Pripravljajo ga podjetja s Tržiškega. Jutri ob 16.30 bo spet na vrsti prikaz ruske mode, ob 18.30 pa bo slovesnost ob nagraditvi zmagovalcev drugega fotografskega natečaja Flash moda. Večerni spored predvideva modni defile "Gradisca E", v priredbi na sejmu prisotnih razstavljalcev iz tega kraja.

Nedeljski program se bo pričel ob 16.30 z modno revijo, ki jo pripravljajo specializirane hiše iz Innsbrucka. Ob 18. uri je napovedan prikaz v striženju in urejanju pričesk. "Coifferss flash", tako so zadevo poimenovali, pripravljajo goriški frizerji in frizerke.

Za konec se seveda spodobi visoka moda. Modni krojači iz raznih krajev Furlanije-Juljske krajine bodo ob 20.30 prikazali nove modele, ki jih priporočajo za jesensko, zimsko in že tudi spomladansko sezono.

Po dosedanjih ugotovitvah je bil obisk prejšnjo soboto in nedeljo precejšen. Veliko občinstva pa pričakujejo ob tem koncu tedna.

Glasbeni abonma v Novi Gorici

V Novi Gorici so objavili spored glasbenih prireditev v novi sezoni in tudi napovedali razpis abonmaja. V sezoni se bo zvrstilo deset koncertov domačih in tujih glasbenih poustvarjalcev. Abonma bo na razpolago že od ponedeljka, 2. oktobra, vsak delovnik od 9. do 12. ure v Kulturnem domu v Novi Gorici. Ob sredo pa tudi od 14. do 16. ure. Oddaja abonmajskih vstopnic se bo predvidoma zaključila 9. oktobra.

Ob tem velja opozoriti še na pomemben glasbeni dogodek, ki bo prihodnji teden v Novi Gorici: 3. mednarodno tekmovanje organistov Alpe-Jadran. Tekmovanje se bo deloma odvijalo tudi v Ločniku in Foljanu.

koncerti

Danes ob 18. uri v baziliki na Sveti gori koncert organista Huberta Berganta in flavista Armanda Mariuttija, nastop okteta Vrtnica in Komornega zbora iz Nove Gorice. Priitrkavanje na zvonovih. Prireditvev so sledila odprtju muzejske zbirke Soška fronta.

razna obvestila

Občinska uprava v Doberdolu sporoča: vozni red avtobusa za Gubbio in Assisi: Jamlje, pred spomenikom, ob 6. uri, Mikoli, na glavni cesti, ob 6.10, Palkišče, pred spomenikom, ob 6.15, Poljane, pred gostilno Peric, ob 6.20, Doberdob, Trg sv. Martina ob 6.25.

Na območju sovođenjske občine bo jutri, 30. t. m., mesečna akcija pobiranja odpadnega papirja in drugega materiala. Potekala bo tako kakor običajno. Občani naj odložijo papir, povezan v svežnje, na pločnik, oziroma na rob ceste.

Kulturni dom Nova Gorica prireja danes, 29. t. m., ob 18. uri v baziliki na Sveti gori priložnostni koncert ob slovesni otvoritvi Muzejske zbirke Soška fronta.

DANES ob 20.30 bo v restavraciji NANUT na Tržaški cesti

RUSKI VEČER

z modno revijo in tipičnimi ruski-mi jedmi.
Rezervacije po telefonu 20595.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »In una notte di chiara di luna«.

VERDI 18.00-22.00 »Arma letale II«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Desideri di vizi bestiali«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR Danes zaprto. Jutri 18.00-22.00 »Turista per caso«.

Nova Gorica

SOČA - Nova Gorica 18.30-20.30 »Gledališče smrti«.

SVOBODA - Šempeter 20.30 »Akcija terorizem«. Ob 22.00 »Plavi angel«.

DESKLE 19.30 »Begunca in punčka«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Marzini, Korzo Italia 89 - tel. 531443.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Občinska lekarna (Comunale) - Ul. A. Manlio 14 - tel. 480405.

pogrebi

Danes v Gorici ob 12.45 Jolanda Peresin vd. Franco iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev in na pokopališče v Gra-dišču.

Kako so spremljali dogajanja v Sloveniji

Zaskrbljenost (in olajšanje) med našimi ljudmi

Z veliko zaskrbljenostjo so naši ljudje na Goriškem sledili že tragičnemu razpletu na Kosovu. Zato so toliko bolj prizadeto spremljali dogajanje v matični domovini v zadnjih tednih, ko so se na Slovenijo in njeno politično vodstvo skoncentrirali in stopnjevali grobi napadi in grožnje.

Slovenska skupščina ni klonila in tudi ni mogla kloniti pritiskom in je ustavna dopolnila na svojem plenarnem zasedanju sprejela. To pa še ne pomeni, da je zdaj kreganja, groženj in pritiskov konec. Po mnenju nekaterih je to le kratek premor, kajti konfrontacija med dvema popolnoma različnima konceptoma socializma se bo nujno nadaljevala. Glasovanje v slovenski skupščini in takšen izid glasovanja je ustvaril možnosti za krajši predah, nedvomno pa je utrdil zaupa-

nje občanov v slovensko politično vodstvo.

Razumljivo, da so tudi Slovenci v zamejstvu zelo prizadeto spremljali dogajanja v Ljubljani, Beogradu in drugod. Zdaj, ko je prvi val sunkov mimo, smo skušali zabeležiti nekaj mnenj preprostih ljudi, različnih poklicev. Vprašali smo jih kako ocenjujejo spremembe, ki jih uvaja prenovljena ustava, kakšen razvoj dogodkov pričakujejo, kaj vse to pomeni.

Mirko Peric, upokojenec iz Gorice: "Pozitivno je, da prihaja do pomembnih političnih sprememb, do večje avtonomije, do večje demokracije. Gre za premike, ki so prisotni povsod v svetu. Zadovoljen sem kot Slovenec in kot bivši partizanski bорец, da je do tega koraka prišlo v Sloveniji. Pričakujem, da bodo politične spremembe

prinesle tudi izboljšanje v gospodarstvu".

Mario Jakin, obrtnik iz Števerjana: "Zaskrbljen sem bil, kako se bo obrnilo. Mislim pa, da so bile sprejete ustavne spremembe nujnost. Upati je, da bodo te spremembe pripomogle tudi k izboljšanju splošnega gospodarskega stanja."

Enzo Pavletič, študent iz Rupe: "Zelo pozorno sem sledil in še sledim dogajanju v Sloveniji. Priznati moram, da sem se zelo nelagodno občutil ob vseh zapletih. Nisem bil povsem prepričan, da bo do sprejetja ustavnih določil prišlo. Zdaj je bil sicer storjen velik korak, vendar s tem vprašanje še ni spravljenost z dnevnega reda, ker se na splošno jugoslovanski pozornici ni kdovekaj spremenilo".

Blanka Kuzmin, Sovodnje: "Nisem posebej podkrovana v politiki, vendar

čutim, da so spremembe ustave republike Slovenije pozitivna novost. Dobro je, da so Slovenci vztrajali in niso klonili pritiskom in so spremembe republiške ustave tudi odobrili".

Stanko Mavrič, kmet iz Krmina: "Odločitev skupščine Slovenije v Ljubljani je gotovo pomembna zadeva, vendar osebno mislim, da se prave polemike šele začenejo. Prepričan sem, da je slovensko vodstvo pravilno ukrepalo, ko se je odločilo za sprejem sprememb k ustavi".

Leopold Vižintin, upokojeni obrtnik iz Dola: "Žalostno se mi zdi predvsem to, da prihaja do takih napadov in obrekovanj. Glede sprememb ustave, mislim, da je do teh moralno nujno priti, saj svet gre naprej. Ljudje terjajo več svobode, so za gospodarski in družbeni napredek. Upam, da bodo spremembe ustave tudi kmalu obrodile kakšen rezultat."

Strožje policijsko nadzorstvo proti razpečevanju mamil

Po mnenju organov, ki skrbijo za javni red in varnost, so šole in njihova neposredna okolica med kraji, ki so najbolj izpostavljeni nezakonitim dejavnostim razpečevalcev mamil. Čeravno najbrž to ne drži za Gorico ali morda drži v manjši meri kot za druga večja mesta, je prejšnje dni prefekt Garsia sklical sestanek, na katerega je povabil kvestorja, poveljnika karabinerjev in finčnih stražnikov, predstavnike šolskega skrbništva in KZE. Na sestanku so ugotovili, da doslej v Gorici ni bilo opaziti pomembnejših oblik organiziranega razpečevanja pred šolami. Vseeno pa bodo postrlili nadzorstvo v okolici šolskih stavb. Dogovorili so se, da se bodo v ta namen posluževali tudi posebnih enot z izvežbanimi psi.

Prefektura je nadalje poslala okrožnico županom, da bi tudi občinske rederje angažirali v teh nadzornih dejavnostih. Poleg tega vabijo krajevne uprave, naj v sodelovanju s prostovoljnimi združenji posvečajo vso možno pozornost preventivnim posegom in odpravljanju družbenih razlogov za širjenje uživanja mamil. O morebitnih

preventivnih dejavnostih naj bi obveščali prefekturo, ki bo skušala nuditi pomoč za njihovo uresničevanje.

Kljub tej pozornosti za preprečevanje uporabe mamil pa je delovanje policijskih sil v prvi vrsti usmerjeno v zatiranje razpečevanja. Prefekt je s tem v zvezi pozval policijske sile, naj pogostejše izvajajo preglede v krajih, kjer se utegnejo srečevati uživalci in razpečevalci mamil ter naj nasploh povečajo nadzorstvo na terenu.

Vsdržavni kongres UILCID in UILPEM

Z nastopom generalnega tajnika sindikalne zveze UIL Giorgia Benvenuta, se je v Gračeju sklenil vsdržavni kongres sindikata delavcev kemične stroke UILCID in delavcev na področju energetskega sektorja UILPEM. Zvezi bosta odšle, tako so namreč sklenili na kongresu, nastopali združeni. V okviru štiridnevnega zasedanja je bila v sredo v Gračeju tudi okrogla miza o zelo aktualni temi: Razvoj in varstvo okolja.

V noči na četrtek Pomazali stadion na Rojcah

V noči na četrtek je najverjetneje večja skupina neznanec vlomila na nogometni stadion na Rojcah, kjer je polomila in pomendrala zastave, furgon in razna obeležja. Zgovoren je tudi veliki napis (na sliki Marka Čubeja) na glavnem delu stavbe. V nerodni italijanščini so zlikovci goriško ekipo uvrstili med jugoslovanska moštva. Ob dogodku se postavlja vprašanje, ali so storilci res navijači tržiške ekipe, ki je v prejšnjem kolu premagala Goričane. Predsednik nogometnega kluba Pozzo, ki nas je včeraj dopoldne osebno obvestil o dogodku, je nad dejanjem zelo ogorčen in namerava vložiti prijavo.

MODNI KREATORJI IZ NOVE GORICE VAS PRIČAKUJEJO NA SEJMU FLASH MODA

Pletilstvo

VIVODA IRENA

Pod vinogradi 21 — SOLKAN

USNJENA KONFEKCIJA
KRZNO - PLETENINE
MALA GALANTERIJA
Neda Humar
Vipavska cesta - Rožna dolina
Nova Gorica - Tel. 003865/22696

BOUTIQUE
Darinka in Damijana MARINIČ

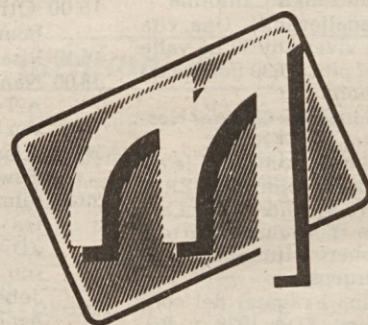
KO
to

LJUBLJANA

BOUTIQUE - Nova Gorica - Gradnikove brigade 47 - Tel. 003865/25906

Butik:
Gradnikove brigade 49
Nova Gorica - Tel. 003865/25761
Trgovina modnega spodnjega
perila »INTIMO«:
IX. korpus 11
Nova Gorica - Tel. 003865/21230

- moška in ženska konfekcija
- pletenine
- usnjena galanterija in modni dodatki

LA MAGLIA

TRŽIČ - Ul. Roma 58
Telefon: 0481/790074

predstavlja
jesensko-zimsko kolekcijo
na sejmu
FLASH MODA
v paviljonu B

nocoj ob 21. uri
GALA MODNA REVIIJA

Publikacija na pobudo Skupine 85 in pod pokroviteljstvom IRRSAE Prisotnost in delež slovenske kulture v Trstu

Šola je kot formativna in vzgojna ustanova dolžna, da šoloobvezno in tudi srednješolsko mladino opremi s sredstvi, ki omogočajo primerno spoznanje okolja, v katerem posameznik živi. Vloga šole je še toliko pomembnejša v večkulturnem okolju, saj je njena dolžnost, da prispeva k ustvarjanju sožitja in spoštovanju različnosti. Žal se je v večnarodnostni situaciji, kakršna je tržaška, italijanska šola odkrila tej svoji primarni vlogi. Sprejela je namreč logiko vodilnih krogov, ki trmasto zakrivajo prisotnost slovenske narodnostne skupnosti ter pomen slovenske kulture in zgodovine.

Da bi prispevala k odpravi neobjektivnega poznavanja krajevnih stvarnosti je Skupina 85 pod pokroviteljstvom deželnega šolskega zavoda IRRSAE spomladi leta 1987 priredila ciklus predavanj na temo "Prisotnost in delež slovenske kulture v Trstu". Pred kratkim so omenjena predavanja doživela ponatis, pripomoček pri vsakdanjem pedagoškem delu tudi tistim šolnikom, ki se svojčas niso udeležili izpopolnjevalnega tečaja, so pa dovzetni za celovito proučevanje tržaške stvarnosti.

V predgovoru omenjene izdaje G. Depangher naglašja, da se mora tržaška šola soočiti s tržaško kulturo v vsej njeni celovitosti. Dolžnost šolnika je, da prispeva k osvojitvi miselne odprtosti, k odpravi vseh tistih sivin in molkov, ki jih je v tržaških italijanskih klopek vse preveč. G. Petronio,

poudarja, da je tržaška kulturna dediščina večplastna, saj so tudi v tržaški italijanski kulturi vidni vplivi nemškega in slovenskega sveta. Trst je mesto, ki je šele leta 1918 postalo italijansko, in prav ta pozna priključitev Italiji je vzvod številnih mitov, ki so se v tem stoletju pojavili v mestu. Tržaški škof L. Bellomi trdi, da je bila tržaška Cerkev vedno nasprotna raznarodovanju in da se je vedno potegovala za uresničevanje narodnostnih pravic slovenske manjšine. Sicer ne zanika nasprotij in težav, ki se pojavljajo tudi med katoliškimi verniki, za kar ni vzrok narodnostna nestrpnost, temveč določena rezerva ali skromno poznavanje tržaške stvarnosti. Edini izhod je po njegovem mnenju v kulturi, ne pa v zakonu.

E. Sussi in D. Bratina razčlenjujejo pojem etnične identitete, razmerja, ki se vzpostavljajo med posameznikom in skupino in znake, s katerimi se etničnost pojavlja. In prav slovenskih zunanjih znakov se italijanski nacionalistični krogi najbolj boje, saj bi prav le-ti pokazali Trst v njegovi realni podobi, večetničnega mesta. N. Milani Kruljac proučuje lingvistično stvarnost v Istri in ugotavlja, da je lahko po eni strani biligvizem prednost, po drugi pa vzrok frustracij, ki nastopijo zlasti takrat, ko je poznavanje obeh lingvističnih kodeksov nepopolno. P. Fonda s pomočjo psihoanalitičnega in antropološkega oprijema razčlenjuje kolektivne mehanizme, ki

PRESENZA E CONTRIBUTO
DELLA CULTURA SLOVENA A TRIESTE

IRRSAE
FRIULI-VENEZIA GIULIA

ISTITUTO REGIONALE DI RICERCA, SPERIMENTAZIONE E AGGIORNAMENTO EDUCATIVI

34127 TRIESTE - Via Canale, 10 - Tel. (040) 571054
ORARIO: 9.00-12.00 - 14.00-17.00 (dal 1975)
Supplemento al Bollettino 2/88

pogojujejo narodnostno razmerje v Trstu.

Kolektivno obnašanje je namreč tudi izsledok podzavestnih ravnanj, ki v situaciji kakršna je tržaška največkrat ovirajo vzpostavitev normalnih odnosov, krepijo pa paranoidne. Če je za Slovence značilen občutek manjvrednosti, se Italijani prav zaradi svoje krhke italijanskosti niso še rešili občutka ogroženosti. Slovenski in prav tako slovenski svet jim pred-

stavlja neznanko, o čemer je najprimerneje molčati.

S pomočjo srednjeveških virov P. Merku zelo nazorno predstavlja večkulturno stvarnost srednjeveškega Trsta. Srednjeveški kodeksi in listine pričajo namreč o lingvistični pluraliteti, ki je prevladovala vse do 18. stol., ko so se ljudje v Trstu pogovarjali brez vsakršnih težav v tržaščini, furlanščini, v beneškem narečju, v slovenščini in italijanščini. Slovenščina ni takrat imela tistega negativnega predznaka, ki ga ima danes pri marsikaterem italijansko govorečem Tržčanu. Poznali so jo in celo uporabljali tudi tržaški patriciji, kar potrjuje prisotnost in pomen Slovencev v takratnem mestnem življenju. P. Cammarosano poudarja pomen pravega metodološkega pristopa k proučevanju zgodovinskih dejstev. Mnenja je, da je vsako poveljevanje krajevne zgodovine neprimerno, saj je dolžnost učitelja, da krajevno zgodovino vključuje v širši okvir in da upošteva delovanje splošnih zgodovinskih silnic.

Čprav omenjeni prispevki niso didaktično uporabni, nam kljub temu le ponujajo najrazličnejše metodološke oprijeme (od literarnih do zgodovinskih, socioloških in psihoanalitičnih) s katerimi lahko v razredu proučujemo tržaško stvarnost in ki ostajajo vse preveč zunaj šolskih učilnic, žal tudi slovenskih.

MARTA VERGINELLA

Primorska srečanja

»Gre predvsem za to, sem rekel, da kot pisatelj simboliziram enotnost slovenskega občestva v deželi Furlaniji-Juljski krajini, ker je jezik, v katerem pišemo na Tržaškem in Goriškem, isti jezik, v katerem je Ivan Trnko napisal svoje pesmi. To se pravi, da moja kandidatura potrjuje identičnost beneškoslovenskega človeka z nami, čemur pa nacionalistični krogi ne samo oporekajo, ampak skušajo celo z ustrahovalnimi akcijami zavreti prebujajočo se zavest ljudi ob Nadiži.«

Tako pravi pisatelj Boris Pahor, ko utemeljuje smisel svoje kandidature na zadnjih volitvah v evropski parlament. Zanimivi fragmenti Pahorjevega razmišljanja so objavljeni v zadnji številki Primorskih srečanj (štev. 99), ki je pravkar prišla iz tiskarne. Sicer pa je celotna vsebina pričujoče številke taka, da izrisuje določeno fiziognomijo uredniške politike, ki si prizadeva za kakovostno revijo, ki naj zaobjema problematiko celotnega primorskega prostora.

Skratka, kar nekaj je člankov, ki zaslužijo, da jih preberemo. Našežmo le zapise Mirana Košute o založništvu Slovencev v Italiji, Jolke Milčič, Ljuba Laha, Barbare Gruden, Mira Kocjana, Jožeta Pirjevca, itd. Opozoriti gre tudi na literarni razdelek, v katerem je opaziti največja nihanja, ker uveljavljani primorski književniki ne pošiljajo svojih prispevkov...

Pogled v Rezijo

Pogled fotografa Sergia Ferrarija v dolino Rezije odkriva lepoto kraja, ki pa v svoji idiličnosti skriva mnoge nerešene probleme

Zgodovinski časopis z razpravo o italijanski zasedbi Posočja

Slovensko zgodovinopisje je bogatejše za novo številko osrednje slovenske historične revije, drugo številko 43. letnika Zgodovinskega časopisa. Vsaka nova številka Zgodovinskega časopisa pomeni korak naprej v razvoju zgodovinske znanosti, saj s svojimi prispevki širi obzorja mladih zgodovinarjev in dopolnjuje vedenje že izkušenih.

Za bralce Primorskega dnevnika bo ta številka Zgodovinskega časopisa še posebno dobrodošla; prinaša namreč zanimiv in nadvse poučen prispevek o italijanski okupaciji Posočja od 1915 do 1917. Avtor, solkanski zgodovinar Branko Marušič, je razpravo predstavil na 24. srečanju slovenskih zgodovinarjev na Ptuj. Govori o italijanski zasedbi avstro-ogrškega ozemlja v Posočju, v vzhodni Furlaniji in na južnem Tirolskem v prvih dneh vojne (konec maja 1915), kjer se je italijanska oblast obnašala kot okupator in kot osvoboditelj, ki mu bodo konec vojne in mirovni sporazumi dokončno pripojili zasedena ozemlja. Za urejanje civilnih zadev na zasedenem ozemlju živčih Slovencev, Italijanov in Furlanov je skrbel Generalni sekretariat (Segretariato Generale), ki je, glede na mednarodno pravo, obdržal nekdanjo upravno ureditev ter uvedel sistem delovanja civilnih komisarjev. Posebne razmere - bližina fronte in izselitev prebivalstva - so v nekaterih posoških občinah zahtevale posebnega vojaškega komisarja. Avtor je pozornost posvetil raznovrstnim vidikom življenja v zasedenih krajih Posočja: gmotno vzdrževanje civilnega prebivalstva, šolstvo ter poseben problem, ki ga predstavljajo begunci in interniranci, ki jih je vojna vihra razkropila po italijanskem polotoku. Ko so se italijanske čete po 12. bitki umaknile iz zasedenega ozemlja, je prenehala tudi njihova okupacijska oblast. B. Marušič na koncu poudarja, da leti 1915 in 1918 predstavljata sicer dve obliki italijanske okupacije slovenske zemlje, vendar sta dogodka med seboj tesno povezana.

Andrej Pleterski je v svojem članku na primeru Blejskega kota razložil metodo retrogradne analize katastra s pisanimi in arheološkimi viri; gre za metodo, ki omogoča "luččenje" retrogradne pričevalnosti zemljiškega katastra ter dokazuje nastanek zemljiške razdelitve na Slovenskem že v staroslovanskem, zgodnjerednjeveškem obdobju.

Pod naslovom Skupnost Slovencev in njih učena kultura v zgodnejših razdobjih srednjega veka Igor Grdina odkriva najznamenitejše primere slovenske učene kulture: obred ustoličevanja koroških vojvod, ko je imel slovenski jezik uradno deželno reprezentativno vlogo, delovanje Cirila in Metoda v Spodnji Panoniji in Brižinske spomenike.

Dubrovnški arhiv, katerega bogastvo in pomenljivost že vrsto let odkriva in oznanja avtor prispevka Ignacij Voje, hrani tudi gradivo za slovensko glasbeno zgodovino. I Voje

je namreč odkril nove podatke o glasbenem življenju v Ljubljani sredi 15. stoletja, ko je dubrovniška vlada v Ljubljani iskala tri piskače - glasbenike za izpolnitev ansambla knežev kapele. Gradivo vsebuje tudi izčrpen življenjepis o prvem znanem glasbeniku slovenskega rodu Franciscu de Pavonibusu iz Ljubljane, ki je deloval kot nadškofijski kancelar in organist od 1460 do 1483.

Predrag Belić je objavil prvi del razprave o prvih treh desetletjih Družbe Jezusove in Slovincih (1546 - 1569), o delovanju Ignacija Loyolskega - ustanovitelja jezuitskega reda (leta 1534) neposredno po duhovnih vajah, posebno po Družbi Jezusovi. Avtor poudarja, da raziskovanje in poznavanje jezuitske zgodovine, neglede na vrednotenje in raznovrstnost stališč, lahko bistveno pomaga k osvetlitvi zgodovinskega razvoja posameznih okolij, narodov, Cerkev in človeštva.

Prispevek Staneta Granda osvetljuje dogodke v novomeškem volilnem okraju ob volitvah v frankfurtski parlament leta 1848. Zanimivo je, da so skoraj vsi kmetje volitve odklonili, kar je izrazil odločnih kmečkih zahtev po odpravi fevdalnega sistema. Izvoljeni poslanec je bil tako le predstavnik majhnega liberalnega kroga, medtem ko se je nacionalno demokratična skupina po volitvah zbrala okoli časopisa Sloveniens Blatt.

Bojan Balkovec skuša ugotoviti koliko volivcev je posredno glasovalo za ustavo ali proti njej in sicer na podlagi števila glasov, ki so jih prejele posamezne stranke na volitvah v Ustavodajno skupščino 28. novembra 1920 in glasovanja poslancev o ustavi Kraljevine SHS 28. junija 1921.

Marjan Britovšek analizira Buharinove ekonomske in politične poglede na razvoj sovjetske Rusije v dvajsetih letih in s tem Buharinov boj s Stalinom.

V rubriki Jubileji Ema Umek podaja oris biografije in bibliografske podatke arhivske svetnice sedemdesetletnice Majde Smole, Miroslav Stiplovšek pa prikazuje življenje in delo zgodovinarja, publicista, muzealca, literata in urednika sedemdesetletnega Franceta Filipiča.

Zelo bogata je tokrat rubrika o kongresih in simpozijih, ki vsebuje zapise o simpoziju o čarovniških procesih v srednji in vzhodni Evropi - Budimpešta, september 1988 (Vinko Rajšp), o študijskem srečanju na temo Žena v gospodarstvu od 13. do 18. stoletja - Prato, april 1989 (Darja Mihelič) in o mednarodnem posvetovanju Il Codice Diplomatico Istriano e le fonti per la storia di Trieste e dell'Istria dalla divulgazione a stampa alla banca dati - Rovinj, maj 19809 (Darja Mihelič). Številko zaključuje razdelek z ocenami in poročili o novih publikacijah.

PETRA SVOLJŠAK

Številne premiere na slovenskih odrih napovedale bogato sezono

Začela se je prav zares - slovenska gledališka sezona, namreč! Vrenja, kakršna je bilo včeraj, bo danes in jutri v teatru po Sloveniji, že zlepa ni bilo. Predstave kar na kupu, ena čez drugo, ena za drugo v hitrem tempu. In to ne kake tretjerazredne inscenacije, ampak prvovrstne uprizoritve, postavitve profesionalnih gledališč, ki so za začetek izbrala raznolika, a pomembna dela. Tudi taka, ki bi znala vzbuditi razpravo o vsakršnih dilemah in težavah, s katerimi se sooča sodoben človek.

Primer: sinoči so bile kar tri gledališke premiere. Z uprizoritvijo Voranca pesnika Daneta Zajca je Primorsko dramsko gledališče stopilo v svojo enaindvajseto profesionalno sezono. Voranc, ki ga je režiral Mile Korun, je po mnenju Aleša Bergerja »silovito pripoved o pokončenem in trmoglavem vztrajanju med sesipajočimi se vrednotami, od katerih bežijo lastni otroci, o svetli, a brezupni zvestobi starim zavezam, ki so zgubile svojo kohezivno moč, o pretresljivosti zavesti zadnjega svojega rodu in, širše, o iztekajoči se civilizaciji, ubesedena v razplastelem, poetično nadvse sugestivnem jeziku, učinkuje tudi ob ponovnem branju kot eden nespornih vrhov slovenske dramatike.« V

Ljubljanski Drami SNG pa so se odločili za lahkotnejši vstop v novo sezono. Sinoči so namreč uprizorili Damo iz Maxima francoskega vodvila Georges Feydeauja. V vratolomni in gledališko izredno učinkoviti komediji, ki je s svojimi nepredvidljivimi zapleti in neustavljivim ritmom spravljala v vročinski smeh pariško publiko, se za današnjega gledalca poleg pristrčne komičnosti skriva še mnogo kaj. Feydeau - predklasik komedije absurda? Tretja sinočnja premiera je bila v Mestnem gledališču ljubljanskem. Na mali sceni so uprizorili Karambol, edini dramski tekst enega najbolj vznemirljivih slovenskih politikov Staneta Kavčiča. Gre za pretresljivo komorno igro o intimnih travmah v družini nekega slovenskega politika. Zanimivo, da je bil konsultant za politična vprašanja v besedilu Janez Janša.

V celjskem Slovenskem ljudskem gledališču pa bo drevi premiera slovenske novitete Vida Vidim avtorja Zdenka Kodriča. Gledališče posveča svojo prvo uprizoritev, ki jo režira Franci Križaj, dvestoletnici slovenskega gledališča.

Tudi Mladinsko gledališče bo odprlo svoja vrata, in sicer jutri, ko bo premiera Evripidovih Bakhantk v režiji gosta iz Skopja Rahima Burhana, ustanovitelja in vodje gledališča Pralipe, edinega romskega gledališča na svetu.

Tako torej. Bogat gledališki konec tedna, ki bo označil prehod v jesen. Prav gotovo bo to razgiban in živahen letni čas v teatru, ustvarjalen in izzivalen. Ne otožen, kot se za jesen spodobi, a otožen ne more biti, ker je gledališče ustvarjalen organizem, vedno poln presenečenj in živega življenja. Zato ima gledališče, kljub svoji večstoletni tradiciji, v vsaki družbi, vedno in povsod svojo funkcijo, ki se še ni iztrošila. Niti se ne more, saj pomeni eno najeminentnejših kulturnih ustanov vsakega naroda, posebno vlogo pa ima predvsem pri malih narodih, kjer lahko preraste celo v kulturni simbol. Prav tako, seveda, med Slovinci, kjer je gledališče še nekaj več kot le dvorana, prostor, v katerem se dogaja umetnost. Gledališče je shajališče in zbirališče, žarči navzven in noter. Se tega res vsi zavedajo?

Na sliki: Georges Feydeau

Moško odbojkarско EP na Švedskem

Azzurri jutri v polfinalu

STOCKHOLM — Prav v zadnjem kolu kvalifikacijske skupine odbojkarškega EP je tudi, doslej odlična moška reprezentanca Italije, doživela svoj prvi poraz, vendar pa ni izgubila ne uvrstitve v polfinale ne prvega mesta v skupini. Poraz s Francijo (3:2) torej nima nobenih posledic in po današnjem počitku se bodo jutri azzurri v polfinalu pomerili z Nizozemsko, ki je zaradi boljšega količnika v nizih v 2. skupini za las spodrinila z drugega mesta (za nepremagano Sovjetsko zvezo) reprezentanco Poljske. Skratka, varovanci trenerja Velasca imajo jutri enkratno priložnost, da dosežejo zgodovinski uspeh, to je uvrstitev v finale za 1. mesto. Proti Franciji Italijani res niso igrali najbolje. Prebudili so se šele v tretjem nizu, v katerem so nasprotnikom prepustili le štiri točke, a v četrtem so azzurri izničili štiri match-žoge in vsilili Francozom tie-break, v katerem pa niso imeli sreče. Jugoslavija pa je po pravem maratonskem boju odpravila Grčijo in si zagotovila le četrto mesto v skupini. IZIDI 1. SKUPINE: Francija - Italija 3:2, ZRN - NDR, Švedska - Bolgarija 3:2, ZRN - NDR 3:1.

KONČNI VRSTNI RED: Italija in Švedska 8, Bolgarija in Francija 6, ZRN 2, NDR 0. IZIDI 2. SKUPINE: Jugoslavija - Grčija 3:2 (8:15, 15:10, 10:15, 15:12, 16:14); Nizozemska - Poljska 3:0; SZ - Romunija 3:0. KONČNI VRSTNI RED: SZ 10 točk, Nizozemska (11:7), Poljska (10:7) in Jugoslavija 6, Romunija 2, Grčija 0.

Mansella ne bo v Španiji

PARIZ — Ker se prizivna komisija mednarodne avtomobilistične zveze FISA materialno ne more sestati do nedelje, bo za Ferrarijevega pilota obveljala diskvalifikacija za nedeljsko VN Španije. Vprašanje je zdaj, ali bo Mansell uresničil grožnjo, ki jo je včeraj izrekel na tiskovni konferenci, da bo namreč zapustil svet formule ena, če ne bodo priznali njegove nedolžnosti. Ferrari je medtem uradno demantiral vesti, da bo tehnični direktor John Barnard ostal na svojem mestu. V tiskovnem sporočilu je rečeno, da bo Barnard konec oktobra nepreklicno zapustil Maranellovo hišo.

Po povratnih srečanjih prvega kola v treh nogometnih pokalih

Poraz Interja presenetil nogometno Evropo

Sredine pokalne tekme so se v glavnem zaključile po predvidevanjih. Pravzaprav največje negativno preseñenje je pripravil Inter, katerega je izločil relativno povprečni švedski prvak Malmoe. Vendar pa je včeraj bivši trener Rome in Fiorentine Ericsson izjavil, da se temu izidu pravzaprav ne čudi pretirano, saj je Malmoe močna in atletsko zelo pripravljena ekipa. V poklau prvakov se je Milan proti Fin-cem le "sprehajal", Vojvodine pa se je proti Honvedu držala smola, saj je zaigrala odlično. Prijetno je v pokalu poklanih prvakov presenetil beograjski Partizan, ki je po neverjetni tekmi v Glasgowu izgubil s favoriziranim Cel-ticom, vendar z izidom 5:4, kaj mu je zadostovalo za prehod v višje kolo. Partizan tako ostaja z Anderlectom, Barcelono in Sampdorio eden glavnih favoritov za osvojitve tega prestižnega pokala. V pokalu UEFA sta se tako Napoli kot Fiorentina uvrstili v naslednje kolo le po enajstmetrovkah, kar pomeni, da v tej konkurenci praktično ni šibkih ekip. Po pisanju turškega tiska je Crvena zvezda dala si-cer solidnemu Galatasaray u "pravo lekcijo modernega nogometa", Juven-tus pa je doma proti Pljakom opravil le zahtevnejši trening.

"Vroče" je bilo v Amsterdamu, kjer je v podaljških tekme Ajax - Avstrija Duna pri izidu 1:1 neki predmet, ki je zletel s tribuna, zadel avstrijskega vratarja Wohfahra v glavo, tako da je moral slednji zapustiti igrišče. Sodnik je takoj predčasno zapiskal konec tek-me, gotovo pa je, da si bo Avstrija za-gotovila zmago 2:0 za sodniško mizo. Dodati moramo, da bi se avstrijska ekipa ob končnem izidu 1:1 tudi na igrišču zagotovila napredovanje na račun mnogo bolj prestižne ekipe.

V tem prvem kolu so se proslavile predvsem zahodnonemške ekipe, ki so se stoodstotno (šest na šest) uvrstile v drugo kolo. Pozitivno bilanco imajo še sovjetske, belgijske, francoske in avstrijske ekipe, razučarala pa so nizozemske, portugalske, škotske in poljske enajsterice, še precej učinkovite pa so bile enajsterice iz Italije in Jugoslavije, čeprav je prišlo, kot že reče-no, do nekaterih neprijetnih presene-čenj.

Maradona (na sliki na tleh) ni imel sreče proti Sportingu, saj mu je Ivković ubranil enajstmetrovko, ki pa na srečo ni bila odločilna.

Košarkarski pokal prvakov

Zmaga Philipsa

LIZBONA — Sinoči je v Lisbonski Philips gladko premagal domačo Benfico s 112:99 (55:49). Tekma je veljala za kvalifikacijo v finalni del tekmovanja za pokal evropskih košarkarskih prvakov.

OSTALI IZIDI: Commodore (Niz.) - Streiner (ZRN) 97:75; Partizani (Alb.) - Maes Pils (Bel.) 68:89; Stroitel (SZ) - Cse-pel 131:98; Bracknell (VB) - IBK Keflavik (Isl.) 144:105; Helsinki (Fin.) - Pully (Švi.) 87:90; Taeyb (Sve.) - Banik Prievizda (ČSSR) 83:71; Keravnos (Ciper) - Balkan (Bol.) 87:105; Hiefenich (Luks.) - Kloster-neuburg (Ays.) 81:89; Skovlunde (Dan.) - Livingston (Škot.) 62:74.

Danes o prizivu Triestine

MILAN — danes se bo sestala disciplinska komisija italijanske nogometne zveze, da bi razpravljalo o prizivih Triestine proti diskvalifikaciji igrišča in treh igralcev. Vodstvo tržaškega drugoligaša je pred današnjimi odločitvami optimistično razpoloženo.

Po pisanju tiskovne agencije ANSA

Radja se vrača v Split

Po pisanju tiskovne agencije ANSA se 21-letni jugoslovanski košarkar Dino Radja iz ZDA vrača v Split, potem ko je zvezno sodišče v Bostonu ugotovilo veljavnost pogodbe tega igralca z Jugoplastiko.

»Vem, da bo NBA ekipa Boston Celtics vložila priziv, toda ne morem več čakati. Če me pri Jugoplastiki še želijo, se vrnem v Split,« je včeraj izjavil Radja.

V Gradežu uspeh ekipe FJK A

Prejšnjo nedeljo se je zaključil v Gradežu mednarodni tridnevni kadetski košarkarski turnir, na katerem so nastopili poleg deželnih A (letnik 1973) in B (letnik 1974) reprezentanc FJK še košarkarji Iskre iz Nove Gorice in Franche Comté iz Francije.

Turnirja, ki ga je priredila deželna federacija FIP pod pokroviteljstvom goriske Kmečke banke, se žal ni mogla zaradi šolskih obveznosti udeležiti švicarska ekipa ACGBA.

IZIDI SREČANJ: FJK B - Iskra 81:82, FJK A - Comté 100:51, Comté - Iskra 63:86, FJK A - FJK B 100:86, Comté - FJK B 74:82, FJK A - Iskra 77:63.

KONČNA LESTVICA: 1. FJK A, 2. Iskra Nova Gorica, 3. FJK B, 4. Comté.

Na koncu zanimivega turnirja so izbrali za najboljšega igralca člana novogoriške ekipe Galjaša.

V posticipirani tekmi prvega kola pokala UEFA

Olympiakos izločil Rad

ATENE — V posticipirani povratni tekmi pokala UEFA je atenska enajsterica Olympiakosa izločila beograjski Rad, saj je sinoči doma zmagala z gladkim izidom 2:0. Domačini so bili vseskozi boljši nasprotniki, povedli pa so v 35. minuti s svojim najboljšim igralcem Detarijem. Pred 30 tisoč gledalci je v 77. minuti podvojil Anastopulos. Rad vseeno zapuščala tekmovalje z dvignjeno glavo, saj je v Beogradu zmagal z 2:1.

Kasparov premagal Korčnoja

TILBURG — Mednarodni šahovski turnir Interpolis v Tilburgu se počasi bliža koncu, svetovni prvak Kasparov pa je vse bolj nezadržan. Včeraj je po 29 potezah premagal V. Korčnoja, ki je imel dotlej drugo mesto na skupni lestvici. Jugoslovani Ljubojević pa je po 61 potezah prekinil partijo s Hjartarsonom.

SP v ritmični gimnastiki

SARAJEVO — Predstavnice SZ so bile protagonistke prvega dne 14. SP, ki se te dni odvija v Sarajevu, saj premočno vodijo v ekipni razpredelnici pred Bolgarijo in poljsko. Pri posameznicah pa trenutno vodijo Bolgarka Dunavsk skupno s sovjetskima predstavnicama Timošenkovo in Skaldino. Jugoslovanka Milena Reljin je trenutno na osmem mestu začasne skupne lestvice.

Občni zbor ŠD Kontovel prelomnica za koncept delovanja

Preko nove zasnove do bistvenih ciljev

Občni zbor ŠD Kontovel (bil je v tork zvečer na Kontovelu) je bil sicer reden, vsebinsko pa izjemen, ne toliko zaradi časovne postavitve ob začetku športne sezone, namesto ob njenem izteku, temveč zaradi problematike, katero je načel, ne pa še rešil. Poročila športnih odsekov (košarka, odbojka in ritmična gimnastika) so bila strnjena v korist splošni organizaciji društva, ki si bo moralo dati po zamisli dosedanjega odbora nov videz. Zaradi dolgotrajnega napreženja je po besedah predsednika Henrika Lisjaka opazna pri odbornikih utrujenost in tudi apatičnost, medtem ko društvo čaka, ob specifičnih športnih nalogah, veliko bolj zahteven gradbeni podvig, ki naj bi se zaključil z novo telovadnico. Po novem se bodo izvoljeni odborniki razdelili v posamezne odseke, ki vsaj formalno ne bodo mogli računati na pomoč iz drugega tabora. Osnovati bi se morala tudi posebna skupina petih do šestih oseb z izrecno nalogo, da skrbi o vsem, kar je v zvezi z gradnjo telovadnice. Kot se z lahkoto razume,

je to ključna točka. Dosedanji odbor pa je z mirno vestjo in brez sramu priznal, da taki nalogi sam ne bo kos in da mora priti pomoč od novih in izkušenih moči. Zadeva o novi telovadnici je vsekakor ključna, ker so načrti že predloženi oblastem in formalno je tudi že nakazan (majhen) del finančnih sredstev. Kopičenje novih zamud pomeni veliko nevarnost za uresničitev načrta.

Z razširitvijo življenjskega prostora se treningi odvijajo tudi v oddaljenejših telovadnicah v Repnu in Zgoniku ter na Proseku in Kontovelu. Delovanju v nedomačih prostorih postavlja nemajhen organizacijski napor za društvo, ki ima kot vsako drugo štetje moči. Ob tehnični poročili, ki so težila k skromnosti, so pozitivnost delovanja poudarili nekateri izmed gostov.

Predvsem predstavnik Sloge, prof. Peterlin, ki se je vprašal, ali je naša javnost dovolj obveščena in hvaležna Kontovelu za njegove košarkarske žrtve v korist skupnih interesov. Velik

poudarek je Peterlin dal tudi na delovanje pri mladinski odbojki, ki je prava oaza z nadvse krepkejšimi težnjami po rezultatih za vsako ceno. Posegli so tudi Ladi Budin za ZSSDI (zunanjim vtis, da društvo živi, medtem ko je v resnici živo), Stojan Kafol za Jadran (vzajemne koristi od sodelovanja) in Branko Laković za Polet (zahvala za pomoč pri organizaciji turnirja za trofej Jadran). Občni zbor sta pozdravila tudi predstavnika Sokola in Bora. V razpravi je bila izražena skrb zaradi antagonizma med košarko in odbojko in obenem potreba, da se dela z edinim ciljem v ustvarjanju pogojev za udejstvovanje in vrednotenje mladih.

Za nove odbornike so bili izvoljeni Ado Ban, Henrik Lisjak, Jana Ban, Sergio Spadoni, Drago Emili, Mirko Stoka, Dušan Križman, Ivo Volpi, Nelida Ukmar, Alida Emili, Majda Černjava, Luciano Gulić, Rado Bizjak, Nadja Prašelj, Luciano Zaccaria, Marjan Pertot, Peter Starc, Giulio Gulić, Sergij Černe in Nadja Rupel.

(Bruno Križman)

Teniški turnir za Pokal Doberdob

Nastopilo je 36 tekmovalcev

V nedeljo se je končal teniški turnir za pokal Doberdob. Teniški odsek ŠZ Mladost je tudi letos žel zaželeni uspeh, saj se je na turnir prijavilo kar 36 tekmovalcev.

Turnir je bil prirejen tako, da so prišli do igre predvsem mlajši igralci. Sistem igranja po skupinah je namreč omogočil, da je vsak igralec igral najmanj tri tekme, zato je bila tudi udeležba velika. Iz prvega dela se je v nadaljnji del tekmovalja kvalificiralo osem igralcev, ki so bili v glavnem nosilci svojih skupin. Po dveh tednih igranja so se končno v petek začeli zanimivejši dvoboji, saj so bili na igrišču polfinalni pari.

Finalni tekmi pa so odigrali v nedeljo. Končni zmagovalci so bili Silvan Ferfolja, ki je premagal Zamparja z rezultatom 9:4 in potrdil lansko prvo mesto. V malem finalu za tretje mesto pa je Marko Jelen premagal Franka Perica iz Dola z gladkim 9:1. Sledilo je nagajevanje. Treba je povedati, da so prirediteljem turnirja priskočili na po-

moč Kmečko-obrtna hranilnica iz Doberdoba, trgovina "Pri Mili" in športna trgovina "Punto sport" iz Ronk, ki je posredovala nekaj teniških potrebščin. Vsi tekmovalci so prejeli spominsko medaljo.

Najmlajši igralec je bil devetletni Dimitrij Ferletić, najstarejši pa njegov oče Marjo. Poleg tega je bilo nagrajeno tudi edino dekle, ki je igrala na turnirju in sicer Mara Gergolet. Priznanje je dobil tudi Andrej Gergolet, ki je vseskozi sledil turnirju in beležil rezultate. (M.J.)

Partizanske štafete

V nedeljo, 1. oktobra, bo v Benečiji na sporedu 16. izvedba teka »Partizanske štafete«. Proga meri skupno 42 km, a je razdeljena na štiri dele, prvi gre od Fojde do Nemeja, drugi od Nemeja do Čente, tretji od Čente do Flaipana, zadnja pa bo tekače pripeljala v Humin, kjer bo tudi nagajevanje s prejetjem spominske kolajne.

Nogomet v Barkovljah

Danes polfinale

Danes zvečer bosta na sporedu polfinalni srečanja nogometnega turnirja v Barkovljah. Po zmagah v 5. kolu sta si pravico do nastopa v polfinalu priborili še ekipi Huliganov in Levov, ki sta premagali Barcolano oz. Opčine. Obe tekmi sta bili dopadljivi, zmagali pa sta ekipi, ki sta prikazali konkretni nogomet.

Šesto kolo je bilo preloženo zaradi dežja.

IZIDA 5. KOLA: - A skupina: Opčine - Levi 3:9; B skupina: Barcolana - Huligani 0:4

LESTVICA: - A skupina: Amici del tennis 4 (2 odigrani tekmi), Levi 4 (3), Opčine 1 (3), Fazani 1 (2); B skupina: Mrhe 2 4 (2), Huligani 4 (3), Barcolana 2 (3), Corivorivo 0 (2).

POLFINALNI SREČANJI: drevi ob 20.30 Amici del tennis - Huligani, 21.30 Mrhe 2 - Levi.

(V. Jogan)

danes igra za vas - danes igra za vas

Peter Ažman

Peter Ažman (letnik 1972) je eden najperspektivnejših in najbolj nadarjenih zamejskih košarkarjev. S to športno panogo se ukvarja že šest let, začel pa je pri Boru. Lani je igral pri kadetih Jadrana Farco, letos pa bo igral pri članih Bora Radenske v D ligi. Ažman je bil stalen član deželni naraščajniških in kadetskih reprezentanc, v lanski sezoni pa je bil že sklican v širši zbor italijanske kadetske državne reprezentance. Prejšnji teden je Ivan Škabar pravilno napovedal sedem izidov.

totocalcio

Atalanta - Cesena	1 X
Bari - Ascoli	X
Bologna - Cremonese	1
Fiorentina - Udinese	1 X
Genoa - Sampdoria	1 X 2
Verona - Lecce	1 X
Inter - Roma	1
Lazio - Juventus	X
Napoli - Milan	1
Pescara - Brescia	X
Triestina - Avellino	1 X 2
Brindisi - Palermo	X 2
Tempio - Novara	2

konjske dirke - konjske dirke

V Padovi je Hollyhurst (1), nedavni zmagovalci podobne dirke, nesporni favorit. Od skupine X naj omenimo konja Jet's Spice, ki stopnjuje formo, od skupine 2 pa velja omeniti konja Ajax Hallerid.

Prejšnji teden se je Esperanto (1) sijajno odrezal in je favorit tudi v Bologni. Pozor na konja Detector (X), ki je hiter in štarta v ugodnem položaju. Graceful Sud (2) je vse boljši.

V Tarantu bi bil lahko favorit Fejart Caf (2). Nevaren tekmeč zanj bo nemara regularni Fuliver (X). Od skupine 1 lahko presenetli Gigione.

V Firencah ima Fieromon (2) prednost v tem, da štarta s številko 1. Bo torej med protagonisti. Ginger (X) bo zelo nevaren, če ne bo zagalopiral. Govori se, da je Erameo (1) v odlični formi.

V Nepalju bo dirka zelo izenačena, napoved je skrajno težka. Poskusimo srečo z regularnim Bazinom (X). Omenimo še konja Gogo Boy (1) pred Eburbom Gas (2).

V Firencah bo galop. Naš favorit je Jolliceo Point (1). Od skupine X naj

omenimo konja Bosco del lupo, ki je zadnjič imel veliko smole in je med favoriti, če proga ne bo mokra. Vrline se lahko regularni Stoneyford.

DIRKA TRIS

V Neaplju se bo pomerilo kar 24 konj. Naši favoriti: št. 3 Giosy Li; št. 13 Blü; št. 22 Dardone. Za sistemiste: št. 11 Gorky; št. 9. Carlos D'assia; št. 20 Evelrose.

totip

1. — prvi	1
2. — prvi	X 2
3. — prvi	1
4. — prvi	X 2
5. — prvi	2
6. — prvi	1 X
7. — prvi	X 2
8. — prvi	1
9. — prvi	1
10. — prvi	X 2

V nedeljo start nogometnih prvenstev tretje amaterske lige

Šest naših ekip v boju za napredovanje

To nedeljo se bo začelo še zadnje amatersko prvenstvo, in sicer 3. amaterske lige. V naši deželi se je skupno vpisalo 141 ekip (lani 148), katere je nogometna zveza, kot že v prejšnjih sezonah, razdelila v 11 skupin. Na Tržaškem se je, kot lani, prijavilo 22 ekip, na Goriškem pa je število ekip ostalo, kot že v lanskem sezoni, šestnajst. Naših ekip bo, kot že lani, šest (štiri na Tržaškem in dve na Goriškem).

Novost letošnjega prvenstva predstavlja prav goriška skupina I, v kateri bodo letos igrane izključno goriške enajsterice. Tri ekipe iz videmske pokrajine (Aiello, Torre Tapogliano, Visco), ki so lani igrale v tej skupini, je letos nogometna zveza vključila v videmsko skupino G. Obe naši enajsterice z Goriškega Mladost in Sovodnje bosta letos igrali v tej skupini. Sovodenjci sicer nastopajo že več let v tej skupini, Mladost pa se po treh sezonah (86/87, 87/88 in 88/89), ko je igrala v tržaško-goriški skupini, ponovno vrača v goriško skupino. Doberdobci pa niso edina novost skupine, v kateri bo kot lani igralo 14 ekip.

V prvi vrsti bi omenili ekipo Isonza iz Turjaka, ki je lani izpadla iz 2. AL (skupina E). Nato so še Begliano, Isonzo iz

Sv. Petra ob Soči in Vermigliano, ki so lani igrane v tržaško-goriški skupini L in zasedle 6., 4., oziroma 7. mesto na končni lestvici. Ostale ekipe Audax, Azzura, Brazzanese, Fossaloni, Medea, Poggio, S. Lorenzo in Sagrado so že lani igrane v tej skupini.

Tudi v mešani skupini (goriško-tržaški) je letos novost ta, da skupino sestavlja le 12 ekip (lani 14), od katerih so samo dve z Goriškega in sicer Fincantieri iz Tržiča, ki je lani izpadla iz 2. AL (skupina E), in Romana, prav tako iz Tržiča, ki je že več let prava pepelka prvenstva, saj Tržičani zaključujejo prvenstva vedno na spodnjem delu lestvice.

V tej skupini bodo letos nastopile štiri naše enajsterice in sicer Breg, Gaja in Primorec, ki so tu igrane že lani, ter Kras, ki je v lanskem sezoni izpadel iz 2. AL. Iz višje lige prihaja tudi Opicina, ki je lani v skupini E v 30 odigranih tekmah zbrala le pičlih 14 točk. Novost skupine predstavlja še Stock, ki je lani igral v skupini M in zasedel 7. mesto z 28 točkami.

Seznam nastopajočih ekip dopolnjujejo še Aurisina, Hermada, Junior Aurisina in S. Andrea, ki so že lansko sezono igr-

le v tej skupini. V tej skupini bomo imeli, kot je razvidno iz gornjih podatkov, 12 derbijev med našimi ekipami (lani smo jih imeli kar 20). Nedvomno bi morale biti naše ekipe med protagonisti prvenstva. Primorcu je že lani za las spodletelo napredovanje, saj je izgubil odločilni dvoboj z Morarom. Tudi Gaja že dve leti zaporedoma končuje prvenstvo pri vrhu lestvice. Po izpadu iz lige prav gotovo tudi Kras ne misli igrati podrejene vloge. Poglavitje zase je ekipa Brega, ki vedno starta za uvrstitev med prve, vendar je, posebno v zadnjih dveh sezonah, nekoliko razočarala svoje navijače, ki letos pričakujejo rehabilitacijo »plavih«. Torej naše ekipe startajo med favoriti.

V goriški skupini bo boj za napredovanje zelo napet, saj je precej kandidatov, ki se potegujejo za prestop v višjo ligo. Med favoriti bi v prvi vrsti omenili Isonzo iz Turjaka in Sv. Petra ob Soči ter Fossaloni in Audax. Tudi Mladost ima možnost, da se vključi v skupino kandidatov za napredovanje seveda s pogojem, da ekipa ne popusti kot lansko sezono. Sovodenjci pa startajo z namenom, da izboljšajo lansko uvrstitev, ko so zasedli osmo mesto s 24 točkami. (B. Rupel)

Deželni odbojcarski pokal FJK

Jutri ženska derbija

Osem naših odbojcarskih deželnih ligašev se bo udeležilo letošnje izvedbe tekmovanja za deželni pokal FJK, ki bo letos potekalo v nekoliko skrajšani obliki, saj se bo v prvih treh fazah odvijalo po sistemu neposrednega izločanja.

Prva faza se bo začela že jutri. Med moškimi bo zaradi manjšega števila vpisov (17 ekip) le ena tekma, naše šesterke pa bodo v tekmovalno areno stopile šele čez štirinajst dni, ko se bo Bor Cunja Avtoprevoz pomeril z ekipo Pallavolo Trieste, Val Meblo Imsa z Libertasom iz Turjaka, Olympia pa z zmagovalcem dvoboja prve faze med Vivilom in Povolettom. Drugače je v ženski konkurenci, kjer se je vpisalo 24 ekip. Sloga je bila kot nosilka skupine neposredno uvrščena v drugo fazo in se bo 14. in 21. oktobra pomerila z Danonejem iz Rivignana, ostale naše štiri šesterke pa se bodo jutri med sabo pomerile v dveh derbijih. V Sovodnjih bo na sporedu derbi med Agorestom in Kontovelom, v Nabrežini pa se bosta pomerila Sokol in Breg.

Povratni srečanja bosta prihodnjo soboto, v primeru, da vsaka ekipa zmaga po enkrat pa bo v drugo fazo napredovala ekipa z boljšim količnikom v nizih oziroma točkah.

Tretja faza bo na sporedu v začetku junija, po tej bodo v konkurenci ostale štiri ekipe, ki se bodo po enkrat pomerile vsaka z vsako za določitev pokalnega zmagovalca.

Doprinos borovk k uspehu FJK v Aosti

Deželna mladinska odbojcarska reprezentanca under 16 je na Trofeji dežel v Aosti osvojila odlično tretje mesto v konkurenci reprezentanc vseh 18 dežel, kar je najboljši rezultat FJK na tem tekmovanju FIPAV. K uspehu ekipe FJK sta bistveno pripomogli tudi Borovi igralki Tamara Vidali in Nadja Fučka.

Fantje FJK pa so bili šele 17.

V jutrišnjem prvem kolu košarkarske D lige doma ob 18.30 s Sacilejem

Za Bor Radenska je cilj zlata sredina

Jutri bo start košarkarske D lige, v kateri letos nastopa 16 ekip, med le-timi pa tudi moštvo Bora Radenska. Borovci bodo domača srečanja igrali v telovadnici pristaniščnikov na Proseku ob sobotah ob 18.30, že jutri pa bodo gostili Sacileja.

Glede na lansko prvenstvo bodo letos kar štiri moštva nazadovala v nižjo ligo, v C ligo pa bosta napredovali dve. D liga pa bo letos še posebno zanimiva, saj nastopa kar pet tržaških peterk: Santos, Tecnoluce, Intermuggia, Inter 1904 in Bor Radenska. Mestnih derbijev torej ne bo manjkalo...

Sicer pa bi uvodno besedo prepustili kar tehničnemu vodji Bora Radenska Dorčetu Okretiču: »Po mojem bo letošnje prvenstvo gotovo težje od lanskega, saj bodo v tej sezoni izpadla kar štiri moštva. Letos smo precej pomladili ekipo in upajmo, da si bomo brez večjih težav zagotovili obstanek v ligi. Moštvo sestavljajo nekateri starejši in nekateri mlajši igralci, ki so doslej pokazali veliko volje do dela, tako da uspehi ne bi smeli izostati.«

Lanskega trenerja Mira Turcinoviča je letos zamenjal Andrej Žagar, ki je več let treniral Jadrano moštvo.

Žagarja smo vprašali, kako se je spet vživel med nami?

»Glede na izkušnje, ki sem jih imel z Jadranom, sem se seveda kar hitro vživel v to okolje. Takoj moram reči, da sem kar prijetno presenečen s pogoji dela pri Boru. Dobili smo telovadnico na Proseku, kjer bomo tudi dva-

krat tedensko trenirali. Tudi udeležba na treningih in prizadevnost igralcev je zelo dobra.«

Kaj misliš o letošnjem prvenstvu?

»Ekipe se v tej ligi skoraj vsako leto obnavljajo, tako da je zelo težko predvidevati njihovo moč. Poseben čar predstavlja dejstvo, da je kar pet tržaških ekip. Več bo torej mestnih derbijev in za derbije se ve, kako je. Zmaga lahko tudi slabši nasprotnik.«

Kaj pa o vašem cilju v tem prvenstvu?

»Cilj naj bi bila zlata sredina, to se pravi, da bi čimprej osvojili čimveč točk, da potem ne bo problemov. Če bi se seveda pokazala možnost, da bi se potegovali za sam vrh, seveda ne bi opustili te priložnosti.«

Sicer si prestopil k ekipi, da bi zasnoval širšo delo...

»Res je! Z Borom sem sklenil triletno pogodbo z možnostjo, da sodelovanje še podaljšamo. Skušal bom s to mlado ekipo čimveč doseči ne samo rezultatsko, temveč tudi glede napredka samih igralcev, da bi ustvarili pogoje za kakovostni skok v igri in seveda tudi za napredovanje v višjo konkurenco, saj se v društvu veliko govori o gradnji centra in tudi košarka naj bi bila pripravljena na to veliko priložnost.«

Do starta manjka le nekaj dni. Ste za novo preizkušnjo pripravljeni?

»V glavnem sem s pripravi zadovoljen, čeprav nam manjka še točno pet-šest treningov, da bi bili prav naredi za start. Zaradi šolskih izpitov so nekateri fanti

izostali na treningih, tako da predvsem glede taktike in tudi fizično nekoliko zaostajamo. Upajmo, da bomo imeli tudi z mladinci ugoden zreb kot s člani, saj tako kaže na papirju. Potem bo vse lažje.« (jan)

POSTAVA BORA RADENSKA

ARENA Christian	1972	199 cm	krilo
AZMAN Peter	1972	198 cm	bek
BAJC Ivan	1971	190 cm	bek
BLASINA Roberto	1967	187 cm	play-bek
CARBONARA Gianfranco	1969	188 cm	bek-krilo
KOJANEC Marko	1964	194 cm	center
KOROŠEC Fabrizio	1968	185 cm	bek
KOVAČIČ Dario	1969	182 cm	play
PAULINA Robert	1971	197 cm	krilo
PERSI Stefan	1968	186 cm	play-bek
PIERI Andrej	1968	196 cm	krilo
ŠKERK Riki	1971	187 cm	bek
SMOTLAK Alex	1971	200 cm	center

Trener: Andrej ŽAGAR; pomožni trener: Tone PAVLIČ; za atl. pripravo: Gorazd PUČNIK; tehnični vodja Dorče OKRETIČ.

Sporod 1. kola (30. 9. in 1. 10.)

BOR RADENSKA - Sacile; Roncade - Arte Gorica; Libertas San Daniele del Friuli - Inter 1904; Arditia Gorica - Ponte di Piave; Lancia Vida Latisana - Intermuggia; Tecnoluce Trst - POM Tržič; Nervesa - Mogliano; Santos Trst - Virtus Videm.

V prijateljski tekmi Bor Elpro boljši od Nove Gorice

V prijateljskem srečanju so odbojkarice Bora Elpro zaslužen odpravile Novogoričanke s 3:1 (15:10, 10:15, 15:10, 15:12). Srečanje v Novi Gorici je bilo v začetku zelo živahno in borbeno, vendar je bilo na obeh straneh tudi veliko napak in le malo dobro izpeljanih napadalnih akcij na mreži. No, treba je povedati, da trener zamejske ekipe Marko Kalc ni mogel računati na prvo tehničarko in prvo napadalko, pa tudi domača vrsta ni nastopala v popolni postavi.

V predtekmi sta se srečali mladi vrsti obeh klubov, kjer so bile boljše domačinke z 2:1 (15:13, 16:14 in 15:17).

Ekipe so igrane v naslednjih postavah:

BOR ELPRO: Maver, Vitez, Grbec, Foraus, Fučka, Stopar, Sancin, Vidali. NOVA GORICA: Pahor, Karna, Tomšič, Gulič, Kuk, Jereb, Jug, Gornjak, Šebenik.

Mlada ekipa Bor Friulexport pa je nastopala v postavi: Vitez, Azman, Čok, Pernarčič, M. in P. Krapež, Giugovaz, Flego, Vodopivec, Neubauer, Legović, Zubalič. (Ervin Čurlić)

Na nedavni zaključni regati jadranskega kluba Adriaco

Vrsta spodbudnih uspehov jadrancev Čupe in Sirene

Prejšnjo soboto in nedeljo so jadranci jadranskega kluba Čupe nastopili na »Zaključni regati 89«, ki jo je organiziral Yacht Club Adriaco. Regata je bila v razredih 470, 420, laser, europa in snipe.

V soboto so takoj po pouku jadranci Čupe pohiteli na kraj tekmovanja ter hitro pripravili barke in se podali na morje. Pihljaj je le šibak termični veter. Žirija je želela kljub temu izpeljati regato, a veter je dokončno ponehal in regata je bila prekinjena.

V nedeljo pa je pihal lep maestral. Proga je bila dolga in zahtevna. Jadranci Čupe so se lepo izkazali. V prvi preizkušnji v razredu laser je namreč Karlo Ferfolja (Sirena) zasedel tretje mesto, Dani Toscano (Čupa), na svoji drugi regati četrto, Marko Kojanec (Čupa) pa osmo. V razredu europa je Arianna Bogatec (Sirena) prišla peta na cilj, Miran Guštin (Sirena) pa trinajsti.

Drugo preizkušnjo so prekinili zaradi bonace, končali so jo samo razredi 470 in 420. V tej regati sta se izkazala Adriano Ferfolja in Igor Marušič (oba Čupa), ki sta na končni lestvici zasedla četrto mesto.

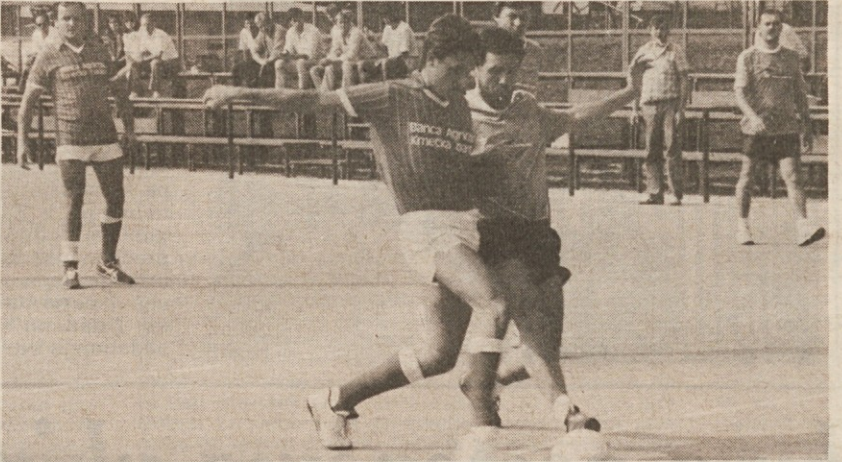
LESTVICA - razred europa: 1. Igor Deržek (JK Pirat); 2. Paola Fachin (STV); 3. Marta Pizzarello (STV); 5. Arianna Bogatec (TPK Sirena); 9. Ana Kraigher (JK Pirat); 13. Miran Guštin (TPK Sirena); 20. Olga Cibes (JK Pirat); 21. Miran Podreka (JK Pirat).

Razred laser: 1. Massimo Baret (SV Barcola Grignano); 2. Luisa Spanghero (SV Oscar Cosulich); 3. Karlo Ferfolja (TPK Sirena); 4. Dani Toscano (JK Čupa); 8. Marko Kojanec (JK Čupa).

Razred 420: 1. E. Pesle - F. Pitacco (YC Adriaco); 2. G. Chianducci - A. Chianducci (Pietas Julia); 3. R. Benedetti - M. De Pasquale (YC Adriaco); 4. A. Ferfolja - I. Marušič (JK Čupa); 5. H. Golias - J. Golias (JK Ljubljana). (D. Toscano)

Na 1. športnem srečanju obmejnih bank v Novi Gorici

Pomerili so se v nogometu in odbojki

Prejšnjo soboto je bilo na igriščih Športnega parka v Novi Gorici 1. športno srečanje obmejnih bank. Bančniki so

se pomerili v malem nogometu, ženski in moški odbojki. Srečanja so se udeležili predstavniki Splošne banke Koper, Go-

riške hranilnice, Ljubljanske temeljne banke Nova Gorica, Tržaške kreditne banke in goriške Kmečke banke, ki so v moški odbojki osvojili prvo mesto. Srečanje je povsem uspelo in po družabnosti v domu šolskih centrov Mitja Gorjupa so sklenili, da bo 2. športno srečanje prihodnje leto priredil v Gorici naš denarni zavod.

IZIDI

MALI NOGOMET: SB Koper - CdR Gorizia 0:1, KB Gorica - SB Koper 1:2, KB Gorica - CdR Gorizia 0:2. Lestvica: 1. CdR Gorizia, 2. SB Koper, 3. KB Gorica.

ŽENSKA ODBOJKA: Lestvica: 1. LJTB Nova Gorica, 2. SB Koper, 3. mešana ekipa LJTB Nova Gorica in TKB Trst.

MOŠKA ODBOJKA: KB Gorica - LJTB Nova Gorica 2:0, KB Gorica - SB Koper 2:0, LJTB Nova Gorica - SB Koper 0:2. Lestvica: 1. KB Gorica, 2. SB Koper, 3. LJTB Nova Gorica.

Na sliki: med turnirjem v malem nogometu. (Foto Čubej)

obvestila - obvestila - obvestila

ZŠSDI
vabi vse ljubitelje kolesarstva na 12. Kolesarske prirediteljske dni, ki bo v nedeljo, 1. oktobra, (start ob 9.30 v Novi Gorici). Vpisovanje na sedežu ZŠSDI v Ul. Malta, 2 v uradnih urah (tel. 33029).

KOŠARKARSKA SEKCIJA
ŠD POLET
obvešča vse starše otrok, ki gojijo minibasket, da bo danes ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah sestanek s starši.

SK BRDINA
sporoča, da tradicionalno zimovanje na Pohorju v hotelu Habakuk bo od 26. 12. do 2. 1. 90. Vpisovanje in pojasnila na sedežu društva (Opčine - Proseška ul. 131) vsak četrtek od 19. do 21. ure. Zainteresirane prosimo, da se čimprej prijavijo.

KK BOR
obvešča, da so treningi minibasketa za letnika '78 in '79 (trener Umberto Acerbi, tel. 53220) na stadionu 1. maj

ob torkih (14.30-16.00), sredah (14.30-15.30) in petkih (14.30-15.30), za letnike '80, '81, '82 (trener Walter Corbati, tel. 361476) na stadionu 1. maj pa ob sredah (15.30-16.30) in petkih (15.30-16.30).

TPK SIRENA
IN ŠPORTNA ŠOLA TRST
prirediti v sredo, 4. oktobra, ob 13.30 regato optimistov za osnovnošolsko olimpiado. Prijave pri predstavniki Športne šole oziroma na sedežu Sirene - tel. 422696.

ODSEK ZA REKREACIJO
ŠK KRAS
obvešča, da bo rekreacijska telovadba za odrasle potekala ob torkih in petkih od 21. do 22.30 v Športno-kulturnem centru v Zgoniku. Vpisovanje in ostale informacije na prvem treningu, ki bo v torek, 3. oktobra ali v tajništvu ŠK Centra ob ponedeljkih od 19. do 20. ure, tel. 229477.

ALPINISTIČNI ODSEK SPDT
prireja tečaj jadranskega padalstva, ki bo ob nedeljah 8. in 15. oktobra

na Vremščici. Vse informacije in vpisovanje pri Petru Regentu (tel. 226503), Davorju Zupančiču (Papi Sport, tel. 327277) in Dušku Jelinčiču (Primorski dnevnik, 7796600) ali na sestanku, ki bo v petek, 6. oktobra, na sedežu odseka (Ul. Carducci 8/2. nad.) ob 20.30. Vabljeni!

PLAVALNI KLUB BOR
sprejema prijave za vadbo v plavalni, ki bo v bazenu pri Alturi ob ponedeljkih in četrtnih za neplavalce starejše od 4 let, začetnike in plavalce. Tel. na št. 51377 od 17. do 20. ure.

PLAVALNI TEČAJ LIPICA
ZŠSDI obvešča, da bo tudi letos organiziralo plavalni tečaj za otroke v Hotelu Maestoso v Lipici. Prosimo starše, da prijavijo otroke do 2. oktobra. Pričetek tečaja v torek, 10. oktobra. Podrobne informacije v zvezi s tečajem nudi urad, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 767304, vsak dan od 8. do 14. ure.

šport na primorskem

Namiznoteniške igralkice Primex Vrtoja in koprski Semedeje so odigrale uvodna srečanja medrepubliške lige. Začetek je bil več kot uspešen, saj sta obe ekipi po dvakrat zmagali (tekmeca sta bila Marathon in Ilirija). Posebej Vrtojenke, ki so se izdatno okrepile z Reflakovo in Krnsnikovo, letos računajo na prvo mesto v ligi.

Spet je bilo zanimivo na nogometnih igriščih. V središču pozornosti je bil primorski derbi slovenske lige med Izolo in Vozili v Izoli. Boljši so bili domačini, ki so zmagali s 3:0. Koper je v tekmi medrepubliške lige ostal prazen rok v Varaždinu (izgubil je z 0:1). V območni ligi je Jadran Lama iz Dekanov ujel vodilno Primorje, medtem ko v primorski ligi še vedno vodijo Brda.

Rokometaši Ajdovščine so dobro začeli prvenstvo slovenske lige. Na brulah so remizirali, zmagal je Jadran, izgubila pa Ferrotehna.

Balinarji sežanske Skale so na najboljši poti, da postanejo dežavni prvaki. Potrebujemo le še zmago v zadnjem kolu.

Ljubitelji šaha v Novi Gorici so imeli priložnost spremljati zanimiv šahovski dogodek - prijateljski dvoboj med državnim prvakom Kožulom in slovenskim prvakom, domačinom Grosarjem. Boljši je bil Kožul, ki je zmagal s 3,5:0,5. V Luciji pri Portorožu je bila dirka v kartingu za državno prvenstvo, po kateri sta postala državna prvaka Pirančana Ipavec (kat. A 100) in Vošinek (C - 125). Solkanski kajakaši in kanuisti so na državnem prvenstvu pri Zavidovičih osvojili 5 naslovov, primorski atleti pa kopico visokih uvrstitev in zmag na republiškem prvenstvu za mlajše mladince in mladinke v Postojni. (DK)

II. turnir za pokal Cimos

Jutri in pojutrišnjem, ko bo ob 18. uri finalna tekma, bo v Sežani drugi košarkarski turnir za pionirje za pokal Cimos. Letos bo nastopilo kar 12 ekip in sicer: Praga (ČSSR), Fossombrone, San Giovanni Valdarno, Trst, Zagreb, Kranj, Ljubljana in dve ekipe domačega Cimos.

Naročnina: mesečna 16.000 lir - celoletna 192.000 lir; v SFRJ številka 6.000.- din, naročnina za zasebnike mesečno 30.000.- din, trimesečno 85.000.- din, letno 320.000.- din, upokojeanci mesečno 25.000.- din, trimesečno 65.000.- din, polletno 120.000.- din, letno 240.000.- din. Naročnina plačana vnaprej se med letom ne poviša.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593

ADIT 61000 Ljubljana

Kardeljeva 8/II, nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 72.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 108.000 lir. Mali oglaš 760 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Osmrtne, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

29. septembra 1989

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Ferdinandu Marcosu je odpovedalo srce Na Havajih umrl zadnji veliki diktator

Arhivski posnetek Ferdinanda in Imelde Marcosa, ko sta si še lastila vladu na Filipinih (Telefoto AP)

MANILA — Bivši filipinski predsednik Ferdinand Marcos je umrl v havajski bolnišnici St. Francis Medical Center. Bivši diktator je bil star 72 let, v kliničnem centru pa je bil od 15. januarja letos. Zdravniki so izjavili, da je Ferdinandu Marcosu do kočno odpovedalo srce, ki je bilo vsekakor izredno slabo že nekaj mesecev.

Marcos je živel na Havajih od leta 1986, ko so ga izgnali iz Filipinov. Zaradi slabega zdravstvenega stanja so mu ameriške oblasti prihranile pot na sodišče, kjer bi se moral braniti dolge vrste obtožb, ki so zadevale predvsem namerno kršenje ameriških valutarnih zakonov.

V havajski bolnišnici je torej umrl človek, o katerem bi težko rekli, da si je v življenju prislužil spoštovanje sodobnikov. Marcos je veljal za najbolj skorumpiranega diktatorja azijskega območja. V dobi, ko so se vse sosednje države borile, da bi si osvojile novo in neodvisno življenje (čep rav z napakami in celo za ceno krvavih revolucij) sta Marcos in njegova žena Imelda popolnoma paralizirala razvoj na Filipinih. Živela sta neko srednjeveško varianto subtropskega fevdalizma, oboje pa je bil njun zasebni raj. Prebivalstvo je živevalo v popolni revščini, družina Marcos pa je vlagala ukradene kapitale v tujino.

V tem je bila svetovno znana predvsem gospa Imelda Romualdez, ki je znala spretno unovčiti zmago na lepem tekmovalstvu. Novopečena

miss je omrežila starejšega diktatorja v pičlih enajstih dneh, saj sta se poročila v rekordnem času.

Prebivalstvo je sovražilo gospo Imeldo in je kmalu ugotovilo, da sta bila prav ona in šef generalštaba major Gen Fabian tista, ki sta odločala o političnih izbirah diktatorja Marcosa. Imelda Marcos je dejansko režirala možovo življenje, od soproga pa je zahtevala predvsem zagotovila, da bosta z družino živela v razkošju in to za vsako ceno.

Dejansko pa je Marcosova senca stala tudi za zloglasnimi policijskimi enotami, ki so izredno brutalno skrbela za red v državi. Diktator pa je podpisal svojo politično smrt z umorom šefa filipinske opozicije Benigna Aquina. Avgusta 1983. leta so množice udarile po Marcosovi policiji in izgnale diktatorja iz države. Čeprav ni bilo nikoli mogoče dokazati, da je Marcos dejansko ukazal usmrtnice Benigna Aquina, so mnogi prepričani, da je to storil, da bi ugodil zahtevam soproge. Gospa Imelda sicer ni Saloma, ki bi znala plesati, od svojih najožjih sodelavcev pa je menda večkrat zahtevala glavo kakšnega političnega nasprotnika.

Sedaj, ko je v havajski bolnišnici umrl človek, ki je živel v znamenju mračnejše diktature, bo lahko gospa Imelda »nastopila« v vlogi vdove. Za tragično generalko je že poskrbel pred nekaj meseci, ko je zbrala vse prijatelje in slavnostno »odprla« grob, ki ga je kupila za moža.

Karabinjerji spet v domovih za ostarele

RIM — Po nalogu ministra za zdravstvo so posebni karabinjerški oddelki NAS izvedli bliskovito kontrolno akcijo po domovih za ostarele in v drugih zavodih za socialno pomoč po vsej državi. Pri tem so ugotovili kar 642 kršitev predpisov in od tega je bilo 341 kršitev kazenske narave, 301 pa upravne. Akcijo so karabinjerji izvedli v dneh od 25. do 27. septembra, v tem času pa so pregledali 382 domov za ostarele, 74 zavodov za prizadete in 89 domov za mladoletnike. Ob zaključku pregledov so sodnim oblastem zaradi najrazličnejših prekrškov prijavili skupno 384 oseb.

Med 382 (153 državnimi in 229 privatnimi) pregledanimi domovi za ostarele jih 214 ni izpolnjevalo vseh predpisov. Skupno so ugotovili 515 kršitev (od tega 270 kazenskih), sodstvu pa so prijavili 307 oseb. Edina dežela, ki se lahko pohvali, da so prav vsi pregledani domovi v redu, je Kalabrija, kjer so pregledali 12 takih domov, najslabši pa je položaj v Laciju, kjer je bilo od 32 domov za ostarele kar 26 v nasprotju z veljavnimi predpisi.

Nič bolj spodbudna ni slika pri domovih za mladoletne in prizadete osebe. Pri domovih za prizadete jih 43 odstotkov ni poslovalo po predpisih, medtem ko je nekoliko boljši položaj v domovih za mladoletne, kjer je po ugotovitvah karabinjerjev »le« 28 odstotkov takih, pri katerih so odkrili nepravilnosti.

Sodelovanje ljublanske Adrie z izraelskim El Alom

TEL AVIV — Izraelski minister za promet Moše Kavoc je podpisal v Jeruzalemu dokument, ki ljubljanski letalski družbi Adria daje status stalnega prevoznika za Izrael na podlagi recipročnosti z izraelsko družbo El Al, ki bi začela redno leteti v Jugoslavijo oktobra.

Kavoc je podpisal dokument po pogovorih z generalnim direktorjem Adrie Janezom Kocjančičem in mu dejal, da ima Adria pomembno vlogo pri razvoju vseh oblik sodelovanja med Jugoslavijo in Izraelom. Izraelski minister je izrazil upanje, da bo to sodelovanje »prispevalo k hitrejši normalizaciji odnosov med državama«.

Kocjančič je povabil izraelskega ministra, naj z enim od adrianih letal pride v Jugoslavijo in obišče Adrio v Ljubljani. Adria se je v slabih dveh letih uveljavila na izraelskem trgu kot ena najuspešnejših tujih letalskih družb. Poleti je Adria tudi po štirikrat na teden letela v Izrael, kjer je povpraševanje skoraj vedno preseglo ponudbo oziroma adriane zmogljivosti. (dd)

Že dva tisoč Vzhodnih Nemcev na veleposlaništvu ZRN v Pragi

PRAGA — Število vzhodnonemških beguncev, ki so se zatekli v zahodnonemško veleposlaništvo v Pragi, se je včeraj ponoči še povečalo in je naraslo na približno 2000 oseb, ki želijo v ZRN. Begunci ozemlje veleposlaništva ZRN v ČSSR dobesedno oblegajo (na sliki AP) in včeraj so kljub hudemu dežju mnogi prespali noč kar v spalnih vrečah na prostem.

Medtem pa še naprej iz Madžarske proti Avstriji odhajajo vzhodnonemški begunci. Samo v sredo je madžarsko-avstrijsko mejo prešlo 416 vzhodnonemških državljanov, tako da je število beguncev, ki so zbežali na Zahod, že doseglo 22.427. Po vesteh iz Budimpešte pa v zbirni center v Csillebergu še vedno prihaja vsak dan v poprečju od 150 do 200 vzhodnonemških državljanov. V taborišču prespijo noč ali dve nato pa se podajo preko meje v Avstrijo in naprej v Zahodno Nemčijo. Beguncem nudijo vso potrebno pomoč predstavniki Rdečega križa in Malteškega reda, ki tistim, ki nimajo več denarja tudi pomagajo s skromno finančno pomočjo, da lahko nadaljujejo svojo pot.

»Težje« plačilne kuverte Jugoslovanom malo pomagajo

BEOGRAD — Plačilne kuverte zaposlenih Jugoslovancev so bile julija za 38,9 odstotka »težje« kot junija, rast njihove realne vrednosti pa je bila 3,5 odstotka. Po najnovejših podatkih zveznega zavoda za statistiko se je kupna moč v primerjavi z decembrom povečala za 22,4, v primerjavi z julijem lani pa za 28,6 odstotka.

Strokovnjaki na inštitutu za statistiko so izračunali, da je julijska plača merjena s povprečnim mesečnim tečajem ameriškega dolarja za 46 odstotkov višja, kot julija leta 1988 (238 dolarjev, lani pa 163).

Po drugi strani pa primerjava cen osnovnih prehrabnih artiklov v enoletnem obdobju kaže, da je mogoče za poprečno plačo kupiti za petino manj mleka in olja in pol manj kruha. Od julija lani do letošnjega julija se je mleko podražilo za 1398 odstotkov, olje za 1368, kruh pa za 2242 odstotkov. (dd)

Jubilej tovarne Tas

SARAJEVO — V tovarni avtomobilov Sarajevo v Vogošči, ki deluje v okviru Unisa, so včeraj izdelali 300.000 vozilo. TAS so zgradili s skupnimi vlaganji Unisa in Volkswagna, dosedanje investicije 65 milijonov mark pa predstavljajo več kot polovico investicij ZRN v Jugoslaviji. Svečanosti sta se udeležila predsednika poslovnih odborov obeh partnerjev, dr. Carl Horst Hahn in Rafael Primorac. Na tiskovni konferenci so povedali, da bodo leta 1992 v raširitev zmogljivosti te tovarne vložili 75 milijonov mark, nova zakonodaja pa bo olajšala vlaganje tujega kapitala v proizvodnjo.

Johannesburg postopoma ukinja rasno razlikovanje

NAIROBI — Johannesburgski mestni svet je z veliko večino glasov sprejel odločitev o končanju rasne segregacije v mestnem prometu, v bazenih in v rekreacijskih centrih največjega mesta v Južni Afriki z okrog dvema milijonoma prebivalcev. V mestnem svetu imajo večino predstavniki vladajoče nacionalne stranke, proti najnovejšim in v Afriki dokaj odmevnim desegregacijskim spremembam so glasovali samo trije predstavniki skrajno desne konservativne stranke.

Doslej je bil v Johannesburgu mestni promet urejen tako, da so se za belce določenih avtobusih lahko vozili samo pripadniki indijske in rasno mešane skupnosti. Za črnce so veljali posebni avtobusi, pri čemer je bilo nemalokrat od milosti ali nemilosti voznikov odvisno, ali so v avtobuse sprejeli rasno mešane (mulate) ali ne. Podpredsednica johannesburškega mestnega sveta Marietta Marx je paradoksalno situacijo ponazorila z besedami: »Kako lahko kdorkoli razsodi, ali je nekdo dovolj črn, da ga je mogoče spustiti v avtobus ali ne?«

Ob tem je treba dodati, da je johannesburški mestni svet že prej sprejel odločitev o ukinitvi rasnega razlikovanja v knjižnicah in v bolnišnicah. Protiapartheidske organizacije sedaj zahtevajo, naj bi v Johannesburgu in v drugih južnoafriških mestih ukiniteli tudi apartheid v solah (v hotelih in restavracijah so ga že), ker je področje izobraževanja še vedno med opornimi stebri sistema rasnega razlikovanja. Poleg tega je slišati zahteve, da naj bi v Johannesburgu in drugod preklicali zloglasni zakon o skupinskih področjih (Group Areas Act), ki velja za temeljni kamen apartheidskega sistema in ga je nacionalna stranka sprejela v bel-

skem parlamentu komaj dve leti po prihodu na oblast leta 1948.

Zakon o skupinskih področjih omejuje črnski večini pravico do gibanja po državi in jo v bistvu zapira v črnska predmestja (geta) in v homelands (bivše bantustane), ne glede na to, ali imajo »neodvisnost« (štirje od desetih) ali ne. Po tej apartheidski logiki so se črnska predmestja velikih južnoafriških mest in homelands spremenili v rezervuarje pomeni delovne sile, ki lahko v »belska področja« prihaja samo na delo, po njem pa se mora vrniti domov. Za kršenje zakona o skupinskih področjih so predvidene stroge kazni, črnska večina pa se absurdnim določilom upira že desetletja.

V Johannesburgu pravijo, da bo kmalu prišel na vrsto tudi anahroidni Group Areas Act in da bo val desegregacije zajel vso državo. Verjetno bo teže tam, kjer so na (lokalni) oblasti predstavniki skrajno desnih političnih sil (predvsem konservativne in obnovljene nacionalne stranke), ki nasprotujejo kakršnim koli spremembam apartheida. Proces desegregacije gotovo ne bo hiter in lahek, o čemer priča podatek, da je večina johannesburških volivcev nasprotovala ukinitvi rasnega razlikovanja v mestnem prometu, bazenih in v rekreacijskih centrih. Kljub temu pa tudi v največjem južnoafriškem mestu govorijo o nastajanju nove Južne Afrike (brez apartheida in s sodelovanjem črnske večine v političnih, gospodarskih, socialnih in drugih odločitvah), kakršno v reformističnem programu obljublja predsednik De Klerk.

AVGUST PUDGAR

V johannesburških mestnih avtobusih se bodo lahko sedaj peljali skupaj belci in črnci (Telefoto AP)